

Srečno in uspešno novo leto
želimo vsem bralcem našega časopisa!

Zaostrene razmere gospodarjenja

Leto 1981 je bilo leto velikih preizkušenj uspešnosti našega gospodarjenja. Uvoz, izvoz in doseganje plana so bili naši pglavitni problemi. Ali smo se iz tega kaj naučili? Imamo ugodne pogoje za gospodarjenje v prihodnjem letu.

Poslovna dogajanja v letu 1981 so potekala v močno zapletenih razmerah. Težave niso bile prihranjene niti naši delovni organizaciji. Vse leto smo bili priče nezadržni rasti inflacije. Velika zavora za normalno poslovanje so bili zastoji pri oskrbi z reprodukcijskim materialom, domačim, predvsem pa tujim. Investicijska dejavnost se je zmanjševala, vse načrtovane investicije so bile podvržene ponovnemu preverjanju.

Največji problem so vsekakor povzročale težave z uvozom. Povzročila jih je naša jugoslovanska zunanjetrgovinska situacija. Načrtovan izvoz blaga iz storitev na konvertibilno področje ni bil izpolnjen. Po drugi strani pa je poraba konvertibilnih sredstev tekla po načrtih in celo preko načrtov. Zato je med letom prišlo do nadaljnjih ukrepov, ki naj zavrejo uvoz. Določili smo kontingent, naprej določeno količino uvoza. Pri določanju obsega fizičnega uvoza za posamezne delovne organizacije pa je bilo osnovno vodilo, koliko bo tak uvoz prispeval k izpolnjevanju izvoznih obvez in to za področje konvertibilnih deviz.

Ta določila so Litostroj močno prizadela. Pri tem je potrebno takoj poudariti, da je Litostroj močno izvozno usmerjena delovna organizacija. Od danes podpisanih naročil jih je po vrednosti več kot polovica namenjenih v izvoz. Regionalna usmerjenost izvoza pa ni povsem zadovoljiva. Prevladujejo naročila za klirinsko področje, ki so sicer izredno zanimiva, tako glede proizvodov, ki jih vključujejo, kot tudi glede finančnega rezultata. Da smo na konvertibilnih tr-

gih manj prisotni, je več vzrokov. Na prvem mestu je predvsem slaba konkurenčnost, ki se je popravila šele z devalvacijo dinarja v juliju 1980. Zaradi tega prej nismo uspešni na številnih licitacijah, ki smo se jih v tem času udeležili. Šele po spremenjenem kurzu dinarja v primerjavi s konvertibilnimi valutami so naši izdelki s cenami spet postali zanimivi. Rezultati se kažejo v novih zelo uspešnih naročilih, kot so turbinska oprema za hidroelektrarno Haditha in oprema za črpalno postajo Kirkuk, oboje v Iraku. Specifičnost naše proizvodnje zahteva sorazmerno dolg cikel od priprave ponudbe do podpisa pogodbe in nato izdelave naročene opreme. Zato bomo rezultate teh naročil čutili šele v letu 1983 in pozneje.

Tako v letu 1981 nismo razpolagali z zadostnim izvozom na konvertibilno tržišče in od tu izvirajo vse naše težave, ki smo jih imeli pri oskrbi z uvoženim materialom.

Vse to in še drugi problemi, ki so se med letom še stopnjevali, so narekovali posebno pozorno spremljanje dogajanj v Litostroju. S celim nizom raznih ukrepov smo skušali izločiti prekomerni vpliv teh

dejavnikov na poslovne rezultate. V kolikšni meri nam je to uspelo, bo dokončno pokazala letna bilanca. Res je, da vseh začrtanih ciljev nismo dosegli. V primerjavi z letnim planom količinske proizvodnje finalnih izdelkov, ki znaša 16030 t, je doseženi rezultat, ki sloni na oceni in ki znaša 12300 ton, v velikem razhajanju. Vendar pa nam je uspelo, da v tem letu izpolnili nekatere najbolj kritične obveze. Naj bodo navedene samo nekatere: turbine za HE Grabovica in HE Čakovec, 40 reduktorjev, dva polarna žerjava za jedrske elektrarne, preoblikovalni stroji — vse za Sovjetsko zvezo — in žerjav za En Energoinvest iz Sarajeva.

Še posebej pa je treba poudariti, da obe novi tovarni — za talna transportna sredstva in preoblikovalno opremo — sledita začrtanemu razvoju. Zato smo prepričani, da bo njuna proizvodnja zelo kmalu dosegla projektirani obseg. Le tako bosta obe naložbi v celoti lahko prevzeli odplačilne obveze in s svojim rezultatom prispevali k večjemu poslovnemu uspehu Litostroja.

Zaključku se približujejo tudi dela na našem naslednjem objektu — v jeklolivarni. Slovesno otvoritev, ki je bila načrtovana za dan republike, smo prestavili na 1. maj 1982. Menimo, da je treba dati temu dogodku večji družbeni poudarek, ki ga pa ob prvotnem datumu ne bi bil deležen. Delo, ki je bilo v borih osmih, devetih mesecih opravljeno na tem objektu, je veliko. Ocenjujemo ga kot zreden uspeh vseh, ki so sodelovali in vlagali v to nalogo velike napore in vso strokovno usposobljenost. To nam je tudi jamstvo, da bomo 1. maja predstavili kompletno tehnološko zaključen objekt.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič, namestnik inž. Milan Jurjavčič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Jure Vulkan, Tone Erman, mag. dipl. inž. Peter Vogrič, Marjan Sigulin in uredniki: odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marijana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc-Lamut. Telefon uredništva 556021 (n. c.) interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

V preteklem letu smo pričakovali boljši poslovni uspeh

Poslovno leto 1981 za Litostroj ni bilo najbolj uspešno. Pri izpolnjevanju letnega plana delovne organizacije so nas skozi vse leto pestile številne težave, ki so posledica izredno zaostrenih pogojev gospodarjenja in uresničevanja gospodarske stabilizacije, če k tem težavam dodamo še nekatere naše notranje slabosti, potem se doseženim rezultatom ne moremo čuditi. Skozi vse leto smo občutno zaostajali za planom vsaj v štirih poglavitnih postavkah.

Izpolnjevali smo le tri četrtine količin proizvodnje, kar je občutno negativno vplivalo na pridobivanje celotnega prihodka in s tem na finančne rezultate v posameznih letnih obdobjih. S kasnitvijo v proizvodnji nekaterih izvoznih naročil je tudi izvoz, še posebno na konvertibilno področje, zaostajal. Zaradi nedoseženega izvoza na konvertibilno področje smo imeli skoraj vse leto težave z uvozom reprodukcijskega materiala in surovin iz zahodnih držav. Težave pri tekočem poslovanju pa je večkrat povzročala še nelikvidnost, kar je prav gotovo pustilo globoke posledice v končnem obračunu uspeha za preteklo leto.

Ta groba, pa vendar realna ocena našega skupnega dela v preteklem letu skoraj ne sodi v novoletni uvodnik. Toda dejstev in problemov, s katerimi smo se skupno ubadali skozi celo leto, tudi ob prehodu v novo poslovno leto ne moremo prezreti.

Najprej si moramo priznati, da bi z večjimi napori, ustrežnejšo poslovno politiko in hitrejšim prilagajanjem razmeram na domačem in na tujih tržiščih lahko izbojevali boljši končni rezultat. Zastoje v proizvodnji, pomanjkanje surovin, materialov, orodij, reprodukcijskih materialov in kooperacijske odnose z drugimi delovnimi organizacijami bi vendarle že morali dolgoročno in prožneje reševati. Nekateri ključni problemi, kot je nabava materialov, prevelike zaloge nedovršene proizvodnje in drugo nas iz leta v leto hromijo v poslovanju, pa vendar se iz tega nič ne naučimo. Če na kratko strnemo razglabljanje o naših prizadevanjih, uspehih in neuspehih v letu, ki se izteka, potem si moramo priznati, da bi kljub izredno resnim razmeram, v katerih živimo, morali narediti več.

Za spodbudo in novemu letu na pot, pa klub težavam, ki jih doživljamo, lahko s ponosom potrdimo nekatera dejstva, ki nas ohranjajo in spodbujajo.

Naša dolgoročna usmeritev združevanja sredstev akumulacije temeljnih organizacij za nove proizvodne zmogljivosti se bogato obrestuje. Litostroj v zadnjih treh letih iz dneva v dan spreminja podobo. Nova tovarna transportnih vozil, tovarna preoblikovalne opreme in skoraj dograjena nova težka livarna jeklene litine postaja ponos naših skupnih dolgoročnih usmeritev. Korak v petintrideseto leto našega obstoja bo zato lažji in perspektivnejši.

V leto 1982 prehajamo dobro založeni z delom, kar je osnova za proizvodnjo in našo socialno trdnost v prihodnjem letu. Tudi letni načrt za prihodnje leto je realnejši in uresničljiv, vendar le s skrajnimi napori in prizadevanji vseh nas, ki združujemo delo v Litostroju.

K. G.

Šalo na (vsako) stran!

Nekateri časopisi imajo šaljivo stran na zadnji strani, drugi na predzadnji in tako nazaj... Vendar pa je to le stran, ki je označena kot humoristična, medtem ko so ponavadi neumnosti raztresene po vsem časopisu. Dostikrat se najbolj nasmejemo prav pri političnih in gospodarskih sestavkih. Katera šala je n. pr. lahko bolj duhovita od predvidene 15% rasti cen v prihodnjem letu, kot je to zapisano v resoluciji? In katera humoreska nas lahko bolj razvedri, kot natančna analiza politikovega intervjuja o stabilizaciji in primerjavi z njegovimi izjavami pred 10 leti?

Izhajajoč iz navedenih ugotovitev, smo v tej novoletni številki prenesli šaljive prispevke kar tja, kamor spadajo — na običajne strani. Da pa ne bi kdo pomešal resnih člankov z neresnimi, smo za vsak primer med obojimi potegnili črto in jih tudi vidno ločili.

Opozarjamo, da so resni članki zgoraj, humoristični pa spodaj!

Humoristično razpeloženo uredništvo

Srečno, Grabovica!

Morda se nobenega obvestila doslej nismo tako razveselili kot kratkega sporočila našega vodje montaže Janeza Groznika iz Grabovice:

"Prvi agregat se je v soboto, 19. decembra ob 18. uri uspešno zavrtil. Kaže, da je vse v redu."

Prav gotovo je to najlepša novoletna čestitka vsem, ki so se trudili, da je dosedanje prizadevno delo kronano z resničnim uspehom.

Svečanost ob Dnevu republike

V petek, 28. novembra 1981 smo v slovesno okrašenem Litostroju proslavili dan republike s proslavo v proizvodnih prostorih temeljne organizacije proizvodnje preoblikovalne opreme. Proizvodni prostori so nudili veličasten pogled na stroje in opremo, ki že prvo leto obratovanja v celoti potrjuje pravilnost odločitve o naložbi v to vejo litostrojske proizvodnje. Proslave so se poleg delavcev Litostroja udeležili tudi krajanji krajevnih skupnosti, učenci in učitelji osnovne šole Hinka Smrekarja in izobraževalnega centra ter otroci in vzgojiteljice iz litostrojskega vrtca.

Proslava dneva republike, ki je postala za Litostrojčane že tradicionalna, je ponovno dokazala, da lahko s skromnim obeležjem proslavimo dan ustanovitve nove Jugoslavije. V zadnjih letih smo ob takih priložnostih odpirali nove proizvodne prostore, ki smo jih zgradili v okviru investicijske izgradnje Litostroja. V letošnjem letu smo imeli namen odpreti nov proizvodni prostor rekonstruirane jeklovarne, vendar smo zaradi proslave v Saturnusu našo otvoritev predstavili na 30. april prihodnjega leta. Takrat bomo ob polaganju temeljnega kamna za objekt težke stroje-gradnje ob prisotnosti tudi zunanjih družbenopolitičnih predstavnikov in predstavnikov sredstev javnega informiranja z delovno zmago otvoritvijo rekonstruirane jeklovarne proslave 1. maj, praznik dela.

V kulturnem delu proslave so nastopili pihalna godba Litostroj, mešani pevski zbor in recitatorji — učenci našega izobraževalnega centra.

Kot običajno, so tudi tokrat popestrili program naši godbeniki in pevci, ki smo jih posneli enkrat malo drugače, in sicer, ko jih je grabila trema pred nastopom

Slavoslovni govornik na proslavi je bil tovariš Pavel Stupnikar, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata, ki je vsem prisotnim zaželel še obilo sreče in uspehov in delovnih zmag ob dnevu republike, v nadaljevanju pa je med drugim dejal:

29. november je tisti mejnik naše revolucije, ob katerem od slavni novembrskih dni 1943. leta v Jajcu vedno znova po vsej državi pregledujemo prehojeno pot, ugotavljamo rezultate našega dela in se veselimo uspehov.

To je rojstni dan nove Jugoslavije, ker so v njej novi nosilci oblasti delovni ljudje, ker je nastala po enotnem hotenju in demokratično izraženi poti enakopravnih narodov in narodnosti, zato ker je komuni-

stična partija v okoliščinah NOB uspela med ljudmi skovati bratstvo in enotnost, zato, ker je v zavesti najširših množic na čelu s komunisti, socializem predstavljal edino pot novo rojene federacije. AVNOJ je ustvaril pogoje za mednarodno priznanje nove države. In ker so narodi Jugoslavije hoteli postati, biti in ostati gospodar na svoji zemlji, so spoznali, da morajo predvsem v sebi iskati izvore življenjske moči in socialistične temeljne republike. Spoznali so, da je vse to mogoče le ob naslonitvi na napredne svobodoljubne in neodvisne težnje ljudstva.

Povezanost z množicami se namreč ni ustvarjala z ukazovanjem, temveč preko fronte organiziranih sil, OF oziroma današnje SZDL, na čelu z Zvezo komunistov Jugoslavije. Ne glede na položaj, na versko in nazorsko opredelitev, so se napredni ljudje delavci, kmetje in intelektualci združevali v akcijah za razvoj, za socialistično graditev družbe. Samoupravljanje je sproži-

vedno smo morali premagati težave in dosegati na pogled često nemogoče rezultate. In v tem je globina Avnoja, vsebina, ki se je moramo vedno in temeljito zavedati.

Letošnje praznovanje dneva republike pa ob velikih dosežkih tudi celotni skupnosti ne prinaša samo pozitivnih rezultatov in delovnih zmag. Srečujemo se tudi s slabostmi in težavami.

Kljub temu pa smo lahko ponosni, da smo v izredno kratkem času uspeli rekonstruirati jeklovarno do take faze, da bi jo lahko brez posebnih ovir tudi uradno odprli, saj je večina gradbenih del zaključenih, montirani pa so tudi nekateri deli opreme. Izredni napori in požrtvovalno delo vseh udeležencev pri gradnji objekta, proizvodnji ter montaži opreme nedvomno dokazuje, da smo sposobni doseči veliko ob skupnem vključevanju vseh sil. To pa je tudi dovolj tehten razlog, da Litostrojčani otvoritev tako pomembnega in arhitektonsko zahtevnega objekta, ki dokazuje družbeno usmeritev v prestrukturiranju gospodarstva, predstavimo in uradno odpremo ob navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnega življenja in sredstev informiranja 1. maja prihodnje leto.

Prav tako lahko z zadovoljstvom pogledamo opremo in izdelke v tem prostoru, kjer imamo danes proslavo, saj leto dni po otvoritvi naredi izreden vtis na slehernega in potrjuje naše sposobnosti, enotnost ter težnjo za nadaljnji razvoj sleherne smeri proizvodnega programa, s ciljem ustvariti večji in modernjši Litostroj.

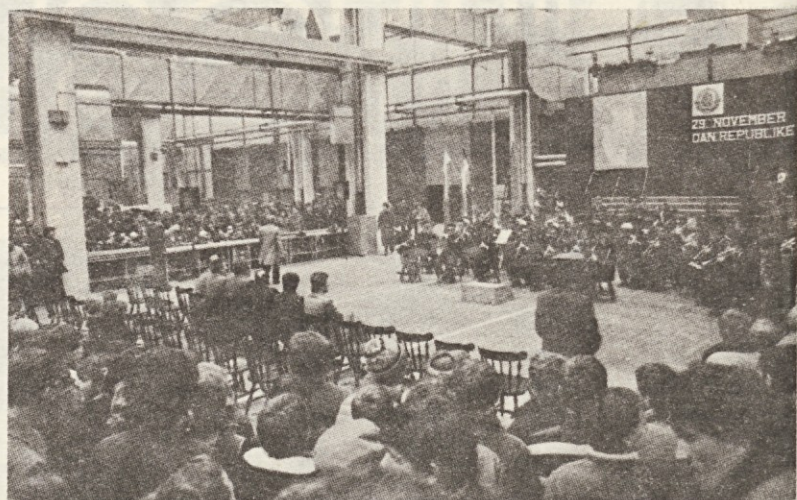
Kontinuiran razvoj v zadnjih letih, otvoritve novih objektov za proizvodnjo in programi za prihodnje so naša jasna usmeritev in nadaljnja naloga, zato je potrebno opraviti vse naloge, da bomo ob otvoritvi jeklovarne tudi svečano položili temeljni kamen za pričetek del iz programa težke stroje-gradnje, za kar nas obvezujejo nekatere že podpisane pogodbe.

Vse to so pomembne zmage, ki se jih ob vsakodnevnem kritičnem ocenjevanju stanja proizvodnih problemov v delovni organizaciji niti ne zavedamo, oziroma na nje pozabljamo, zato je prav, da ob takih priložnostih, kot je proslava dneva republike, poudarimo svetle točke našega vsakdanjega življenja ter s tem vsem nam damo več samozvesti nadaljnega zagona, volje za delo, za nove skupne cilje.

V vsakdanjem delu se srečujemo tudi s težavami, ki so zelo zapletene in zahtevne, in ki se pojavljajo v družbi, njihov odsev pa je možno čutiti pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Zato nam nekateri elementi zelo zaostrene gospodarske situacije otežujejo proizvodna prizadevanja za izpolnitev letošnjega plana, prisotne pa so tudi naše notranje slabosti, ki jih sicer že nekaj časa poudarjamo, vendar pa jih ne moremo uspešno odpraviti. To nam bo v letošnjem letu pa tudi v prihodnjem močno oteževalo nemoteno delo in ob tem izpolnitev planskih dogovorov. V letošnjem letu so namreč nekateri elementi gospodarskih zakonitosti tako močno presegli dogovorjene okvire, ki smo jih upoštevali tudi pri pripravi naših planov, da vplivi sprejetih ukrepov bremenijo tudi proizvodnjo v naši delovni organizaciji.

Inflacija je dosegla visoko raven, da se z njo ne moremo sprijazniti. Slabosti v gospodarskih odnosih s tujino se še naprej kažejo v tokovih deviznoplčilne bilance in tolikšni zadolženosti v tujini, da bomo morali v začetku prihodnjega leta vrniti del obveznosti deviznih kreditov iz preteklosti.

Sicer pa je ob tem pomembno poudariti, da so vzroki za tako stanje poleg objektivnih težav spremi-

Proslava ob prazniku republike je bila v tovarni tozda PPO

Med drugimi so se udeležili proslave tudi otroci iz vrtca in šole. Zelo nenavadno je bilo videti te male glavice med težkimi stroji. (Vse foto: E. Lampič)

njanja gospodarske strukture in poslabšanja gospodarskega položaja v svetu, tudi povečanje cen surovin, saj za nafto, jeklo, strojno opremo in drugo, plačujemo izredno visok davek na lastno ravnanje iz preteklosti, ker nekaterih proizvodov ne kupujemo doma, pa bi jih naše tovarne lahko izdelovale. Tudi cene so v zadnjem letu močno zaostrile odnose v proizvodnji in prodaji ter s tem zmanjšale kupno moč delavcev, tiste z najnižjimi osebnimi dohodki pa že postavile na mejo še možnega realnega padca standarda. Zato mora biti glavna naloga vseh nas in še posebej sindikata v prihodnjem letu, da temeljito analizira področje socialne politike in problematike ter v skladu z zaključki sprejme usmeritve in akcije za samoupravno oblikovanje cen na osnovah, ki bodo sprejemljive v okvirih resolucije.

Investicijska izgradnja, ki je že močno omejena predvsem na projektih, ki ne služijo prestrukturiranju gospodarstva in ki ne dajejo ustvarjenega dohodka, se mora še bolj zaostriti, kajti vse posledice še nadaljnje prekomerne investicijske izgradnje, nizkega dohodka ali izgub v končni fazi bremenijo delovnega človeka.

Še nekatere naloge so v ospredju za prihodnje leto, predvsem boljša družbena organizacija dela in s tem še bolj produktivno delo. Ob tem tudi vse vrste obremenitev gospodarstva ni mogoče povečevati nad rastjo družbenega proizvoda. Mislim, da je prav, da postanemo bolj kritični do vseh oblik zajemanja dohodka. Kljub temu je potrebno danes le poudariti, da boj za stabilizacijo gospodarstva že daje prve pomembne rezultate. V zunanjetrogovinski menjavi smo uspeli v določeni meri prelomiti dolgoletno, vse večjo odvisnost jugoslovanskega gospodarstva od uvoza, tudi rast nekaterih oblik porabe smo uspeli zmanjšati ter povečati skupni prihodek, kar je samo še en dokaz,

več, da taka usmeritev kljub nekaterim kratkoročnim težavam ustrezno združenemu delu. Cilj vseh je, da oblikujemo take ukrepe gospodarske politike, ki naj zagotovi zanimanje združenega dela za izvoz in dohodkovno povezanost za nastop na tujih trgih.

Vsi omenjeni gospodarski elementi, ki so bili in še bodo prisotni v prihodnjem obdobju pri vsakdanjem delu in življenju, nam torej jasno dajejo usmeritev delovanja. Zato moramo delovati tako, da bomo v naši družbi tudi sami dodali svoj delež k bolj stabilnemu gospodarskemu položaju, k večji enotnosti gospodarskega in političnega delovanja, z enotnostjo pa bomo najlažje presegali slabosti, ki se pojavljajo zaradi splošnih razmer v svetu pa tudi doma.

Ob zaključku pa je tovariš Stupnikar posebej poudaril:

Opozorila na težave, ki nas čakajo v prihodnjem letu, ne pomenijo zavestno kopičenje ovir v naši razvojni poti, ne pomenijo znaka za preplah. Nasprotno! Pomenijo poziv, da se zavemo kje smo, v čem je naše ravnanje neustrezno, kje so žarišča problemov. Vse to pomeni poziv na zavestno akcijo na čimbolj organizirano delo, da bi omenjene težave čimprej presegli. Naročil za delo v prihodnjem letu imamo dovolj, med njimi posebej izstopa naročilo opreme za HE Haditha. In ker nam v naši zagnanosti ne manjka tudi volje, smo sposobni premagovati vsakdanje težave. Velik zagon in usmeritev, ki bi morale voditi k še večjim uspehom, nam morajo dati tudi kongresi v prihodnjem letu. In če bomo stalno ocenjevali naše lastne razmere, črpali moč iz naših lastnih dejanj, če bomo v akciji enotni, združeni, če ne bomo pretirano občutljivi pri zaostrenih življenjskih razmerah in če bomo naslonjeni na široke množice delavcev in občanov, uspeh ne more izostati.

In prav delavci Litostroja smo v preteklosti akciji, pa tudi v zadnji, ko smo z velikimi napori uspeli rekonstruirati jeklovarno, dokazali da se ob naporih večine naših delavcev pa tudi izvajalcev, lahko v dobrih devetih mesecih doseže pomembna delovna zmaga, če le stojimo vsi v isti smeri, za isti cilj.

Im s takimi ustvarjalnimi akcijami prav gotovo dosledno uresničujemo gospodarsko stabilizacijo današnjega trenutka.

Obiski

Dobrodošle delegacije iz mest in tujih dežel — pozdrav iz restavracije, kjer obisk se vaš zares pozna.

Sestanka se je udeležil tudi dr. Marjan Rožič

Na pobudo predsednika skupščine mesta Ljubljane dr. Marjana Rožiča smo v četrtek 26. novembra 1981 v naši delovni organizaciji organizirali razpravo o resolucijskih izhodiščih občine Ljubljana—Šiška, mesta Ljubljane, SR Slovenije in SFR Jugoslavije. Razprave so se poleg predsednika skupščine mesta Ljubljane tovariša Marjana Rožiča, udeležili tudi predsednik skupščine občine Ljubljana—Šiška tovariš Franc Dejak, predsednik zbora združenega dela skupščine občine Ljubljana—Šiška tovariš Andrej Cimerman, predsedniki delegacij in konferenc delegacij, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ter vodstva naše delovne organizacije.

Razpravo o resolucijskih izhodiščih za leto 1982 je vodil predsednik delavskega sveta naše delovne organizacije tovariš Jure Vulkan.

V delegatski razpravi o osnutkih resolucij o politiki uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana—Šiška, mesta Ljubljane, republike, kakor tudi o zvezni resoluciji so delegati in ostali prisotni ugotovili, da so izhodišča dobra in pravilno naravnana. Vendar stoji pred vsemi naloga, da obveze, ki izhajajo iz resolucij, v vsakdanjem delu tudi izpopolnimo. Dosledno uresničitev te naloge pa nam narekuje tudi dejstvo, katerega vsi dobro poznamo: prenašanje zapisane obveznosti iz

leta v leto. To pa je seveda tudi eden od vzrokov, da odstopamo od načrtanih poti gospodarskega razvoja, ki je temelj družbenega napredka.

Ker resolucije še posebej izpostavljajo rast družbenega proizvoda, so bili prisotni enotnega mnenja, da ga moramo povečevati z večjo produktivnostjo. Organizacije združenega dela, ki so izvozno naravnane, je potrebno ustrezno stimulirati itd.

Vse resolucije so predhodno obravnavale tudi delegacije in konferenca delegacij, nanje so imele tudi nekaj pripomb. Te pripombe smo posredovali skupščini občine Ljubljana—Šiška, razprava na skupščini

pa bo pokazala, ali so bile pripombe tudi sprejete. Prav vprašanje o obravnavi in sprejemu pripomb, ki jih dostavljajo delegacije, pa je bilo na tej razpravi še posebej izpostavljeno. Dogaja se in to pogosto, da pripombe delegatov niso sprejete, iz več razlogov. Eden najpogostejših je ta, da delegate preglašujejo drugi delegati, kateri marsikdaj žal gradivo prvič pregledujejo šele med samim zasedanjem skupščine. Tak način dela drugih delegatov seveda destimulira delo naših delegatov, ki so s svojo aktivnostjo in zrelostjo dokazali in pokazali dobro delegatsko delovanje in seveda s tem prispevali k razvijanju delegatskega sistema. Pohvala, da je delo delegatov dobro, ni le plod našega mišljenja, temveč nam to povedo drugi. Predvsem je delo naših delegatov na tem sestanku še posebej pohvalil predsednik skupščine mesta Ljubljane tovariš Marjan Rožič in med drugim dejal, da mu je bilo vodilo za sklic tega sestanka prav to, da o naših delegatih izven naših ograj govorijo zelo pohvalno. Pohvali sta se pridružila tudi predsednik skupščine občine Ljubljana—Šiška tovariš Dejak in predsednik odbora združenega dela tovariš Andrej Cimerman.

Na delegatski razpravi pa so prisotni poleg resolucij obravnavali tudi generalni urbanistični plan občine Ljubljana—Šiška. Litostrojski

Tovariš Rožič v pogovoru z delegati (Foto: M. Meglič)

delegati že dve leti postavljajo na raznih skupščinah prošnje in peticije, da bi v generalni urbanistični plan vključili tudi zazidavo Korotanskega naselja, v katerem ima naša delovna organizacija namen graditi dva stolpča z manjšimi najemnimi stanovanji, vendar pa do danes to vprašanje še ni bilo pozitivno rešeno.

Ker predstavlja letni gospodarski načrt naše delovne organizacije za nas neke vrste resolucijo, smo prisotne seznanili tudi z okvirnim planom gospodarjenja za prihodnje leto. Še posebej se je zanj zanimal

tovariš Rožič, ki je menil, da je Litostroj delovna organizacija, ki ima pomembno gospodarsko vlogo tako v ljubljanskem, kot tudi v slovenskem prostoru. Tovariša Rožiča je zanimala tudi akcija naših kupcev stanovanj v soseski ŠŠ 8/2 — Nove Dravljice za zmanjšanje cene kvadratnega metra stanovanjske površine. Akcijo oziroma problem-sko konferenco o cenah kvadratnega metra stanovanjskih površin oziroma zaključke konference je tovariš Rožič ocenil kot dobre in izrazil podporo k našim prizadevanjem.

S. Mrkun

Zavihali smo rokave

Pred tremi leti smo s člankom "Zdaj velja zavihati rokave" objavili novico o prevzemu naročila dveh Kaplanovih turbin za HE Grabovica. Prav te dni gre gradnja tega, kot tudi sosednjega novega energetskega velikan na Neretvi — HE Salakovac, h koncu. Še pred izidom te številke bi naj bili po napovedih opravljeni potrebni preskusi in prvo vrtenje agregatov na obeh objektih.

Litostroj je na uradni razpis v začetku leta 1978 predložil ponudbo za opremo obeh objektov: HE Grabovica in HE Salakovac. Investitor je brez posebne sentimentalnosti med več ponudniki sklenil pogodbo za HE Salakovac z avstrijsko firmo Andritz, za HE Grabovico pa z našo tovarno.

Upoštevajoč pogoj mednarodne licitacije (plačilo gre iz kredita mednarodne banke za razvoj), je bilo vprašanje roka izredno strogo postavljeno. S številnimi kontrolnimi obiski, urgencami in podobnimi akcijami v vsem obdobju izdelave opreme je investitor spodbujal naša prizadevanja in pomagal reševati kritične situacije. Tako je upravičeno zaslužen za realizacijo naročila v roku, ki je ob podpisu pogodbe veljal kot močno vprašljivo.

Tuji dobavitelj na sosednji HE Salakovac je bil spočetka nekaj pred nami, vendar je ta prednost predvsem po zaslugi naše izredno prizadevne montažne skupine na terenu iz meseca v mesec bolj kopnela. Vsekakor je izjemne napore tako v domačih obratih kot na gradbišču treba pohvaliti, saj predstavljajo ne samo nov rekord pri ure-

sničevanju tovrstnih naročil, ampak dajejo tovarni tudi novo, izredno dragoceno referenco.

Kakor smo po eni strani veseli tega uspeha, pa nam mrači čela finančni rezultat posla. Prioriteta, tehnološke zahteve in prijemi na robu naših strojnih zmogljivosti, uvozne omejitve, da posebej ne omenjamo še ostalih znanih vzrokov iz zadnjega obdobja, so imeli močan vpliv na občutno povečanje predvidenih stroškov. Že sama pogodbeni prodajna cena, prilagojena pogojem široke mednarodne konkurence, je bila na meji uspešnega poslovanja in ni vsebovala nikakršnih rezerv.

Tako je bil tak rezultat pravzaprav že pričakovan in tudi investitorju ni ostal neznan, saj bo končno tudi cena tujega dobavitelja šla v nov izračun; v času od ponudbe do dobave se je precej spreminjala tečajna lista. zato upravičeno pričakujemo, da bo investitor tudi za to zadnjo našo problematiko našel razumevanje in pokazal potrebno posredovalno prizadevnost, kot jo je pokazal v času izdelave opreme.

ETO

NEKAJ TURBINSKIH

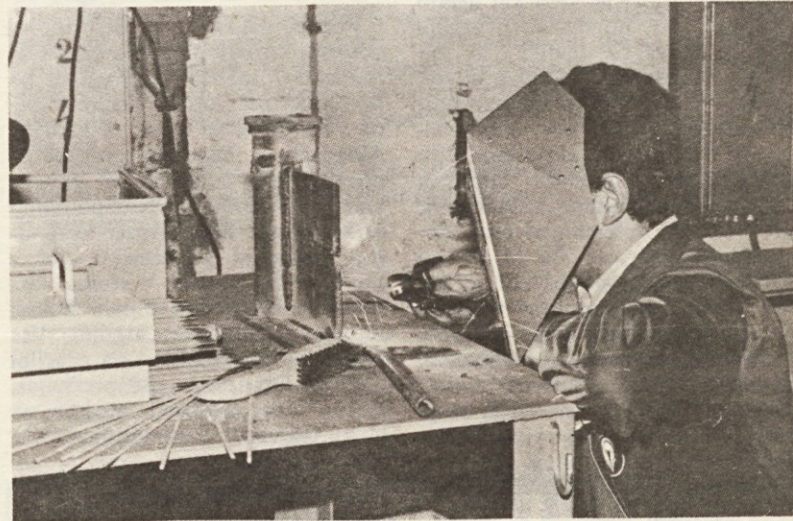
Teče Sava, Soča teče,
banka dinarjev več dati neče
— vrača dolarske kredite
za naložbe nerazvite.

Kaj pa "male"?
Kot da že pred rojstvom
brez očeta so ostale.
Zdaj se babic trudi roj,
da rodil bi prvi stroj.

Vi, krajani
pa prižgite sveče,
morda drugo leto
več bo sreče.

Oj, Haditha,
čaja leka (ali strupa?)
neizpita!
Za začetek sama slava,
koga le za konec
bo bolela glava.

Epigrame te zavzeto
vam za novo leto
s srčnimi željami
splesnil je
vaš ETO.

Zaostrene razmere . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zaradi izredno zaostrenih razmer, ki nas spremljajo ob vstopu v novo leto, je potrebno naše načrte za leto 1982 še bolj temeljito kot običajno pretehtati in uskladiti. Pri tem nam morajo biti vodilo tudi smernice, ki jih je sprejela naša družba kot celota.

Težave, ki smo jih letos srečevali ob povezovanju uvoza z izvozom, naj se ne bi več ponovile. Zato je bila pri analizi plana za leto 1982 posebna pozornost posvečena devizni bilanci. Ob tem nam mora biti jasno, da nas lahko iz deviznih težav izvleče samo večji izvoz. V tej smeri so s planom za leto 1982 načrtani koreniti popravki našega dosedanjega izvoznega obnašanja. Izvoz na konvertibilno tržišče mora tudi za nas postati imperativ. To naravnost moramo v bodoče sprejeti kot temeljno potezo naše poslovalne politike.

Zato se v načrtovanja našega izvoza za prihodnje obdobje poleg že standardnih izdelkov kot so turbine, črpalke, žerjavi morajo pojavljati tudi nove postavke. To so predvsem viličarji in preoblikovalna oprema. Šele z ustreznim izvozom teh izdelkov bodo v celoti izpolnjeni z investicijskim programom načrtani cilji.

Izvoz na konvertibilno tržišče ni lahka naloga. Od vseh nas bo ta naloga zahtevala veliko mero prizadevnosti. Uspeli bomo samo s kvalitnimi izdelki, solidnimi roki in cenami.

Pregled knjige naročil kaže, da smo z naročili dobro zapolnjeni. Imamo za preko 36.000 t naročenih izdelkov. To pomeni, da imamo dela dovolj za več kot dve leti. V času, ko se v svetu govori o recesiji in ko se tudi nekatere naše delovne organizacije borijo s težavami, kako prodati svoje izdelke, je to velika stvar. To dejstvo nam daje solidno osnovo za naš bodoči razvoj in je pomemben element naše socialne varnosti.

Zaostrene razmere nas silijo, da kritično pregledamo tudi ostale naše programe. Predvsem je to potrebno storiti na področju novih naložb. Zato se bomo nadaljevanja vlaganj v težki program, kot ga imenujemo, lotili s potrebno premišljenostjo. Leta 1982 naj bo leto, ko bomo pripravili vse potrebno, tako na področju finančnih sredstev kot pri izdelavi projektov. Ob taki odločitvi bo lahko temeljni kamen za novo težko halo, ki ga želimo položiti ob otvoritvi jeklovarne, jamstvo za uspešen začetek del in njih kvaliteten in pravočasen zaključek.

Zelo verjetno se bo prav na področju investicij pokazalo, da vseh načrtovanih želja ne bo možno uresničiti v tem letu. To pa ne pomeni, da se jim odpovedujemo. Predah, ki ga bo na tem področju pomenilo leto 1982, bo samo pripomogel, da bomo projekte še bolj pretehtali in se odločili za najustreznejše rešitve.

D. Kolbl

Stanovanja - stanovanja

O stanovanjski problematiki je bilo v zadnjem času veliko napisanega. Tisti, ki kupujejo stanovanje v Novih Dravljah v soseski ŠS 8/2, to dobro vedo. O tem veliko pišejo sredstva javnega obveščanja, pospešeno zasedajo raznorazne komisije, sklicujejo se izredne seje različnih teles. Kaže, da je problemska konferenca Litostrojčanov, posvečena problematiki v Novih Dravljah in sklep delovnega sveta delovne organizacije povzročil občutne premike v stanovanjski izgradnji.

Začelo se je pravzaprav že veliko prej. Že od začetka evidentiranja in vključitve v usmerjeno gradnjo, preko podpisa, predpogodbe in pogodbe, do predloga končne cene stanovanj v omenjeni soseski za bloka B8 in B9. Slednja je bila kapljica, da se je kozarec prelil. Kolesje samouprave se je zavrtelo. Plaz se je sprožil.

Šele pobuda Litostrojčanov je povzročila postopek hitrejšega dogovarjanja. Vse tisto, kar se ni dalo domeniti v dolgem času gradnje in še pred njo, je prišlo na dan. Ne z lahkoto. Trdo, toda vendarle. Začelo se je pranje umazanega perila. Razčiščevanje. Dokazovanje. Vsak ima svoj prav. Kdo bo pametnejši? Vmes je posegel izvršni svet šišenske občinske skupščine, komite za stanovanjsko gospodarstvo pri skupščini mesta Ljubljane in mestni izvršni svet.

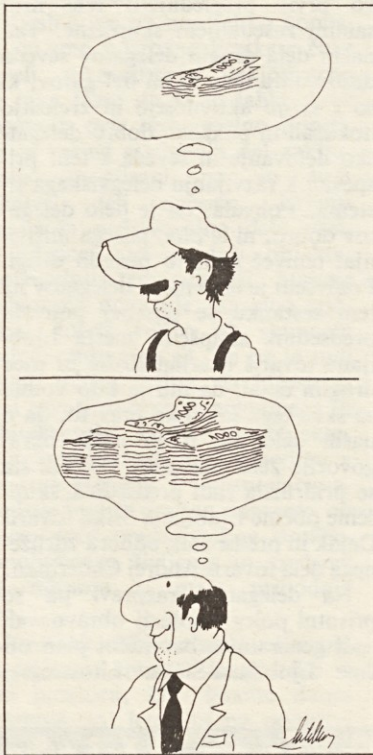
Ob vsem tem se postavljajo številna vprašanja. Ali je vse to resnično potrebno? Kje so in kaj delajo samoupravno dogovorjeni organi dogovarjanja? Če delujejo, ali jim se dovolj prisluhne in ali so dovolj usposobljeni? Kje je odgovornost izvajalcev (gradbenikov, komunalcev in vseh ostalih, vključenih v to "igro") za kvaliteto, hitro in funkcionalno izgradnjo stanovanj, po družbeno sprejemljivi ceni, dostopni za delavca? Če bi to vse resnično funkcioniralo, kot je treba, akcija Litostrojčanov verjetno ne bi bila potrebna. Toda pokazala je nekaj. Zavest samoupravljalca se krepi bolj in bolj.

Samoupravljalci se zaveda svoje vloge. Ni mu vseeno, kaj se dogaja

z njegovim denarjem. Za stanovanjsko komunalne namene odvaja odstotek dohodka. Ugotovljeno je, da se ta dinar odvaja za različne namene, ne vedno v skladu z denarjem. Za osvetlitev problema pogledimo nekoliko nazaj. Skladno z usmeritvami ZK in sindikata delavci Litostroja skušamo rešiti svoje stanovanjske probleme predvsem z lastnimi sredstvi (z nakupom ob pomoči temeljne organizacije). Predpogodbo o naročilu stanovanja v soseski Nove Dravljie smo podpisali oktobra 1980. Informativna cena stanovanj je bila približno 20.000 din/m², čeprav je bila družbeno priznana cena v tistem času okoli 14.000 din/m². Pogodbe smo podpisali marca 1981 z izhodiščno ceno stanovanj 20.826 din/m²; ta izhodiščna cena je veljala za dan 27. 4. 1980. Takoj je jasno, da nekaj ni v redu. Če si hotel kupiti stanovanje, si moral podpisati pogodbo, sicer bi izpadel.

Pogoji plačila so se zaostri. 40 odstotkov sredstev je bilo potrebno nakazati v roku 30 dni, ostalo pa postopno po poteku nekaj mesecev. Začela se je bitka za kredite. Aktivirati je bilo potrebno lastna privarčevana sredstva in bančne kredite. Pridobiti je bilo potrebno še kredit pri stanovanjski skupnosti, v temeljni organizaciji, kjer si zaposlen in v tozdr oziroma DO zakonca. Dinar na dinar. Počasi začenjaš odplačevati kredite. Vse več in več je minusov na plačilni kuverti. Ob tem se pa preživljaj, plačaj vrtec, se oblači. Medtem na bloku telovadijo s ploščami. Plošče

gor, plošče dol, druge plošče gor. Nato barvajo fasado v mavričnih barvah z le nekajletno garancijo. Pa gradijo ploščad (pokrite garaže za stanovalce — švedski standard) bi rekli pri stanovanjski skupnosti Šiške, v resnici pa pokrito parkirišče, ki predstavlja 80 odstotkov kapacitet stanovanj (oziroma drugače povedano 20 odstotkov stanovalcev nima pokritega parkirnega prostora, plača pa ga vseeno). Hočejo zaračunati dokumentacijo za gradnjo bloka, ki je ponovljena

(fotokopirana) iz že zgrajene soseske ŠS 7/1. Pa komunala, ki želi, da ji plačaš podražitev za temelje še takrat, ko zgradba zdavnaj stoji in se že počasi poseda. Pa še denarja nima za priključek elektro in PTT omrežja. Da ne govorimo o tem, da moraš zamudne obresti (ponavadi pride do njih) od izvajalca kar iztožiti, če jih hočeš dobiti!

Vmes še prestavijo vselitveni rok zaradi hude zime, čeprav snega ni od nikoder. Pripombe, ki jih daš ob misli, da komisija za cene pri mestni stanovanjski skupnosti lahko preverja po metodologiji le gradbeno proizvodno ceno, ves komunalni del cene pa je tabu, ker jo potrjujejo bodisi občinski izvršni svet ali izvršni odbori občinskih

komunalnih skupnosti. Ob prelihanju stanovanjskega oziroma komunalnega dinarja med občinami se verjetno težko pogovarjamo ter se zapiramo med občinske plovce in lahko se zgodi, da v eni občini tlakujejo stezice, v drugi pa ni denarja za najnujnejšo komunalno ureditev.

Ko čakaš na končno ceno, ki zamuja dva meseca, se spremenijo pogoji kreditiranja. Kdo bo nosil dodatne stroške? Kupec, čeprav ni kriv! Mogoče pa je le kriv za vse? Mogoče zato, ker potrebuje stanovanje, ker ga mora kupiti na močvirnatem terenu, ker odvaja sredstva, pa se ne vpraša, kaj z njimi delajo? Mogoče pa zato, ker le pridno dela in nima časa o tem razmišljati.

P. Hajdinjak

Odločila je naša zavest

"ZA NAS" je opozarjala drobna otroška ročica s plakatov, ki so obveščali, da se bomo v Ljubljani že tretjič odločali o samoprispevku.

Zakaj samoprispevek in kaj bomo Ljubljanci s tretjim samoprispevkom pridobili, o vsem tem smo bili delovni ljudje in občani dobro obveščeni. Na zborih delovnih ljudi, sestankih občanov v krajevni skupnosti pa tudi na sestankih staršev v osnovni šoli Hinka Smrekarja in VVZ Litostroj so bili poročevalci kratki in jasni: "Samoprispevek III. je nujnost, če ne želimo, da bi bila ogrožena dosežena raven naših otrok v šolstvu, otroškem varstvu, socialnem skrbstvu". V Krajevni skupnosti Litostroj smo po mnogih razpravah in naporih družbenopolitičnih aktivistov le uspeli, da je bila v programu III. samoprispevka vključena tudi izdelava projekta za razširitev šole Hinka Smrekarja.

Teden dni pred datumom, ki je bil določen za referendum, so tovarišice iz VVZ Litostroj z izdelki otrok v vrtcu, risbic in igrači pri glavnem vходу Litostroja pripravile

le prirčno razstavo. Otroci so s svojimi izdelki povedali, da mnoge stvari lahko počakajo na jutri, le otroci ne morejo — otroci so danes, jutri bo prepozno.

22. november — dan, ko smo se odločili, je bil tu. Razobešene zastave, igranje litostrojske godbe, to je dnevu dalo slavnostni ton. Osnovna šola Hinka Smrekarja je na široko odprla vrata. Tu je bilo pet mest za izvedbo referenduma. Pionirji so ob tej priložnosti razstavili risbe na temo samoprispevka in programa izgradnje objektov, že od jutranjih ur so pionirji in taborniki usmerjali volilce in jih obveščali o razstavi.

Štab za pripravo in izvedbo referenduma, ki je zasedal v šoli je bil enotnega mnenja, da je bilo veliko storjeno za sprejetje samoprispevka. Vendar so bili rezultati odvisni od odločitve delovnih ljudi in občanov. Obdobje, ko smo se odločili za 3. samoprispevek, ni lahko. Marsikaj teži vsakega občana. Smo v začetnem obdobju stabilizacije. Realni osebni dohodek in

skupna moč vsakega posameznika sta padla... Še vedno ni dneva, da nas ne bi sredstva obveščanja obvestila o kakšni podražitvi. Pa vendar — udeležba na referendumu je z vsako uro naraščala. Spremljanje udeležbe nam je bilo zagotovilo, da rezultat ne bo slab.

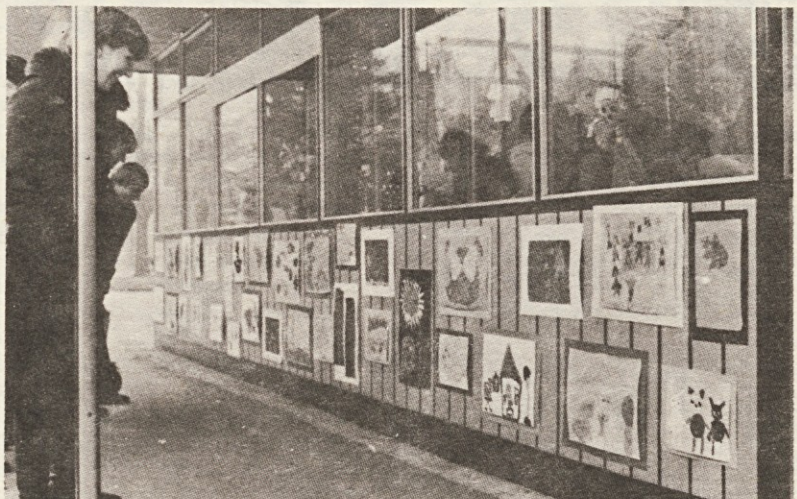
Ob 19. uri so komisije na vseh petih mestih za izvedbo referenduma zaprle glasovalna mesta. Začelo se je preštevanje glasovalnih lističev. V Krajevni skupnosti Litostroj se je referendumu udeležilo 86,53 odstotka upravičencev. Rezultati glasovanja v naši skupnosti so bili taki:

- za uvedbo samoprispevka III. je glasovalo 70,2 odstotka,
- proti izvedbi samoprispevka III. je glasovalo 29,5 odstotka,
- neveljavnih glasovnic ali takih, iz katerih ni bilo moč razpoznati voljo glasovalca, je bilo 0,3 odstotka.

Pozno zvečer, ko smo predajali zapisnike o izvedbi referenduma in material, smo bili ponosni. Ponosni zato, ker so bili rezultati kar za približno 10 odstotkov boljši, kot je bil povprečen rezultat v občini Šiška. Odločila je zavest občana — delovnega človeka.

Predsedstvo SZDL Krajevne skupnosti Litostroj se zahvaljuje delovnim ljudem in občanom naše skupnosti za udeležbo na referendumu. Prav tako gre zahvala vsem številnim aktivistom, šoli Hinka Smrekarja, VVZ Litostroja in pihalnemu orkestru Litostroj, ki so pripomogli, da je bil referendum uspešno izpeljan.

J. Babič

Razstavo, ki so jo pripravile vzgojiteljice VVZ Litostroj ob glavnem vходу v tovarno, si je ogledalo veliko delavcev

STROGE KAZNI ZA KRIMINALCE

Večkrat smo že slišali, da se gospodarskemu kriminalu vse premalo stopa na prste, da so pravosodni organi neučinkoviti, postopki dolgotrajni, kazni pa prenizke. Da to ni res, kaže naslednji primer, ki ga objavljamo v opozorilo ter strah in trepet vsem prizadetim.

3. novembra ob 14. uri in 3 minute so varnostniki pri glavnem vходу odkrili, da ima delavec — neposredni proizvajalec Pavel Naivčič pri sebi polovični zavitek toaletnega papirja Paloma in da ga je nameraval protipravno prenesti iz delovne organizacije in si na ta način prilastiti družbeno lastnino!

Delavca so pridržali, obveščena je bila UJV, odrejen pripor, podana kazenska ovadba javnemu tožilcu, uveden kazenski postopek ter sprožena preiskava po preiskovalnem sodniku. Naslednji dan je bil tovarišu Naivčiču izrečen suspenz z odstranitvijo iz delovne organizacije, vržen je bil iz samskega doma, dan za tem pa mu je disciplinska komisija izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja. Na pritožbo delavca se je še v istem tednu sestal delavski svet ter ukrep potrdil, poleg tega pa mu je naložil še plačilo odškodnine za povzročeno škodo. Ta sklep sta potrdili tudi prvo in drugostopenjsko sodišče združenega dela. V kazenskem postopku je bila storilcu izrečena kazen treh mesecev zapora, vendar sodba še ni pravomočna, ker se je javni tožilec pritožil.

O vsej zadevi je razpravljala tudi občinski izvršni svet, pravične sankcije pa so bile objavljene tudi v sredstvih obveščanja.

Pričujoči primer naj pokaže, kaj čaka vse tiste, ki so se podali na pota gospodarskega kriminala. Sicer pa ta primer učinkovitega ravnanja pravosodnih organov niti ni osamljen.

Pristojni organi so nam zatrdili, da čaka podobna usoda tudi vodilnega delavca, ki je leta 1977 poneveril dve milijardi ter da se bliža koncu proces v zvezi z afero "Privatni žepi polni družbene lastnine" iz leta 1973.

LITOSTROJSKI KUPCI STANOVANJ SO PRIPRAVLJENI PLAČATI
REALNO CENO KVADRATNEGA METRA STANOVANJSKE POVRŠINE

Cena naj bo realna

Prvič v zgodovini naše delovne organizacije so kupci stanovanj zaradi ogorčenosti nad ceno kvadratnega metra stanovanjske površine v zvezi s temi vprašanji organizirali tematsko konferenco. Pa ne zato, ker kupci ne bi bili pripravljeni plačati realne cene, nasprotno, do realne cene, ki bi bila tudi družbeno sprejemljiva, sploh ne morejo.

O soseski ŠS 8/2, Nove Dravljje, v kateri so v izgradnji štirje bloki (od tega naj bi bila dva bloka vse-ljiva po pogodbi že 27. novembra 1981. leta) je bilo v času gradnje preko sredstev javnega obveščanja že toliko napisanega in izrečenega, da o tem tokrat ne bi pisala. Mimogrede se naj samo spomnimo na vgraditev 186 fasadnih elementov, ki niso ustrezali predpisanim gradbenim normativom in zaradi katerih je bilo veliko vroče krvi, potrebno jih je bilo zamenjati. Resda so po sredstvih informiranja veliko pojasnjevali o nameni in napaki, pa tudi to je bilo povedano, da nastala škoda ne gre na račun kupcev. Toda če ne gre na račun kupcev, gre pa na račun družbe. Ali z družbeno lastnino lahko počnemo, kar nam je volja? Konec koncev vsi smo družba, vse je naše, družbeno. Gotovo je sedaj tisti čas, ko moramo bolj kot kdajkoli skrbeti za družbeno lastnino.

Kot že rečeno, so naši delavci — kupci stanovanj v omenjeni soseski organizirali tematsko konferenco na račun nerealno in družbeno nesprejemljivo visokih cen kvadratnega metra stanovanjske površine. Cena kvadratnega metra se je v prvi fazi vrtela okoli 30.000 din, po intervenciji nekaterih pristojnih organov se je nekoliko znižala in na koncu pristala na 26.500 din. V tej višini je bila tudi predložena v potrditev Skupnosti za cene mesta Ljubljane.

V soseski ŠS 8/2 kupuje stanovanje 108 litostrojskih delavcev, 38 stanovanj pa kupuje za svoje potrebe tudi naša delovna organizacija. To pomeni, da litostrojski delavci oziroma kolektiv sofinancira skoraj 150 stanovanj, kar četrtino vseh stanovanj v vseh štirih blokih. Do sedaj je namenil za nakup najemnih stanovanj oziroma za posojila delavcem že okoli 75.000.000 din. Če pa bi bila potrjena cena v višini 26.500 din, bi morali zagotoviti v naši delovni organizaciji še dodatnih 25.000.000 din za dodatna posojila delavcem oziroma za plačilo razlike pri nakupu najemnih litostrojskih stanovanj. Toliko pa znašajo trenutno vsa razpoložljiva sredstva v naši delovni organizaciji. Če bi ceno v predlagani višini potrdili, to pomenilo, da bi ostale potrebe, kot je individualna gradnja, združna gradnja, krediti za adaptacijo itd. ostale nepokrite. To pa bi ob zahtevni stanovanjski problematiki, trenutno je v obravnavi po zaključnem novembrskem stanovanjskem natečaju okoli 700 vlog naših delavcev, ki prosijo za pomoč pri rešitvi njihovega stanovanjskega problema, brez možnosti za njihovo reševanje, lahko predstavljala izredno zaostreno socialno situacijo.

Vendar pa se tu ne pojavlja le vprašanje pridobitve kreditov. V ospredje je postavljeno predvsem dejstvo, da so kupci stanovanj, ki so pogodbo podpisali za okoli 21.000,00 din za kvadratni meter, že ob tej ceni maksimalno finančno izčrpani in v veliki meri že kreditno nesposobni. Vsako, tudi najmanjše povečevanje cen, pa za njih predstavlja že ogrožanje eksistenčne varnosti.

Problematika je zelo pereča in široka. Glede na to je tem problemom vso pozornost posvetil tudi delavski svet delovne organizacije na svoji 11. redni seji 19. novembra 1981. leta in sprejel sklepe, ki

so bili nato posredovani občinskim, mestnim in tudi nekaterim ustreznim republiškimi organom. Zato bi lahko rekli, da je bila kot nadaljevanje poteka akcije za zmanjšanje cene oziroma za postavitev cene, ki odraža dejansko vložena sredstva in napore, organizirana tematska konferenca naših kupcev stanovanj v Novih Dravljah.

Na konferenco so bili vabljeni predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij naše delovne organizacije, predstavniki skupščine občine Ljubljana—Šiška in Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lj.—Šiška, katere so se udeležile v

Kupci stanovanj z ogorčenjem spremljajo razpravo o cenah stanovanj (Foto: M. Meglič)

polnem številu, razen predstavnikov šišenske občinske skupščine.

Na osnovi široke in jedrnat razprave na tematski konferenci je bila sprejeta vrsta zaključkov:

— Izvoljena je bila delegacija, ki bo zastopala interese kupcev pri predsedniku izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljana tov. Miklavčiču v sestavi: Pavao Hajdinjak, Ivan Bašnec, Janez Stražičar, predsednik KOOS Pavel Stupnikar in Ivan Gorenc.

Udeleženci konference so bili enotni v kritiki, ki se nanaša na vabljen predstavnike skupščine občine Lj. Šiška, ki se vabilu niso odzvali v vabljenem številu.

— Ker je bilo od predstavnika izvršnega sveta podano dejstvo, da skupščina občine Ljubljana Šiška do sedaj ni storila še ničesar, kar bi pripomoglo k izboljšanju in normalizaciji stanja v zvezi z gradnjo in ceno, konferenca zahteva, da vsi občinski organi takoj in z vso odgovornostjo začno razreševati te probleme.

— Ker je SOZD GIPOSS kasnila s predložitvijo cene za m² (predložiti bi jo morala 27. avgusta 1981. leta, predložila pa jo je 20. oktobra), zahtevajo udeleženci konference, da skupščina občine Ljubljana Šiška ugotovi vzroke omenjene kasnitve in v primeru krivde Giposa ustrezno ukrepa. O tem mora obvestiti našo konferenco sindikata.

— Problematiko oblikovanja cen morajo obravnavati vse pristojne institucije od občine do republike, in sicer brez izgovorov, takoj, kajti stanovanja so tik pred tehničnim prevzemom in bi bilo nedopustno v sedanjih situaciji imeti gotova, vendar pa prazna stanovanja. To zahtevo utemeljujejo tudi sedanje gospodarske in politične razmere.

— Cena m² se mora oblikovati po predpisanih zakonskih metodologijah in mora zajemati le

dejansko vloženo delo in opravičljive materialne stroške, zato zahtevamo uresničitev načela družbene kontrole cen.

— Ker je stališče zveze sindikatov in zveze komunistov, da delavec predvsem z lastnimi sredstvi rešuje svoje stanovanjsko vprašanje, je to načelo ob nekontrolirani rasti cen skoraj nemogoče uveljaviti v praksi. Kljub temu, da imajo litostrojski delavci dokaj visoke osebne dohodke, pa pri kupcih stanovanj, zaradi velike obremenitve s stanovanjskimi krediti, že nastajajo socialni problemi.

— Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v naši delovni organizaciji se zavedajo svoje odgovornosti in dolžnosti pri reševanju omenjenih problemov. Glede na to bodo vložili na vseh nivojih maksimalne napore pri oblikovanju končne cene m² in se zavzemali za rešitev le-te, v skladu z zakonskimi

predpisi in družbenimi dogovori, predvsem pa za to, da bo cena oblikovana v smislu pravičnosti in da se iz cene izločijo vse negativnosti.

— Ker podana cena ni razčlenjena, obstaja domneva, da so v ceno vračunani tudi fasadni elementi z bloka B/8 oziroma 9, ki jih je morala SOZD GIPOSS zamenjati zaradi tehnično oziroma normativno neustreznih.

Prav tako obstaja domneva, da je zaradi slabe organizacije gradbišča in nadzora na njem, možno nekontrolirano odnašati gradbeni material, ki ga najlažje zaračunajo kupcu stanovanja.

Tudi zaključki konference so bili posredovani vsem ustreznim institucijam od občine do republike.

Kot posledico ali reakcijo, kakorkoli to že razumemo, je problematiki oblikovanja cen v soseski ŠS 8/2 posvetil prvič do sedaj, kajti prej se občina v zadevno problematiko ni vključila, točno dnevnega reda tudi izvršni svet.

Obisk vojaških starešin z Vrhnike

V ponedeljek, 23. novembra 1981 so nas obiskali vojaški starešine z Vrhnike. Želeli so si ogledati našo proizvodnjo in se spoznati z organizacijsko strukturo, postopki za sprejemanje samoupravnih odločitev, delitvijo dohodka in stabilizacijskimi ukrepi. Zanimal jih je tudi delež Litostroja pri izgradnji jedrske elektrarne in projektiranju malih vodnih turbin. Taki ogledi in spoznavanje delovnih kolektivov in njihovega poslovanja so del rednega družbenopolitičnega izobraževanja vojaških starešin.

Ob prihodu jih je v imenu delovne organizacije sprejel predsednik konference osnovnih organizacij sindikata tovariš Pavel Stupnikar, ki jih je potem v dvorani litostrojskega izobraževalnega centra še posebej pozdravil in jim namenil nekaj uvodnih besed. Nato jim je tovariš Škrbec iz "črne skrinjice podatkov", kot je to slikovito imenoval, s pomočjo shem in diapozitivov zelo celovito predstavil organizacijo in poslovanje podjetja ter delo posameznih tozdov in delovnih skupnosti. Vojaški starešine, večinoma iz tehnične stroke, so bili posebno navdušeni nad našimi proizvodi in posameznimi objekti z litostrojsko opremo. Izbor diapozitivov in raznih shem, ki jih je pripravil naš organizacijski sektor, pa je omogočil nazorno predstavitev proizvodnega programa in izdelkov, o čemer so se vojaške starešine prepričali tudi kasneje, pri ogledu naše tovarne.

Ob odhodu so se zahvalili in izrazili željo po še nadaljnjem medsebojnem sodelovanju, ki je ena izmed oblik krepitve vezi med našo armado in delovnimi kolektivi.

V. Kreft

Izvršni svet je sprejel kot svoje sklepe večino od sklepov naše konference, kar potrjuje pravilno naravnost naših kupcev. Vendar pa se zasedanje ni začelo in končalo le na občinski ravni, temveč tudi na mestni. Mestni izvršni svet je za to problematiko sklical celo izredno sejo. Lahko bi rekli, po informacijah, ki jih imamo, da ni minilo dneva, za nekatere komisije in organe so bile delovne celo sobote in nedelje, da na tem ali drugem sestanku ne bi razpravljali o cenah stanovanj v Novih Dravljah.

Končno ceno stanovanjskega metra potrjuje kot edina pristojna skupnost za cene mesta Ljubljane na osnovi predloga izvršnega sveta mesta Ljubljane. Slednji je o ceni ponovno razpravljal 15. decembra.

Zaključek tega članka je bil že napisan, vendar drugačen. Prepričana sem bila, da bo Skupnost za cene mesta Ljubljane, ki je o ceni razpravljala, 18. decembra 1981. leta, dokončno tudi potrdila ceno kvadratnega metra v Novih Dravljah. Toda do tega žal ni prišlo.

Zakaj? Delegate skupnosti je namreč zbudla v oči predvsem cena

komunalnega urejanja zemljišč v Novih Dravljah. Prvič v letošnjem letu je skupnost dobila posebej predloge cen komunalnega urejanja zemljišč, pa še ti so bili neusklajeni s predpisi in navodili skupnosti. Ob tem pa je ugotovila, da so se cene v letošnjem letu dvignile za 89 odstotkov. Medtem ko je doslej veljala cena za komunalno urejanje zemljišč /2.000 do 3.000 dinarjev, je za stanovanje v Novih Dravljah predlagana cena 7.400 dinarjev. Mestni izvršni svet je menil, da je ta cena previsoka in je zadolžil komunalno skupnost Šiške, da pripravi novo ceno. Ta jo je pripravila in šišenski izvršni svet jo je potrdil — toda ta cena je še višja, kot je bila prejšnja.

Kaj naj napišem za zaključek? Morda le to, da se kupcem zastavlja vprašanje, ali je v naši samoupravno organizirani družbi kakšen organ, ki ima pristojnost napraviti red? Čemu koristijo sestanki, tematske konference, razgovori, pisanje v sredstvih javnega obveščanja, komentarji po radiu in televiziji itd?!

S. Mrkun

Samoupravni organi so odločali o vseh pomembnih zadevah

Strokovna ekskurzija livarjev

Izvršni odbor sindikata livarne sive litine je dne 5. 12. 1981 organiziral za delavce v livarni ogled mariborske livarne. Skoraj vsako leto si naši delavci ogledajo eno izmed večjih livarn. Tako smo si med drugimi ogledali tudi livarno Jelšingrad v Banji Luki, livarno Belt v Črnomlju in sedaj, livarno barvnih kovin v Mariboru.

Namen teh obiskov je predvsem ta, da delavci spoznajo proizvodni proces v teh livarnah, pogoje dela, da se spoznajo s stroji in napravami, ki jih mi nimamo in da si tudi izmenjajo izkušnje z delavci, ki delajo na podobnih delovnih mestih.

Zanimanje za te obiske je med livarji veliko, zato je bil avtobus s 50 sedeži poln, ko smo odinili v zgodnjem jutru proti Mariboru.

Že prejšnji dan smo se dogovorili z delovno organizacijo Litostroj, da nam za popotnico naložijo 50 sendvičev. Ko smo jih naročili, smo ugotovili, da eden manjka, vendar nam to ni pokvarilo razpoloženja, saj smo navajeni, da tudi malice dostikrat zmanjka in je bilo tako vse v stilu.

Do Trojan ni bilo nič posebnega. Pri zadnjem ovinku pod Trojanami, kjer stoji mejni kamen med Kranjsko in Štajersko, pa se je razpoloženje v avtobusu kar dvignilo. Tistih nekaj Štajercev v avtobusu je namreč začelo zagotavljati, da se je "luft" popolnoma spremenil, da so tu ljudje in pokrajina čisto drugačni, da bi bilo potrebno tukaj narediti zapornice in samo dobre Kranjce spuščati na Štajersko, da bi bilo potrebno uvesti carino za dobra štajerska vina itd. No, in ko se je tu kmalu pokazalo še sonce, bi človek temu Štajercu kar verjel, da se vozimo po najlepšem kotičku naše dežele.

Kmalu smo zagledali zasnežena pobočja Pohorja in njegove obronke, kjer je doma ritoznojčan.

V mariborski livarni so nas kot stanovske tovariše lepo sprejeli in nas popeljali skozi obrat. Res smo imeli kaj videti!

Mariborska livarna je v zadnjih letih izredno razširila obseg svoje proizvodnje. Velike nove hale in stare delavnice se prepletajo v celoto in onogočajo smiselni potek materiala. Videli smo verjetno največje stroje za tlačno litje silumina v Jugoslaviji in serije različnih vrst ulitkov, izdelanih po tem postopku. Nam, ki smo navajeni na ulitke, izdelane s pomočjo peščenih mešanic, so ti ulitki, izredno natančnih dimenzij in lepih površin, ki ne rabijo praktično nobene dodatne strojne obdelave, predstavljali ideal.

Teško so se naši jedrarji, ki ročno izdelujejo jedra, ločili od strojev za izdelavo jeder.

Hot box postopek, croninng postopek, CO₂ postopek; nekaj izmed jedrarjev je prvič videlo izdelavo jeder po teh postopkih in ko so si še ogledali izredno kvaliteto jeder, se je v marsikom porodila želja, da bi tudi mi imeli kaj podobnega. Priznati pa je treba, da je tempo dela na teh strojih izredno hud in da delavec ob stroju postane avtomat. To je pač davek visoki produktivnosti.

V naslednjih obratih smo si ogledali kovanje, vlečenje in kontinuirano litje kovin. Zanimivo je bilo opazovati, kako s pomočjo vleka nastajajo različni profili. Pri kovačih se nismo kaj prida zadrževali, saj ta postopek poznamo iz naše kovačije.

Pot nas je vodila dalje v oddelek, kjer ulivajo kovine v kokile. To je najstarejši del livarne in zato so tudi pogoji dela temu primerni.

Izredno težki pogoji dela so še v brusilnici in galvanizaciji, kjer finalizirajo nekatere ulitke.

Marsikdo se sprašuje, zakaj ni pravega interesa za poklice v livarni. Vzrok je v tem, da livarsko

trov. V Ptuj so še štiri take kleti. Največji sod je izdelan iz hrastovega lesa in drži 24.000 litrov. Kdo si ne bi želel imeti tak sod doma, seveda poln dobrega štajerskega vina! Saj pregovor pravi: kdor vino s pametjo pije, mu ne škoduje. Tudi mi smo ta pregovor upoštevali, ko smo v prijetnem okolju pod strokovnim vodstvom poslušali in ugotavljali buket rizlinga, rimljana, renskega rizlinga itd. V teh je "nekaj več", je bila ugotovitev marsikaterega od nas, zato se takšno vino pije s posebnim občutkom.

Odpeljali smo se proti Ljubljani, obogateni za marsikaj. Videli smo livarno, drugačno od naše, drugače opremljeno in z drugačnim načinom dela. Vendar v njej sodelavci, ki se srečujejo s problemi, podobnimi našim.

Vsi delamo v težkih pogojih, vendar smo ponosni, da smo livarji.

Končalo se je naše potovanje in imeli smo občutek, da smo združili koristno s prijetnim.

S. Penko

Razpis

ZPS, Titovi zavodi Litostroj, TOZD Izobraževalni center razpisuje v pomladanskem semestru 1982 začetniške in nadaljevalne tečaje iz

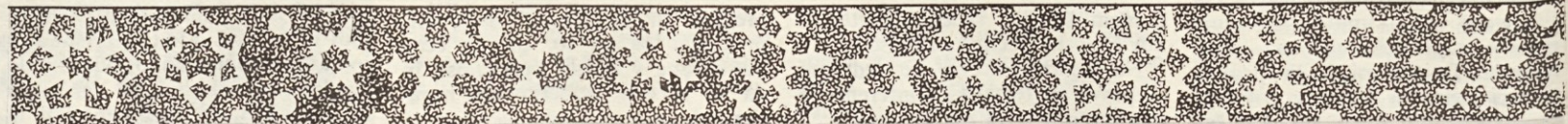
ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA

Tečaji so v popoldanskem času dvakrat tedensko po najuspešnejši metodi.

Prijavite se lahko do 1. februarja 1982 v Izobraževalnem centru Litostroj, soba št. 17 (prilije).

Informacije dobite po telefonu št. 556-021, int. 474 ali 558-582.

Ker je število mest omejeno, pohiite s prijavi!

GOSPODARSKA GIBANJA

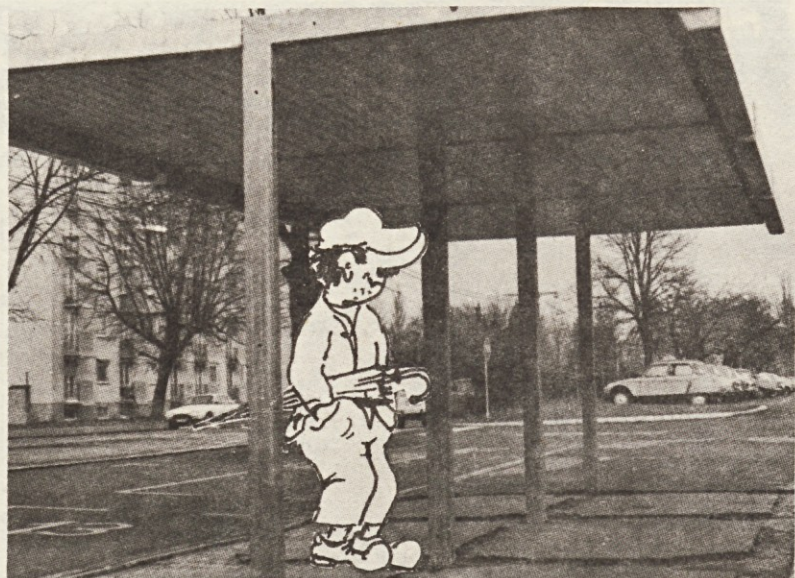
Ob priliki odprtja novega avtobusnega postajališča — zavetišča pred glavnim vhodom v Litostroj je bila predvidena velika proslava, ki pa je zaradi slabega vremena odpadla. Slavnostni govornik naj bi bil tovariš Politič, katerega govor — zaradi izredne poglobljenosti in aktualnosti — objavljamo v celoti.

Tovarišice in tovariši, cenjeni gostje, litostrojčani!

Zbrali smo se v tem lepem sončnem dopoldnevu, da počastimo otvoritev impozantnega objekta, ki je bil zgrajen v rekordnem roku treh dni. Hkrati je to nov dokaz o sposobnosti in konkurenčnosti jugoslovanskega gradbeništva, saj je objekt zgrajen skoro v

celoti iz domačega materiala — uvožena je le plastična streha ter nekaj vijakov. Ponosni smo lahko, da je kompletni projekt plod domačega znanja — od projekta do knowhova ter inženiringa in seizmično-anticiklonskih študij.

Dovolite, da so mi ta vspodbudna dejstva izhodišče za osvetlitev trenutne gospodarske situacije, tako v širši družbi, kot tudi v naši delovni organizaciji!

Inventivna dejavnost 1980-81

V začetku tega dveletnega obdobja smo se ubadali predvsem s sprejemom novega pravilnika o pospeševanju inventivne dejavnosti. Njegov čistopis smo končno dobili sredi letošnjega leta. Kljub temu pa so komisije za inventivno dejavnost ves čas delovale, nekatere bolj, druge manj uspešno. Razlika v tem delovanju se kaže predvsem v pristopu k obravnavanju inventivnih predlogov. Vse kaže, da so v tozdu PUM najuspešnejše razvili postopek obravnavanja in preverjanja posameznih inventivnih predlogov, saj so vse prijave obdelane in zelo natančno preverjene.

Kljub novemu pravilniku se število prijavljenih inventivnih predlogov ni bistveno povečalo, zato je o uspešnosti pravilnika danes še težko govoriti, pokazalo pa se je že, da bodo potrebne določene dopolnitve.

Posamezne komisije so obravnavale inventivne predloge:

TOZD OBDELAVA

Obravnavali so 11 tehničnih izboljšav in zanje plačali 89.300,00 din odškodnine.

TOZD PPO

Obravnavali so 3 tehnične izboljšave. Gospodarska korist znaša 240.526,00 din. Izplačali so 95.959,40 din odškodnine.

TOZD PZO

Obravnavali so 1 tehnično izboljšavo z gospodarsko koristjo 785.896,00 din. Odškodnina je 43.993,00 din.

TOZD IRRP

Obravnavali so 11 inventivnih predlogov. Gospodarska korist je 665.108,00 din, izplačali so 63.599,30 din odškodnine.

TOZD MONT

Obravnavali so 5 tehničnih izboljšav in izplačali 84.235,00 din odškodnine.

TOZD IVET

Obravnavali so 3 tehnične izboljšave z gospodarsko koristjo 82.300,00 din. Izplačali so 12.792,00 din odškodnine.

TOZD PUM

Obravnavali so 2 izboljšavi z gospodarsko koristjo 1.431.823,10 din, izplačali so 77.324 din odškodnine.

TOZD TVN

Obravnavali so 1 tehnično izboljšavo z gospodarsko koristjo 9.509,12 din. Izplačali so 8.000,00 din odškodnine.

V tem času smo v tujini pridobili 5 novih patentov. Za nove prijave in vzdrževanje novih patentov v svetu pa smo plačali 695.346,00 din. V maju 1981 smo sodelovali na razstavi inovacij v Kranju.

M. Ramovš

Tovarišice in tovariši! Stvari niso tako slabe, kot to dokazujejo dejstva! Potrebna je namreč politična presoja! Gole številke je treba pravilno razložiti...

(tu počakam na aplavz)

Kdo lahko zatrdi, da stabilizacija ne uspeva? Če ne bi bila uspešna, potem bi že davno odmrli...

Toda o stabilizaciji govorimo že leta in leta! Kaj ni to zadosten dokaz, kako trdoživa in neuničljiva je?

Poglejmo še inflacijo, katero se v zadnjem času vse preveč poudarja! V predvojni Poljski je inflacija dosegla stopnjo 750% letno. Naša trenutna 50% inflacija je v primeri o tem komaj 6,7 odstotna.

In zunanjetrgovinski primanjkljaj? Če to številko primerjamo z narodnim dohodkom na prebivalca, lahko takoj ugotovimo, da je položaj v Zgornji Volti še slabši.

Res je, da smo doslej veliko uvažali in malo izvažali. Vendar pa iz tega sklepamo lahko le eno: da zato pač veliko imamo! Kajti gorje, če bi bilo obratno — da bi malo uvažali in veliko izvažali — saj bi potem sami nič ne imeli...

Zlonamerne so tudi govorice o padanju vrednosti dinarja. Vsi vemo, da je na naših bankovcih ter kovancih jasno napisano, koliko so vredni in da glede tega nismo in ne bomo dovolili nobenih odstopanj!

Takšna pravilna politična presoja nazorno pokaže, da tudi Litostroj sledi cvetočemu razvoju gospodarstva v celoti.

Kje so že časi, ko je imela naša delovna organizacija probleme z likvidnostjo? Od tedaj je preteklo že 14 dni! Brez trohice pretiranega

optimizma lahko napovemo, da podobnih težav ne bo vsaj še naslednja dva tedna.

Res je, da se bliža konec leta in da je plan izpolnjen komaj 50-odstotno. Toda ni še vse izgubljeno! Prišel bo dedek Mrz in kdo ve...?

Površne analize so prikazovale, da zaradi velikih zalog nedokončane proizvodnje ni dovolj obratnih sredstev. Toda resnica je ravno obratna: obratnih sredstev bi bilo dovolj, če bi le ne bilo toliko nedokončane proizvodnje.

Neustrezen je tudi odnos do produktivnosti. Neosveščeni strokovnjaki ugotavljajo, da je za enak proizvod kot pred 20 leti, sedaj potrebno več ur dela...

Ne zavedajo pa se, da je v teh urah dandanes všteto tudi veliko več sestankov, sej, zborov, referendov, sisov itd. S tega stališča pa je produktivnost narasla za okoli 350%!

Tudi zamujanje rokov ni več tako akutno kot nekdanj. Analize so pokazale, da se avansi porabijo povprečno v enem dnevu in pol, bančni krediti pa v dveh urah. Torej bi težko govorili o zavlačevanju...

Naj bo dovolj dokazov o neosnovanosti vseh črnogledih pogledov na današnji trenutek...

Tovarišice in tovariši! Ta objekt tu, pod katerim boste postajali v dežju in snegu, naj bo simbol današnje gospodarske situacije, v kateri tudi vsi skupaj vedimo in se veselimo, ker nam ne morejo do živga!

(aplavz, nato prerežem vrvico...)

tt

INFORMATIKA IN RAČUNALNIŠTVO

Nova proizvodna dokumentacija

S pričetkom del v zvezi z dokumentacijo za trenutno največjo naročilo HE Haditha je bil septembra letos sprožen proces uvajanja novega sistema proizvodne dokumentacije.

KAJ JE PROIZVODNA DOKUMENTACIJA?

Če hočemo, da steče kakršenkoli proizvodni proces, je potrebno, da vsak dobi za opravljanje svojih nalog potrebne informacije, ki morajo biti pravočasne in točne. Zato je potrebno operativne podatke (npr. o kupcu, o elementu, ki bo vgrajen v izdelek itd.) pripraviti v ustrezni obliki — informaciji. Informacije so torej podatki, ki krožijo v procesu komunikacij, torej med sistemom za obdelavo podatkov (to so ljudje ali računalniki, kjer se podatki zbirajo, urejajo, združujejo v primerno obliko) ter uporabniki. Če govorimo o proizvodni dokumentaciji, potem govorimo o proizvodnem informacijskem sistemu, ki določa vrsto potrebnih podatkov in informacij ter o sistemu za obdelavo podatkov (tehnično in operativno pripravo proizvodnje), vključno z ljudmi, ki delajo na sistemu oziroma uporabljajo informacije.

V proizvodnem procesu imamo tako opraviti z informacijskimi tokovi, ki se pretvarjajo v materialne tokove, ti pa se kažejo najprej v obliki polizdelkov in na koncu procesa v obliki končnega izdelka.

S proizvodno dokumentacijo iz tehnične priprave proizvodnje, ki jo je potrebno razumeti najširše, to je od projektive, konstrukcije in tehnologije, posredujemo potrebna navodila za delo v operativno pripravo proizvodnje in neposredno na proizvodno delovno mesto.

V Litostroju smo zaenkrat proizvodno dokumentacijo razdelili v tri skupine: tehnično dokumentacijo, tehnološko dokumentacijo in dokumentacijo za izvedbo procesa.

Tehnična dokumentacija je tista dokumentacija, v kateri je tehnična specifikacija, s katero je izdelek določen. Tehnična specifikacija je vedno zapisana pod identno številko elementa. Dokumenti tehnične dokumentacije so:

- risba,
- kosovnica in naročilnica kritičnih elementov,
- seznam kosovnic in seznam skupin,
- razpis naročila.

Tehnološka dokumentacija predpisuje tehnologijo izdelave. Dokumenti tehnološke dokumentacije so:

- navodilo tehnologa konzultanta
- tehnološki normativni list,
- delovni postopek, delovni postopek operacije,
- tehnološke skice, varilni plani, krojilni plani, diagrami toplotne obdelave, kontrolni listi, NC trakovi za številsko krmiljenje strojev, risbe 1:1, programske karte, tehnološke karte, orodne karte.

Dokumentacija za izvedbo procesa je vsa ostala proizvodna dokumentacija:

- spremnica, evidenčni list, terminski list, lansirni plan,
- materialna izdajnica, transportna spremnica,
- delovni nalog,

- seznam kontrolnih postopkov,
- predajnica dokumentacije,
- predajnica ulitkov,
- predajnica zvarjencev,
- nalog za nabavo kupljencev in obvestilo o prispetju kupljenca,
- dovolilo,
- prijava škode,
- evidenčna kartica,
- evidenca sestavov,
- terminska zahtevnica,
- odpravno obvestilo,
- skladiščni list.

ZAKAJ NOVA DOKUMENTACIJA?

Med vsemi tipi industrijske proizvodnje je posamična proizvodnja po organizacijski problematiki najbolj zahtevna oblika, zanjo je značilna kasnitev rokov in velika vezava obratnih sredstev v nedokončani proizvodnji.

Ti problemi so prisotni še posebej v takih delovnih organizacijah, kot je Litostroj, ker izdelujemo dokaj zahtevne in velike izdelke, katerih proizvodni proces traja najmanj leto dni. Za reševanje tovrstnih problemov je zato potrebno imeti močne planske službe in učinkovit sistem planiranja materiala ter pretoka materiala skozi proizvodni proces — terminiranje operacij.

Žal moramo ugotoviti, da za tako velike sisteme, kot je Litostroj, kjer je istočasno odprtih kar tisoč naročil, ne obstajajo učinkovite ročne metode planiranja, ki bi lahko upoštevale zapletenost naših izdelkov po strukturni gradnji, tehnologiji dela in pri tem upoštevale razpoložljive zmogljivosti.

Edino učinkovito sredstvo pri tem so elektronski računalniki. Samo s temi stroji je možno večkrat na dan ažurirati podatke in upoštevati vse motnje, ki se pojavljajo v procesu. Mimograde naj bo rečeno, da za tako delo ni primeren vsak računalnik.

Tudi v Litostroju so posamezniki začeli razmišljati, da bo potrebno spremeniti obstoječi sistem dokumentacije in ga prilagoditi modularni gradnji strukture izdelka, ki je osnova za kosovnični procesor, kot strokovno imenujemo osnovni računalniški program, na katerem potem lahko zgradimo sistem za vodenje proizvodnje.

Leta 1976 smo v Litostroju razvili in uvedli sistem nove dokumentacije, ki pa ni bil računalniško podprt in je zato prišlo do množice problemov. V letu 1977 smo ta sistem dokumentacije z določenimi spremembami prilagodili za računalniški razpis z obstoječim strojem IBM 360/20. Neodvisno od nove dokumentacije smo na računalniku UNIVAC 90/70 v LTH Škofja Loka testirali računalniški koncept obravnavanja dokumentacije na vzorcih naših izdelkov in prišli do zaključka, da novi sistem dokumentacije ni dobra osnova za računalniško podprt proizvodni informacijski sistem. Zato smo vsakršno delo v zvezi z novo dokumentacijo ustavili in posvetili vso pozornost analizi pretoka dokumentacije. To delo je bilo zaključeno ob koncu leta 1979 in je bilo izhodišče za nadaljnje reševanje problematike v zvezi z dokumentacijo.

Na osnovi analize pretoka in prisotnosti motenj v proizvodnji zaradi obstoječe dokumentacije, pa tudi zaradi relativne odmaknjenosti dobave novega računalnika, se je tehnična koordinacija odločila, da se pospešeno lotimo problema dokumentacije z obstoječimi možnostmi.

Dokumentacija, ki smo jo delovno imenovali sanirana dokumentacija, je bila razvita v lanskem letu. Zasnovana je za ročno delo z upoštevanjem nekaterih izhodišč za bodočo računalniško obravnavo, racionalizacijo pa smo iskali v krajšanju pretoka dokumentacije. V prvem polletju letos smo dokumentacijo tudi uspešno testirali.

Nova dokumentacija ima določene prednosti, pa seveda tudi slabosti.

Med kratkoročne prednosti lahko naštejemo naslednje:

— Skrajšanje pretoka dokumentacije in pridobitev časa pri naročanju materiala v tozdu Nabava, ker se bruto dimenzije in šifriranje materiala opravi v tehnološko-nabavni izpostavi, posebnem oddelku, ki je v okviru službe za centralno planiranje in koordiniranje. Prej smo morali dokumentacijo v celoti tehnološko predelati in šele nato naročiti material.

— Večja preglednost nad dokumentacijo in lažje komuniciranje zaradi poenostavitve strukture izdelka na kupljence in sestavne dele imenovane pozicije, sestave imenovane podskupine ali kosovnice in višje sestave imenovane skupine. Na tem principu so razviti tudi dokumenti: kosovnica, seznam kosovnic in seznam skupin, ki se pokriva z razpisom naročila.

— Poenoten sistem odpiranja, vodenja in zaključevanja naročil na nivoju cele DO z dokumentom razpis naročila.

— Elementarna ponovljivost tehnoloških normativnih listov razrešuje tehnologa odvečnega prepisovanja že obravnavanih obdelovancev.

— Kupljencev, to je tistih elementov, ki jih kupimo in direktno vgradimo v naše izdelke (npr. vijaki, manometri ipd.), tehnolog ne prepisuje več, ampak jih že konstrukter izpiše v kosovnici tako, da jih je možno razpisati in naročiti.

K dolgoročnim prednostim pa štejemo:

— Pristop k določanju nivoja litostrojske kakovosti z uvedbo standardne specifikacije tehničnih zahtev na risbi. V ta namen bo potrebno izdelati ustrezne standarde za projektiranje in konstruiranje naših izdelkov, ki bodo zajemali dovoljene kvalitete materialov, kvalitete površin, površinsko zaščito, dimenzije in kontrolne postopke, kasneje pa lahko tudi preračune.

— Uvedba elementarnih pojmov v strukturi izdelka na najnižjem nivoju, kar je osnova za uvedbo kosovničnega procesorja.

— Z uvedbo tehnološko-nabavno-klasifikacijske izpostave v službi centralne planske koordinacije smo pripravili osnovo za kasnejše centralno računalniško zajemanje in nadzor tehničnih podatkov, kar bo hkrati prispevalo tudi k višji stopnji standardizacije.

— Evidenca razvoja posameznih elementov izdelka z uvedbo podsistema sprememb in dovolil.

— Ureditev in poenotenje sistema planske koordinacije naročil — CPK.

— Izgradnja informacijskega pod-

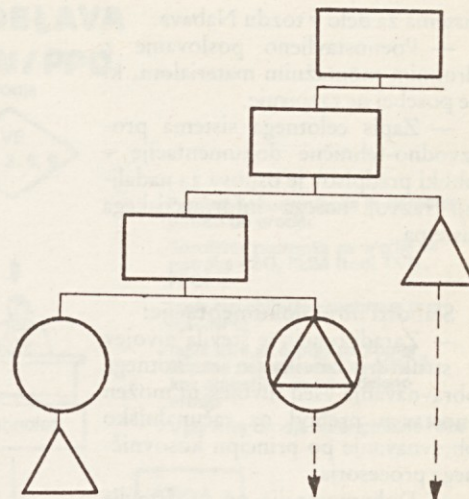
sestav III. stopnje = izdelek
(razpis naročila — RN)

sestav II. stopnje
(sestava kosovnic — SK)

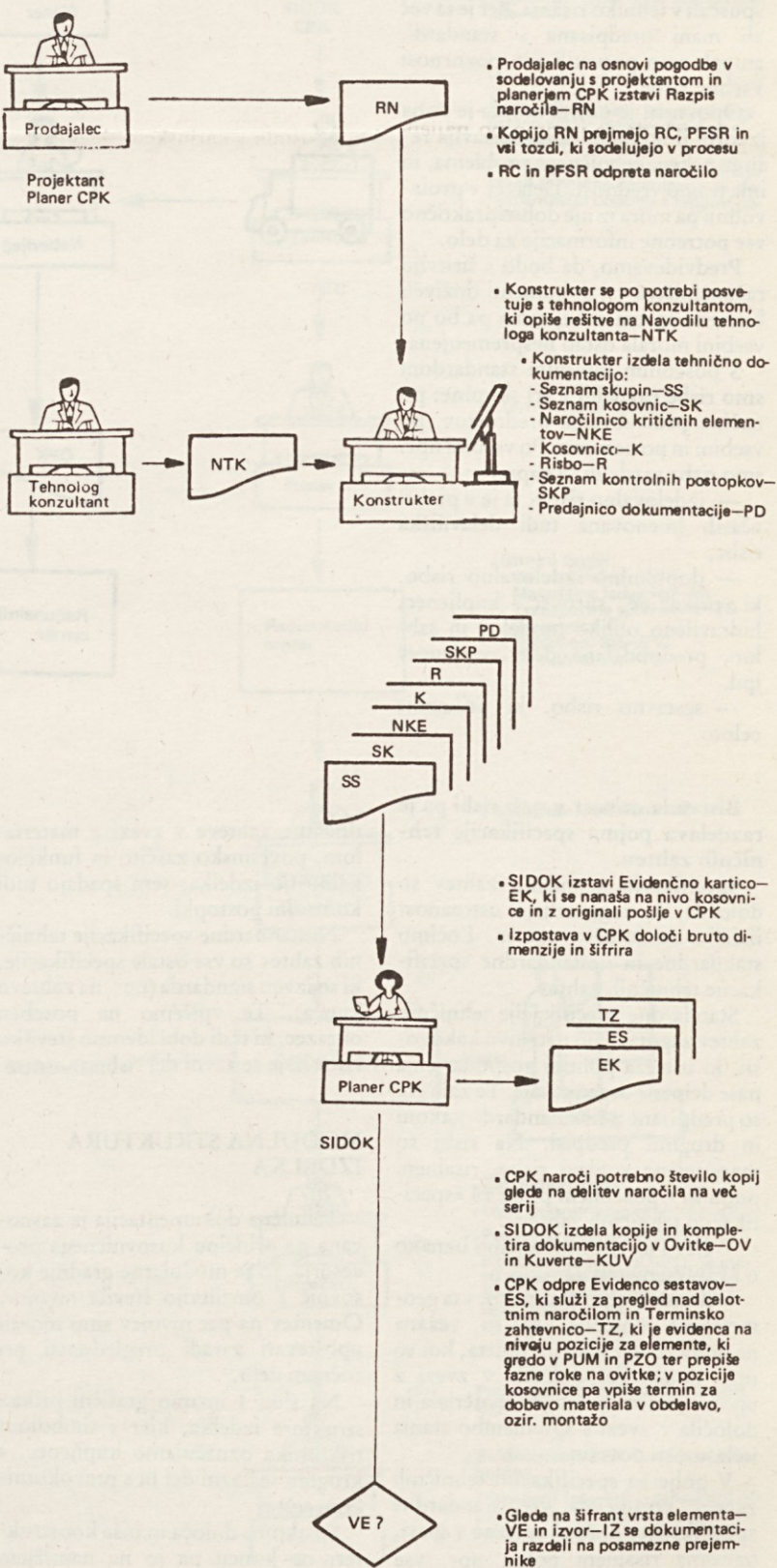
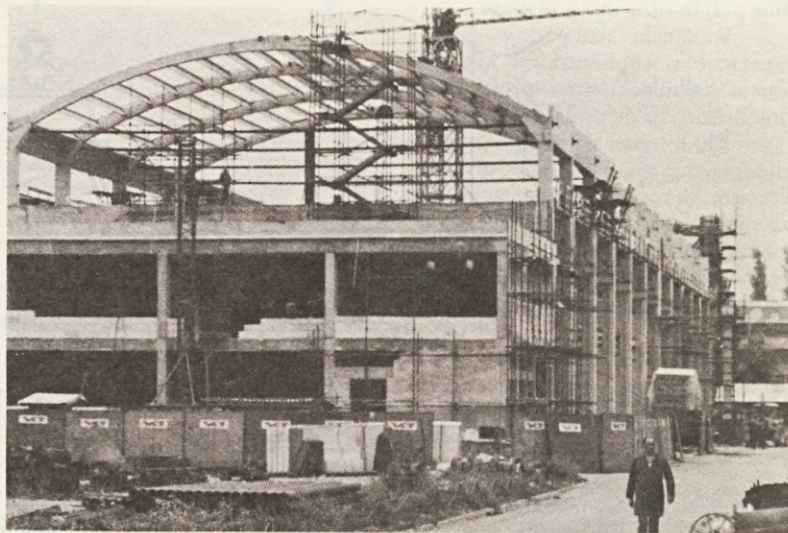
sestav I. stopnje
(kosovnica — K)

sestavni del
(pozicija v K)

surovina / kupljenec
(materialna izdajnica)

slika 1. struktura izdelka

sistema za delo v tozdu Nabava.

— Poenostavljeno poslovanje z drobnim montažnim materialom, ki se posebej ne razpisuje.

— Zapis celotnega sistema proizvodno-tehnične dokumentacije v obliki predpisov je osnova za nadaljnji razvoj našega informacijskega sistema.

Slabosti nove dokumentacije:

— Zaradi omejitve števila nivojev v strukturi izdelka in neenotnega obravnavanja vseh nivojev ni možen enostaven prehod na računalniško obravnavanje po principu kosovničnega procesorja.

— Dokumentacija ne predstavlja kvalitetnega koraka v izboljšavi operativnega sistema planiranja proizvodnih operacij.

— Izpolnjevanje obrazcev je relativno zapleteno zaradi omejitve dolžine polj in šifriranja podatkov.

— V smislu nadgradnje dokumentacije z ekonomskimi kazalci-sistem kalkulacij, nova proizvodna dokumentacija ne prinaša izboljšav.

— Kljub temu, da je dokumentacija grajena na izhodiščih prvotne litostrojske ročne dokumentacije, bo za veliko ljudi zopet pomenila spremembo dela, zato lahko pričakujemo pri posameznikih odpor, še posebej, če upoštevamo, da rešitev ni dolgoročna.

RISBA — OSNOVNI NOSILEC INFORMACIJ

Pri delu v zvezi z dokumentacijo smo največjo pozornost posvetili risbi, za katero lahko trdimo, da je osnovni nosilec tehničnih in tehnoloških informacij. Pri tem se nismo spuščali v tehniko risanja, ker je ta več ali manj predpisana s standardi, ampak smo posvetili vso pozornost vsebini risbe.

Opozoriti je potrebno, da je risba izvorni dokument, ki predstavlja rešitev nekega tehničnega problema, in ima trajno vrednost. Delavec v proizvodnji pa mora iz nje dobiti praktično vse potrebne informacije za delo.

Predvidevamo, da bodo s širitvijo računalništva vsi dokumenti doživeli bistvene spremembe, risba pa bo po vsebini morala ostati nespremenjena.

S posebnim internim standardom smo risbe razdelili v tri skupine: po načinu prikazovanja predmetov, po vsebini in po namenu. Po vsebini npr. smo risbe razdelili še naprej v:

- izdelovalno risbo, ta je v praksi včasih imenovana tudi delavniška risba,
- dopolnilno izdelovalno risbo, ki prikazuje surovce, kupljenec, hidravlično obliko modelov in šablon, predobdelane dele zvarjencev ipd.
- sestavno risbo, ki prikazuje celoto.

Bistvena novost v naši risbi pa je razdelava pojma specifikacije tehničnih zahtev.

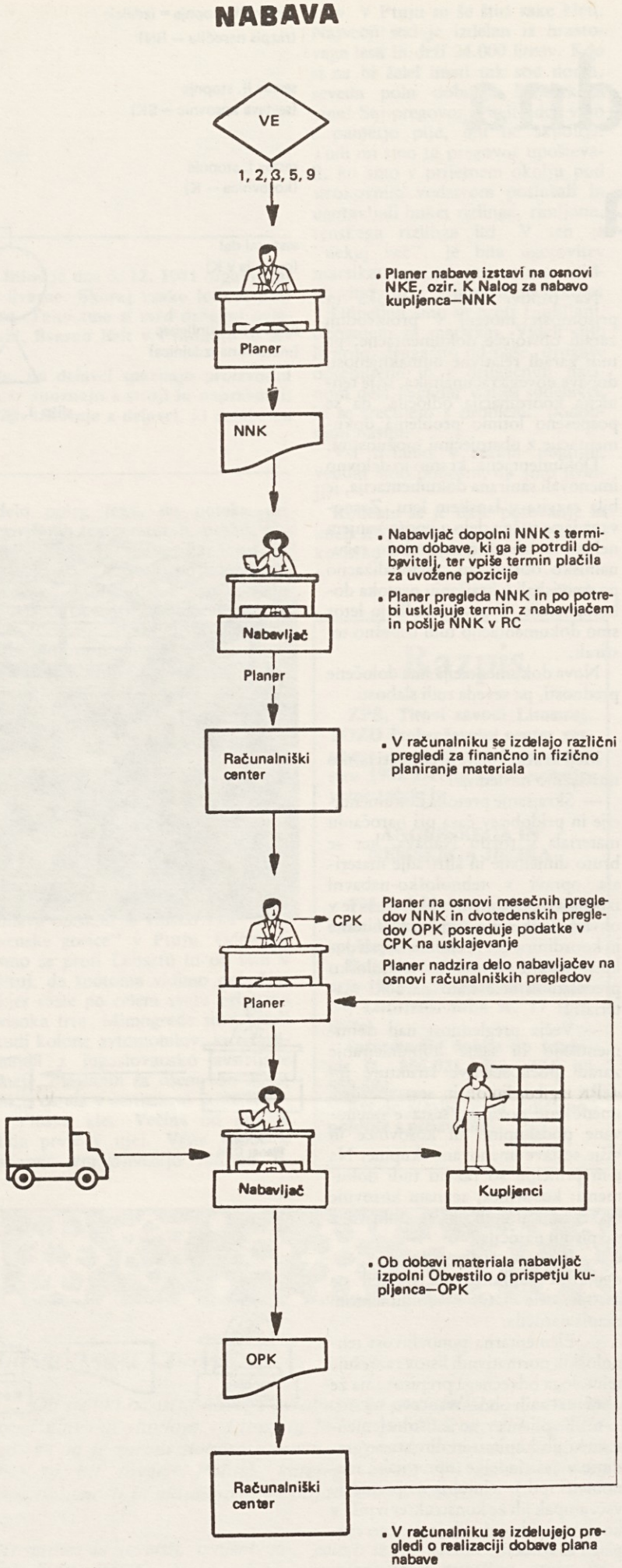
Specifikacija tehničnih zahtev so določila, ki zagotavljajo ustreznost izdelka za določen namen. Ločimo standardne in nestandardne specifikacije tehničnih zahtev.

Standardne specifikacije tehničnih zahtev zagotavljajo tisti nivo kakovosti, ki ustreza politiki gospodarjenja naše delovne organizacije. Te zahteve so predpisane z LIS standardi, zakoni in drugimi predpisi. Na risbi so razporejene v glavi risbe, risalnem polju in v posebnem polju za »specifikacije tehničnih zahtev«.

V glavo na risbi vpisujemo oznako o kvaliteti materiala.

V risalno polje vpisujemo: vsa geometrijska določila, ki so vezana na določen del slike predmeta, kot so npr. dimenzije, določila v zvezi z ugotavljanjem zdravosti materiala in določila v zvezi s spremembo stanja in lastnosti površin.

V polje za specifikacijo tehničnih zahtev vpisujemo vse standardne specifikacije, ki niso vpisane v glavi, oziroma risalnem polju, npr. vse

dodatne zahteve v zvezi z materialom, površinsko zaščito in funkcionalnostjo izdelka; sem spadajo tudi kontrolni postopki.

Nestandardne specifikacije tehničnih zahtev so vse ostale specifikacije, ki so izven standarda (npr. na zahtevo kupca). Te vpišemo na poseben obrazec, ki tudi dobi identno številko risbe in je sestavni del risbe.

MODULNA STRUKTURA IZDELKA

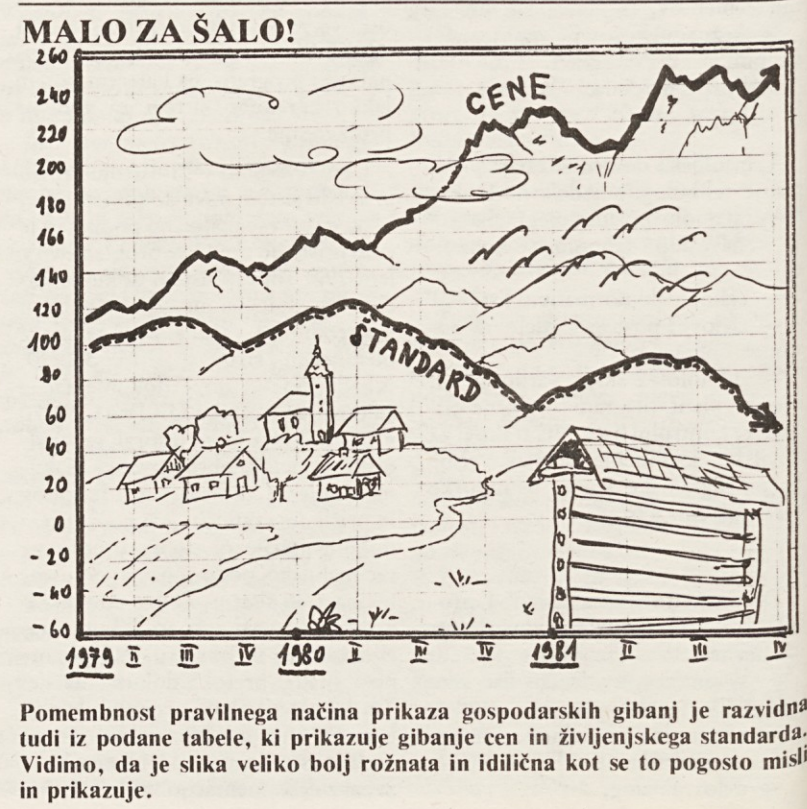
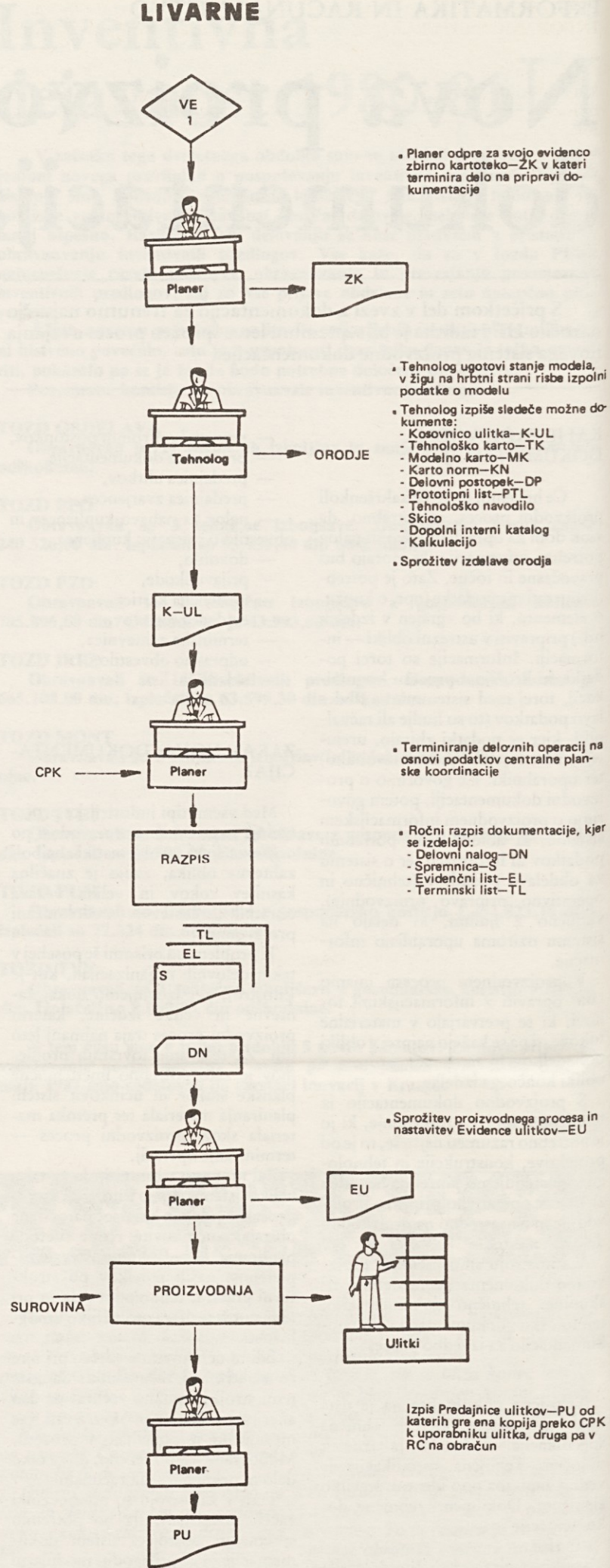
Tehnična dokumentacija je zasnovana na principu kosovničnega procesorja, to je modularne gradnje kosovnic z omejitvijo števila nivojev. Omejitev na pet nivojev smo morali upoštevati zaradi preglednosti pri ročnem delu.

Na sliki 1 imamo grafični prikaz strukture izdelka, kjer s simbolom trikotnika označujemo kupljenec, s krogom sestavni del in s pravokotnikom sestav.

Strukturo določa in piše konstrukter, na koncu pa jo na najnižjem

nivoju dopolnjuje še tehnolog z določitvijo kupljenca. Zaradi popolnosti razložimo na tem mestu tudi osnovno terminologijo:

- kupljenec ali surovina so vsi materiali, ki jih nabavimo in iz njih izdelamo sestavni del (pločevina, palica ipd.), oziroma jih direktno vgradimo v sestave (vijak, elektromotor ipd.);
- sestavni del je element, ki nastane iz kupljenca, ki ga predelamo v več stopnjah (tehnoloških operacijah). Sestavni del je tisti, ki ni deljiv (gred, rebro zvarjenca ipd.);
- Sestav je element, ki nastane s sestavljanjem elementov nižje stopnje, to so: surovine, sestavni deli in sestavi najmanj ene stopnje nižji od obravnavanega sestava;
- izdelek je sestavni del ali sestav poljubne stopnje — tisto kar prodamo na tržišče;
- element je kupljenec, sestavni del, sestavek in izdelek;
- identna številka je številka, ki enolično določa element po obliki funkcionalnosti in tehnični specifikaciji.

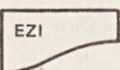
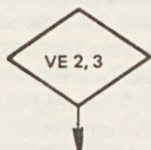
PROIZVODNI INFORMACIJSKI SISTEM

Proizvodni informacijski sistem je kot celota poenostavljeno prikazan in opisan v blokvnem diagramu pretoka. V diagramu vidimo najvažnejše točke v procesu in nastanek ključnih dokumentov, ki so v osnovni obliki razvidni tudi med tekstom.

Kriterij za delitev dokumentacije je v znaku odločitve (rombu) označen s šifro vrste elementa — VE, ki pomeni: 1-ulitki, 2-zvarjenci, 3-izkovki, 5-obdelovanci, razen tistih, ki so zajeti že v predhodnih šifrah, in

9-kupljenci, ki jih direktno vgradimo v izdelek. Poleg te šifre sta za osnovno krmiljenje procesa potrebni še 2 šifri, ki v diagramu nista prikazani. To je šifra IZ-izvor, ki pove, kje nastane vložek za proces obdelave oziroma montaže [v Litostroju (0) ali izven Litostroja (9)] in VN-vrsta naročila, ki se nanaša na naročilnico kritičnih elementov, katere namen je prednaročilo materiala ali polizdelkov. Naročilnica kritičnih elementov — NKE ima enako vlogo kot kosovnica — K, zato je poslovanje z njo v diagramu pretoka potrebno razumeti analogno kot pri kosovnici.

PZO

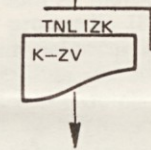

- Planer odpre Evidenco zvarjencev in izkovkov—EZI, terminira delo tehnologov in priloži NKE

ORODJE

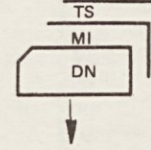
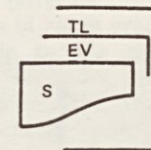
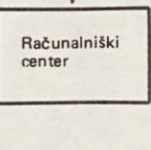
- Tehnolog pregleda dokumentacijo v smislu ponovljivosti in za nove izdelke izdelka:
 - Kosovnico zvarjenca—K-ZV
 - Tehnološki normativni list izkovka—TNL IZK
 - Delovni postopek—DP
 - Tehnološko skico
 - Varilni plan
 - Kontrolni list
 - Diagram toplotne obdelave
 - Krojilni plan
 - Risbo 1:1 za rezanje s foto celico
 - NKE za tehnološki dodatni material
 - Kalkulacijo

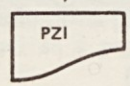
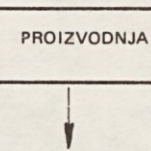
- Tehnolog sproži izdelavo orodja

- Planer kopira originale kosovnic in izdelava ovitke
- Na osnovi podatkov iz centralne planske koordinacije planer terminira operacije

- Dvig materiala iz Livarn in Nabave z materialno izdajnico
- Sprožitev proizvodnega procesa

- Planer izpiše Predajnico zvarjenca-izkovkov—PZI in jo pošlje preko CPK planerju uporabniku
- Od CPK potrjeno kopijo PZI pošlje v RC na obračun

Pri podrobnejšem pregledu diagrama je opaziti, da je organizacija dela med tozdi zelo podobna, razlike so le v sistemih evidentiranja dokumentacije. To bi bilo možno poenotiti, vendar tega nismo naredili, ker bi v ustaljen način dela v začetku vnesli zmedo, pri hitrosti poslovanja pa z ročnimi metodami dela ne bi pridobili.

Tudi pri vseh obrazcih nismo dosledno vztrajali pri poenotenju, tako se proizvodne kosovnice v Obdelavi, Livarni in PZO razlikujejo. To smo tolerirali iz več razlogov: tehnologiji litja in varjenja imata nekatere specifičnosti v primerjavi z obdelavo, poleg tega pa sta v modularnem smislu kosovnici Livarne in PZO podkosovnici obdelovalniške kosovnice.

Iz diagrama je očitna tudi zelo nepomembna vloga računalnika, ker le-ta služi samo za razpis, grobo rečeno tiskanje dokumentacije. Edina razlika je pri poslovanju v Nabavi, kjer je računalnik vgrajen v fazi planiranja in po realizaciji dobave kupljenca v nadzorni fazi, kot kontrolni člen v povratni zanki.

V diagramu pa izstopa pomen službe za centralno planiranje in koordiniranje — CPK, ki jo lahko imenujemo krmilno točko, preko katere se načrtuje, nadzira in usklajuje celoten proces.

CENTRALNA PLANSKA KOORDINACIJA

V komentarju o blokvnem prikazu proizvodnega informacijskega sistema smo opozorili na izreden pomen službe za centralno planiranje in koordiniranje — CPK, ki je krmilni člen celotnega sistema. Od te službe v tozdu Prodaja je odvisna uspešnost celotnega sistema nove dokumentacije, oziroma notranja učinkovitost delovne organizacije. Postopek dela CPK izgleda tako:

V času ponudbe v CPK na osnovi pomagal: tehnike, mrežnega planiranja, standardnega rokovnika, pregleda zasedenosti, zmogljivosti, metode ABC za določitev prednostnih nalog ipd., določijo normalno izvedljiv rok. Ta rok za kupca pogosto ni sprejemljiv, zato CPK organizira prvo stopnjo koordinacije, kjer poskušajo operativni planerji iz tozdov skrajšati svoje roke. Tako dobimo nov rok, ki ga imenujemo dogovorjeni rok, ki hkrati določa tudi pogodbeni termin.

Tu je potrebno pojasniti tudi terminologijo rok in termin. Rok predstavlja določeno časovno obdobje, termin pa časovni mejnik, do katerega mora biti določena naloga zaključena.

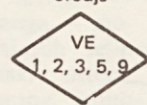
Dogovor prvega usklajevanja je zapisan v dokumentu Razpis naročila — RN in velja za fazo projektiranja in konstruiranja kot dokončni termin.

V primeru, da projektiva kasni z izdelavo dokumentacije, CPK organizira drugo stopnjo koordinacije, kjer planerji tozdov poskušajo rešiti nastali položaj. Tozdi imajo pravico do celotnega časovnega termina — roka, ki je bil določen v RN, izjemoma lahko tudi več, če dokažejo, da so v obravnavanem obdobju že 100-odstotno zasedeni z drugimi naročili. Glede na pomembnost naročila in objektivne možnosti poskušajo planerji tozdov skrajšati čase svojih faz. CPK vpiše rezultate usklajevanja kot termine za dobavo materiala — vložek v obdelavo oziroma montažo, v pozicijah v kosovnici in na ovitkih kosovnic. Za tozde dobavitelje polizdelkov — Nabavo, Livarno in PZO so tako določeni končni termini, novodogovorjeni rok se je lahko že premaknil izven pogodbenega termina.

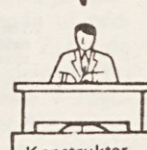
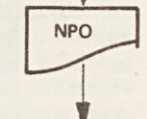
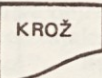
CPK spremlja na osnovi dokumentacije izvajanje zadolžitve tozdov proizvajalcev polizdelkov in prejme v Tehnoloških normativnih listih (TNL) tehnološko predelano dokumentacijo (proizvodne operacije) za proces obdelave in montaže.

OBDELAVA TVN/PPO

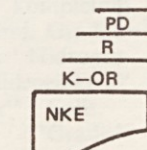
orodje

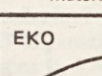
- Pregled dokumentacije in določitev potreb po orodju
- Sprožitev postopka za orodje za potrebe PZO, PUM (tudi TVN, PPO)
- Izpis Naročilnice posebnega orodja—NPO
- Izpis šifre za orodje na kopije Krožne dokumentacije—KROŽ kot obvestilo, da bo izdelano orodje
- Vpis šifre orodja na originalne risbe

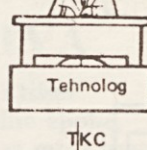
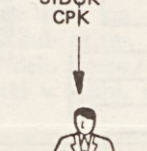
- Izdelava dokumentacije za orodje:
 - Naročilnica kritičnih elementov—NKE
 - Kosovnica orodja—K-OR
 - Risba—R
 - Predajnica dokumentacije—PD

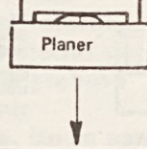
- Planer se o roku za izdelavo orodja dogovori s planerjem izdelka v CPK
- Vpis termina v NKE
- Terminiranje priprave dokumentacije in proizvodnih faz na ovitku kosovnice ter vpis terminov za material po pozicijah v kosovnici

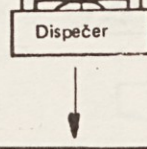
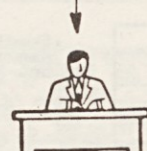
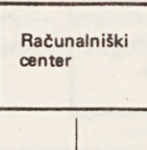
- Nastavitev Evidenčne kartice orodja—EKO

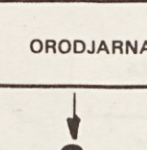
- Izpis tehnološkega normativnega lista in ostale tehnološke dokumentacije
- Pošiljanje dokumentacije planerju preko tehnične kalkucije, ki dokumentacijo dopolni s svojimi podatki

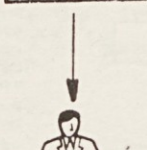
- Terminiranje operacij

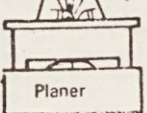
- Sprožitev izdelave orodja

- Zaključitev NPO
- Izpis Odpremnega obvestila—OO
- Pošiljanje orodja v skladišče
- Ko so zaključeni vsi NPO, se uvrsti naročilo v Spisek fizično in finančno zaključenih naročil, ki se ga pošlje v CPK

- Planer prejme iz skladišča kopijo OO

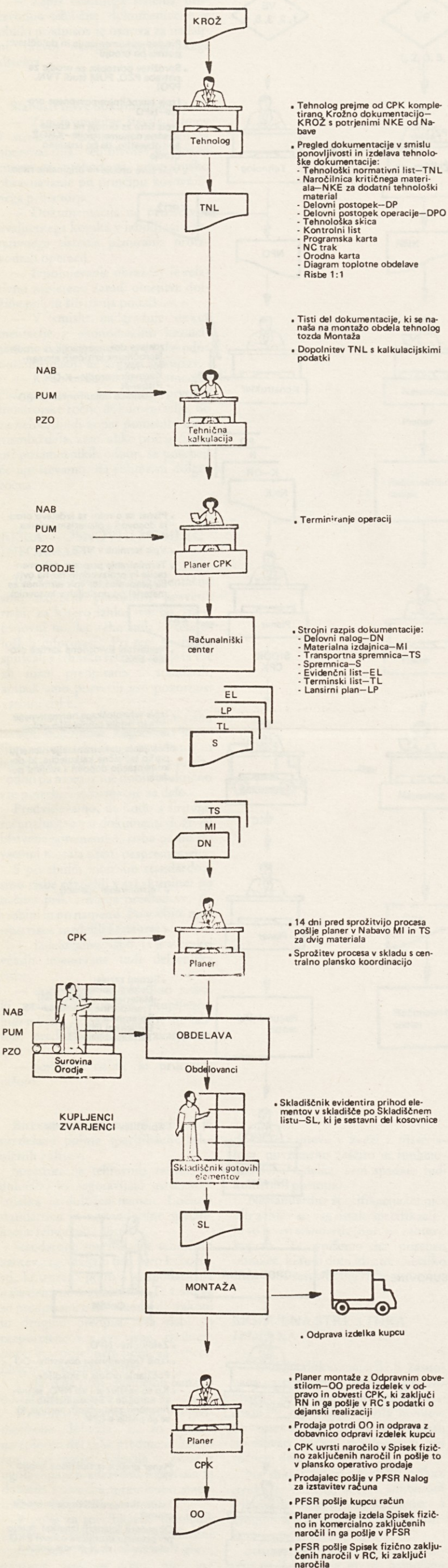

- Evidentiranje v EKO, da je orodje gotovo
- Dispečerji (planerji izdelka) dobijo pri planerju orodja na osnovi EKO informacijo, da je orodje gotovo

OBDELAVA

TVN/PPO

proizvodnja

V primeru, da dobavitelji polizdelkov kasni, CPK organizira tretjo stopnjo koordinacije, kjer je postopek enak kot pri drugi stopnji koordinacije. Na osnovi teh podatkov v CPK zapišejo termine, ki so osnova za finaliste: obdelavo in montažo. Na tem nivoju je terminska enota za operacijo 1 teden.

Spremljanje zadnje faze dela poteka na osnovi lansiranega plana. V primeru odstopanja, zaključitve celotne obdelave oziroma montaže po sestavnih delih oziroma sestavih, ne pa po izvajanju proizvodnih operacij, CPK organizira še četrto stopnjo koordinacije.

Od trenutka, ko se je rok spremenil v termin, npr. za Institut v RN, za Livarne, PZO in Nabavo v poziciji kosovnice oziroma ovitku, za Obdelavo, Montažo, TVN in PPO pa na osnovi TNL razpisane dokumentacije, velja za tozde izvajalec planska obveza kot dokončna.

Osnova za celoten sistem planiranja je prva stopnja koordinacije, kjer je pogodbeni rok postal pogodbeni termin in v idealnem primeru kasnejše koordinacije sploh ne bi bile potrebne.

Vsi kasnejši termini, ki odstopajo od pogodbenega termina, so dogovorjeni in veljajo v internem poslovanju kot obveza.

Velikost krivde v primeru kasnitev ugotavljamo torej glede na analizo izvajanja sprejetih obveznosti na vseh stopnjah koordinacije, kjer naj bi prva stopnja v smislu časovnega tramiča — roka bila odločilnega po-

mena, ker smo takrat potrdili pogodbeni termin, ki predstavlja tudi zaskonske obveznosti do kupca.

Z opisanim načinom dela smo dosegli, da planiranje v CPK ni enkratna dejavnost, ampak je proces, kjer iz grobega plana dela postaja vedno nadrobnejši na osnovi povratnih informacij, v katerih so delovne naloge pri vsakem koraku bolj precizirane — dokumentacija je popolnejša, upoštevajo pa se tudi vsa odstopanja pri izpolnjevanju predhodnih planskih obvez.

Kot je bilo že predhodno omenjeno, je v CPK prenešen tudi del priprave proizvodnje, ki zajema: določitev bruto dimenzij, šifriranja materiala in določitev klasičističnih šifer za risbe sestavnih delov. S tem ukrepom bomo trenutno pospešili pretok dokumentacije v Nabavi. Kasneje pa bo to oddelek za vnos podatkov v računalnik, ki bo bedel nad novo nastalo dokumentacijo v smislu standardizacije.

SKLEP

Proizvodna dokumentacija, ki je pred nami, je rezultat večletnega skupinskega dela Litostrojčanov, ki se poklicno ukvarjamo s tovrstno problematiko, in uporabnikov, ki so s svojimi dolgoletnimi izkušnjami z mnogimi izvirnimi predlogi pripomogli, da smo prišli do predstavljene rešitve. Uspelo nam je dokazati, da obrazci niso sami sebi namen, ampak kažejo določeno stopnjo organizira-

nosti. Kot zelo pomembno se nam zdi poudariti tudi to, da smo se problema informatike lotili celovito, čeprav moramo na drugi strani priznati, da smo obravnavali le tehnični del, da je ekonomska nadgradnja ostala še odprta. Pri delu smo imeli ves čas tudi podporo tehničnega vodstva naše delovne organizacije, ki je spremljalo delo pri tej nalogi in v težavnih trenutkih pomagalo premikati zadevo iz mrtve točke.

Zavedamo se, da se bodo v začetku kljub enostavnosti sistema in uspešnemu testu pojavljali določeni problemi, zato bo potrebno mnogo dobre volje na strani uporabnikov in načrtovalcev, da bo v prehodnem obdobju čim manj težav.

Celovito gledano naše delo ni zaključeno, ampak lahko trdimo, da se je praktično šele pričelo. Kot sem poudaril že v uvodu, je razvoj računalništva na tem področju naredil revolucijo. Žal smo v Litostroju z rešitvijo, ki je pred nami, nekako 10 let za razvitim svetom, pa tudi za mnogimi delovnimi organizacijami pri nas. Z nabavo primernega računalnika in ob ustrezni kadrovske ekipi pa lahko rečemo, da bomo z intenzivnim delom v nekaj letih ujeli zamujeno. Zavedati se moramo, da je to tudi naša dolžnost, če hočemo v razvoju samoupravljanja doseči, da bo delavec vsak trenutek obveščen o rezultatih svojega in skupnega dela in mu bo omogočeno samoupravljanje tudi nad neposrednim proizvodnim procesom.

J. Vaupotič

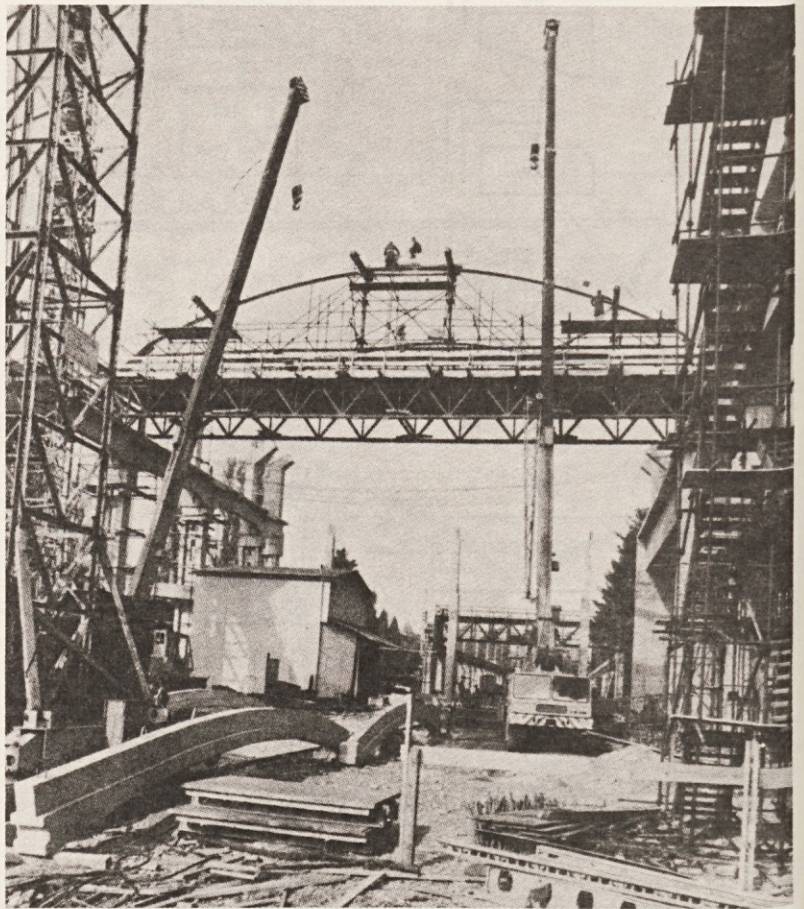
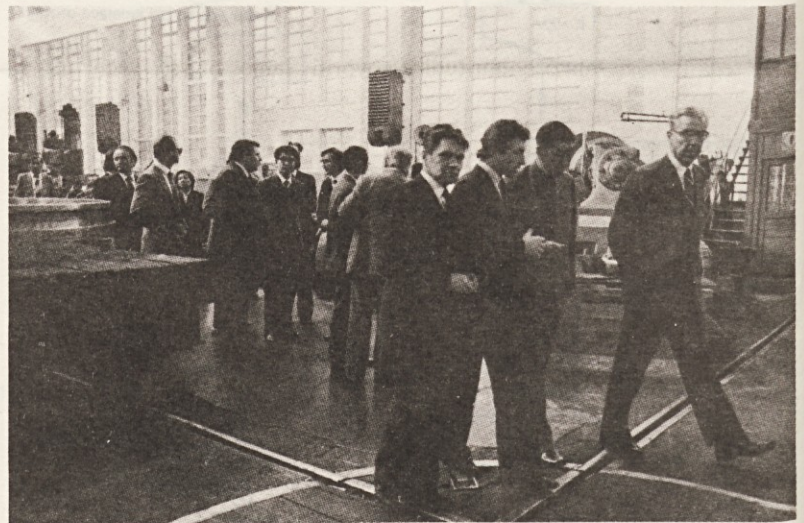
Obisk kitajske delegacije

Na povabilo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je 14. oktobra v našo državo prispela delegacija Vsekitajske sindikalne federacije. V delegaciji, ki jo je vodil Liu Shi, član izvršnega komiteja Vsekitajske sindikalne federacije, so bili Huang Wenruo, članica izvršnega komiteja Vsekitajske sindikalne federacije in podpredsednica pokrajinskega komiteja Sičuan, He Ying, predsednica mestnega sindikalnega sveta Chang Chun, in Zhon Tong, namestnik vodja sekcije v mednarodnem oddelku Vsekitajske sindikalne federacije.

Med 22. in 24. oktobrom je delegacija obiskala tudi Slovenijo, kjer se je seznanila s položajem, vlogo in glavnimi nalogami sindikata v sistemu socialističnega samoupravljanja. Tako so se prvi dan obiskali v Sloveniji mudili v Mariboru, kjer so obiskali mestni svet ZSS Maribor in tovarno Svila, naslednja dva dni pa so bili v Ljubljani. Tu so imeli pogovore na občinskem svetu ZSS Ljubljana-Šiška, obiskali so Litostroj, nazadnje pa so se sestali s predsednikom RS ZSS Vinkom Hafnerjem in njegovimi sodelavci.

Litostroj so si ogledali v petek, 23. oktobra, spremljali pa so jih Franček Kavčič, član sekretariata predsedstva KS ZSS, Brane Mišič, sekretar republiškega odbora sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva, ki je tudi član odbora za mednarodno sodelovanje, in Metod Zalar, svetovalec v republiškem svetu ZSS. V spremstvu pomočnika generalnega direktorja Darinka Kolbla in ostalih družbenopolitičnih predstavnikov Litostroja so si ogledali proizvodne obrate v tozdi Obdelava, PZO, PPO in TVN, zatem pa so se seznanili z ustanovitvijo, delom in razvojem naše tovarne. Zanimalo jih je veliko stvari, med drugimi naš izvoz in položaj našega delavca v samoupravni družbi, načini odločanja in podobno, vendar je bil čas njihovega obiska na žalost prekratek za številna vprašanja.

M. M. Med gradnjo nove livarne (Foto V. Udovič)

ELEKTROGOSPODARSTVO

Vloga hidroelektrarn

"Potrebe in možnosti pospešenega izkoriščanja hidroenergetičnega potenciala Jugoslavije" je naslov gradiva, ki so ga skupaj izdelali predstavniki Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, Splošnega združenja gradbeništva in industrije gradbenega materiala, ZBO "Hidrounion", ZPS Titovi zavodi Litostroj in SOZD Rade Končar. Poslali so ga najvišjim zveznim in republiškimi političnim in delegatskim telesom s priporočilom, da je potrebno čimprej začeti gradnjo novih hidroelektrarn.

Do skupne pobude je pripeljalo več motivov: v elektrogospodarstvu stagnira in celo upada gradnja hidroelektrarn, gradbene organizacije niso dovolj zaposlene, proizvajalci opreme pa tudi ne izkoriščajo v celoti svojih zmogljivosti. Čeprav so motivi in interesi različni, sta v bistvu močno omajani energetska politika in praksa — od prepričanja pa do vse izrazitejše republiško-pokrajinske samozadostnosti (samostojnosti) ne samo v energetiki, temveč v gospodarstvu v celoti. Pobuda spominja na znan princip odpiranja velikih gradbišč v kriznih situacijah, vendar samo po zunanjih znakih. Prej bi temu lahko rekli, da je to poziv k povratku ekonomskih zakonitosti, racionalnemu in treznemu reševanju vse težjega in vse bolj zapletenega položaja in v državi.

Primer reke Drine — Skoraj tri desetletja že traja spor v zvezi s pretoki voda Tare v Moračo, nekaj manjši pa so spori v zvezi z izkoriščanjem vodnega potenciala reke Drine. Po novih študijah je na Drini mogoče zgraditi 26 hidroelektrarn, ki bi letno proizvedla 18 milijard kilovatnih ur električne energije. Z večnamenskimi izkoriščanjem tega toka bi lahko dobili tudi dodatno vrednost 12 kWh ur. Pa vendar na Drini ničesar ne gradimo, niti v prejšnjem srednjeročnem obdobju niti v sedanjem. Izjema je le reverzibilna hidroelektrarna Bajina Bašta, vendar tega dviganja in upadanja vode na reki Tari ne moremo smatrati za izkoriščanje naravnega toka te reke.

V vseh študijah, izdelanih za jugoslovansko elektrogospodarstvo, je v zadnjih petnajstih letih dobivala primat po svojih energetskih ekonomskih karakteristikah hidroelektrarn Buk Bijela — preden smo sploh pomislili na svetovno energetske krizo. V začetku krize pa se je njena vrednost še povečala.

Namesto pa, da bi začeli gradnjo Buk Bijele, se je zgodilo nekaj, zaradi česar smo se celo osmešili. Med enajstimi hidroelektrarnami, ki so bile prijavljene za kredite pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj, so tudi tuji strokovnjaki pred sedmimi leti zbrali Buk Bijelo. Opravljeni so bili pogovori, odobreno je bilo posojilo, porabili smo okrog 300 milijonov dinarjev, in okrog 300 milijonov dinarjev, in pri tem je ostalo. Tako je Buk Bijela še vedno na čelu liste elektrarn, ki jih je v Jugoslaviji potrebno graditi, vendar samo v študijah. V programih gradnje je ni niti za to srednjo ročno obdobje niti v dolgoročnih načrtih.

Podobno je tudi z 19 drugimi hidroelektrarnami, ki bi jih lahko že zgradili na Drini (do zdaj je zgrajenih 7). Večina med njimi je v samem vrhu jugoslovanske liste po ekonomičnosti in racionalnosti objektov, seveda pod pogojem, da je zaporedje energetskih in ekonomskih vrednosti elektrarn izdelano za celo Jugoslavijo. Tok Drine tvori več kot četrtino skupnih jugoslovanskih vodnih potencialov in skoraj polovico neizkoriščenih, vendar ostaja nedotaknjen. Rekla, kot so "zavita Dina", "prikleta Drina", "nesrečna Drina" imajo več pomenov med ljudmi, čeprav so največkrat brez direktne povezave z reko. Kot kaže, so se zbrali tu vsi pogoji, da se jezik obogati še s pojmom "začarana Drina".

Kje je težava? Za Buk Bijelo, kot tudi za skupno izkoriščanje toka Drine in za pretoke vodâ, ni niti strokovnih niti tehničnih niti ekonomskih težav. S študijami je dokazano, da so spori umetni — nanašajo se na tri republike, skozi katere reka teče oziroma na nerazumevanje državnosti, oblasti, pristojnosti in odgovornosti. Poučeni trdijo, da je nekoč obstajal dogovor med nekdanjimi državami Avstroogrske o izkoriščanju Drine. Navsezadnje pa ni treba poseči tako daleč, saj smo priče dogovora, ko z Romunijo uravnavamo izkoriščanje Donave, z Avstrijo Drave in Mure, z Italijo Soče, premikajo se celo državne meje zaradi izgradnje energetskih in plovinskih objektov — Srbija, Črna gora ter Bosna in Hercegovina pa že desetletja ne morejo najti skupne rešitve za Drino.

Ekonomski motivi v vodi — Izkoriščanje vodnih potencialov kot obnovljivega energetskega vira dobiva vse večji pomen v svetu. Nedavna konferenca Združenih narodov v Nairobiju ga je postavila na prvo mesto v reševanju energetskih problemov, posebno državo v razvoju. Ne smemo govoriti samo o vse večji težnji povečanja porabe električne energije, temveč tudi o mnogih prednostih pri izkoriščanju vode. Predvsem so to domači viri energije, ki odpravljajo odvisnost od svetovnih pretresov in tujih dobavljalcev, to so obnovljivi viri — z njihovim akumuliranjem se lahko izravnavajo sezonske motnje v hidrologiji, to je ekološko čista oblika energije, ki ne onesnažuje človekovega okolja, z izkoriščanjem voda se regulirajo vodni tokovi, erozije, poplave, nanosi, zagotavlja se oskrba naselij in industrije z vodo, lahko se regulira namakanje, razvija poljedelstvo, ribištvo, turizem in končno — kar bi bilo lahko tudi prvo — ni nikakršne porabe goriva, energija je najcenejša. Vlaganja so, resnici na ljubo, velika, vendar ob sodelovanju vseh uporabnikov in z ozirom na dolžino trajanja, se to močno izplača.

Po statističnih podatkih znaša skupni svetovni vodni potencial, ki se lahko izkoristi, 19.390 milijard kilovatnih ur letno. Do zdaj je izkoriščenih le 3.207 milijard, gradijo pa še objekte za izkoristek dodatnih 1.090 milijonov kW ur. Največji potencial ima Azija — 5.340 milijard, izkorišča pa vsega 8 odstotkov. Afrika, Južna Amerika in Severna Amerika imajo po 3.100 do 3.700 milijonov kWh, hidropotenciala, Evropa pa razpolaga s 1430 milijardami kWh. Pričakujemo, da bo čez 15 let svetovni energetski potencial izkoriščen 28 odstotno, čez 40 let pa 80 odstotno. Severna Amerika in Evropa sta do sedaj največ izkoristile svoje potenciala — 60 odstotno.

Z dosedanjim raziskovanjem domačega hidroenergetičnega potenciala smo ugotovili, da lahko skupno zgradimo 18.200 MW vrane moči elektrarn s povprečno letno proizvodnjo 64 milijonov kilovatnih ur. V raziskavah je bilo zajetih 23 rečnih tokov, ni pa bil vštet mikropotencial za male elektrarne. Govorimo torej o tehnično uporabnem potencialu. Do pred nekaj leti smo računali, da je ekonomsko uporaben potencial nekje med 50 in 55

milijardami kWh letno, vendar so nenehne podrazitve energije premaknile meje ekonomskega izkoristka. Po novi študiji inštituta "Jaroslav Čarni" lahko ekonomsko izkoristimo celo 98 odstotkov tehničnega potenciala ali 63 milijard kWh letno glede na današnje cene nafte in drugih vrst energije.

Zaporedje rečnih tokov je po prejšnjih študijah naslednje: 1. Drina 14,4 milijarde (po novi študiji 18 milijard), 2. Donava 7,4 milijarde, 3. Drava — Mura 5,7 milijard, 4. Trebišnjica 4,3 milijarde, 5. Neretva 4,1 milijarde, 6. Vardar 3,8 milijarde, 7. Sava 3,6 milijarde, 8. Cetina 3,4 milijarde, 9. Morava 2,6 milijarde in 10. Morača — Zeta 2,3 milijarde kWh letne proizvodnje. Vseh deset tokov ima potencial 41,6 milijarde oziroma 65 odstotkov skupnega potenciala Jugoslavije.

Do zdaj zgrajene hidroelektrarne imajo vgrajeno moč 6.126 MW in nepolnih 25 milijard kWh letne proizvodnje. To je 39 odstotni tehnični izkoristek potenciala. Največji izkoristek je na Cetini 77,5 odstotka, za tem na Donavi 75,4 odstoten, na toku Lika — Gacka 70 odstoten, na Trebišnjici 66 odstoten, na Črnem Drimu 60 odstoten, na toku Drava — Mura 57 odstoten. Kot po pravilu so najboljše izkoriščeni tokovi v eni republiki ali skupni s sosednjimi državami. Najmanj pa so izkoriščeni tokovi Drine 25 odstotkov, Vardarja 24 odstotkov, Save 6 odstotkov, Morave 9 odstotkov. ...

Moč elektrarn v izgradnji, ki so zaradi kasnitev v glavnem prenešene iz preteklega načrta je 1446 MW, proizvajale pa bodo 4 milijarde kWh letno.

Razpored je naslednji: na Neretvi bomo izkoristili 1,245 milijard, na Donavi in Morači a/326 milijard, na Zrmanji, Dravi, Vrbasu, Savi in Moravi 1,522 milijard kWh. V tem srednjeročnem obdobju bomo začeli graditi samo dva objekta — na Morači in na Savi.

Sestavljalci gradiva o pospešenem izkoriščanju hidropotenciala so mnenja, da lahko v Jugoslaviji letno zgradimo novih zmogljivosti za 7 do 8 milijard kWh, tempo, s kakršnim gradimo, pa je manjši od ene milijarde kWh letne proizvodnje. Če vemo, da je cena ene klasične ure v Bajini Bašti na primer 0,50 dinarjev, samo tekoča goriva za termoelektrarne pa stanejo 3 dinarje na kilovatno uro, se postavlja vprašanje, kako je mogoče, da gradnjo hidroelektrarn zapostavljamo, gradnjo termoelektrarn pa pospešujemo. Tudi v termoelektrarnah na premog je gorivo dražje od proizvodnje v hidroelektrarnah.

Energetiki menijo, da bi s kombinacijo domačih virov energije — hidropotenciala in premoga — morali v naslednjih dvajsetih letih zgraditi elektroenergetski sistem. Za to je več argumentov, kljub temu pa lahko vidimo, da se lažje odločamo za gradnjo elektrarn na uvožena goriva, mazut, plin in atomsko energijo, kot za elektrarne na domačo energijo. Racionalna analiza, logika in ekonomija ne morejo dati zadovoljivih odgovorov na vprašanje zakaj tako.

Lastne sile — Sodelovanje gradbenih organizacij in proizvajalcev opreme za hidroelektrarne pri izdelavi gradiva o pospešenem izkoriščanju hidropotenciala je pripomoglo, da na razvoj energetike ne gledamo več ločeno. Veliko davkov plačujemo in jih bomo še dolgo plačevali zaradi deljenih interesov in prav takšnega razumevanja energetskih problemov. Menda ni proizvajalca na svetu — od ZDA do Japonske — ki ni sodeloval pri gradnji vsaj ene elektrarne v Jugoslaviji, predvsem termoelektrarne. Medtem pa imamo za gradnjo hidroelektrarn svoje kadre, tehnične zmogljivosti, znanje, opremo in izkušnje za gradnjo kompletnih obratov z lastnimi močmi. Gradbene organizacije, kot so "Hidrogradnja" Sarajevo, "Hidroelektra" Zagreb, "Konstruktor" Split, "Mavrovo" Skopje, "Gradis" Ljubljana, "Hidrotehnika" Beograd in druge so tako kadrovske kot tehnično usposobljene za gradnjo vseh vrst hidroelektrarn. Gradijo so jih že doma in na tujem in si pridobile solidne izkušnje in ugled.

Če se ne bo spremenil tempo gradnje hidroelektrarn v tem srednjeročnem obdobju, bodo te organizacije izkoristile le 29 odstotkov svojih zmogljivosti, leta 1985 pa samo še 13 odstotno. Kljub prizadevanjem, da bi svoje delo doma dopolnili še s 25 odstotki v tujini,

vodi takšna politika k razpadanju in osipu tovrstnih organizacij. Seveda tu ni mišljen samo trenutni obseg poslovanja in možnosti za naslednja štiri leta. Gradbenim organizacijam bolj škoduje kampanjska gradnja — pet, šest gradimo zelo malo, potem pa začnemo z gradnjo kar nekaj deset objektov in potem spet vse skupaj zamre — in republiška pokrajinska razdeljenost pri dobivanju dela. Vsaka družbenopolitična skupnost angažira za svoj objekt "svoje" gradbince, kar pomeni kupovanje opreme, zaposlovanje in vrsto drugih umetnih uspehov, ob tem pa tudi podaljševanje rokov gradnje, podrazitve in kasnitve objektov.

Proizvajalci opreme, kot so "Litostroj", "Rade Končar", "Energoinvest", "Minel" in drugi, so v podobnem položaju — tudi ob izvozu 35 odstotkov svojih zmogljivosti nimajo dovolj dela doma pri takšnem tempu gradnje hidroelektrarn, v republiško — pokrajinskem zapiranju pa vse težje dobivajo delo izven "svoje" družbenopolitične skupnosti.

Namesto zaključka raje navedimo, da je cilj teh pobud, da bo konca tega stoletja izkoristimo vsaj še 25 milijard kilovatnih ur vodnega potenciala — vode, ki neizkoriščeno odteka. Izračunano je, da ima 10 milijard kilovatnih ur električne energije enako vrednost kot 4 milijoni ton nafte. S temi 25 milijardami bi torej prihranili 10 milijonov ton nafte letno. Boljši prispevek k stabilizaciji in varčevanju bi težko našli! Ali je sploh treba še dodatno razlagati, kaj to pomeni pri zaposlovanju projektantov, gradbincev, proizvajalcev opreme, montažerjev? Seveda pod pogojem, da so organizirani, racionalni, ekonomični in konkurenčni, s čimer se odpirajo tudi vrata za izhod v svet.

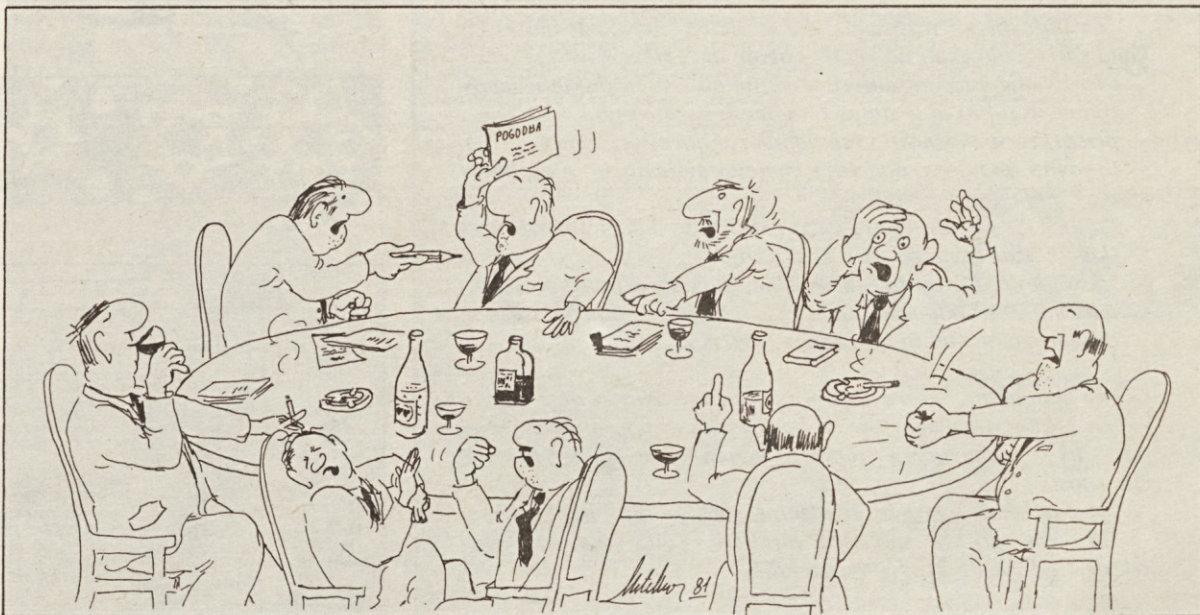
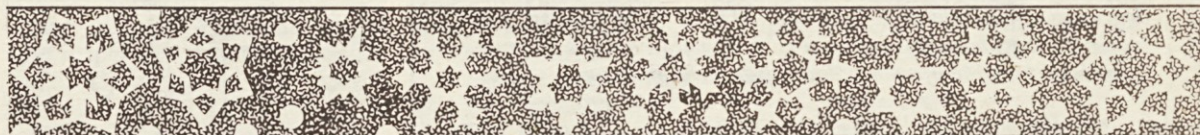
(Prevedeno iz Ekonomske politike, Beograd, 26. 10. 1981.)

ZAKLETVA

Polako u tuzi i tišini
ginu junaci jedne epohe,
Titove epohe za mir i bratstvo,
epohe, u kojoj proslavilo se bratstvo i jedinstvo,
u kojoj se proslavila revolucija,
proslavila revolucionarna Jugoslavija.

Polako u tuzi i tišini
ginu junaci te revolucije,
junaci, na koje vječito sjećanje ostaje,
i pored njihovih grobova
zaklinje se u mir
i čuvanje svega, što su nam stekli,
na čuvanje mira — bratstva — jedinstva
i Titove socialistične Jugoslavije.

Irena Đehverović

Slišati je, da odnosi med tozdi niso najboljši

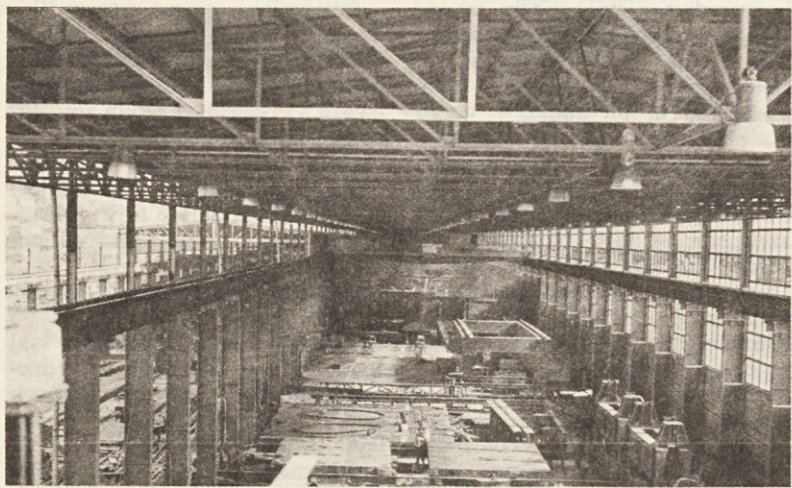
Z NJIMI SODELUJEMO

Radež - Blato

"CVJETA BLATO I BEZ POLJOPRIVREDE".

Pod takim naslovom je časopis Svobodna Dalmacija objavil sestavek ob 25-letnici ustanovitve in delovanja delovne organizacije RADEŽ.

Sicer pa je Blato, kraj na otoku Korčuli, znano še iz časa Avstro-ogrske kot vinorodno področje. Ko človek danes gleda še vedno vidna, vendar že opuščena polja v obliki teras, se ne more načuditi pridnosti, prizadevnosti in ne nazadnje tudi domiselnosti ljudi, ki so tod živeli in so znali še tako majhen košček plodne zemlje iztrgati divjini, ga obdelati in na njem pridelovati hrano.

Dve od treh Radeževih proizvodnih tovarn, v ozadju se poleg večje vidi tudi del mesta, ki leži v neposredni bližini tovarne

Danes se zaradi strojnega obdelovanja zemlje terasasta polja opuščajo, ker je strojna obdelava teras skoraj nemogoča. Pridobljena pa so velika polja z melioracijo in izsuševanjem blažkega močvirja.

Poljedelstvo in vinogradništvo pa ni vedno cvetelo. Že med obema vojnima se je začelo izseljevanje prebivalstva v prekomorske dežele, še posebno v Brazilijo in Argentino, po drugi svetovni vojni pa v daljino Avstralijo tako množično, da današnji prebivalci trdijo, da je v Avstraliji danes prebivalcev še za eno Blato.

Z željo, da bi prebivalce zadržali doma, jim v domačem kraju nudili možnost zaposlitve in s tem pogoje za življenje in razvoj, so z odločbo NO 1954. leta ustanovili RADEŽ.

Pot, ki jo je moral RADEŽ prehoditi, je bila težja kot pot, ki jo mora prehoditi novoustanovljena podjetje v kraju z industrijsko tradicijo.

Tu se je začelo brez vsakršne tradicije, brez izkušenj, vendar z neomajno voljo in ljubeznijo do domačega kraja.

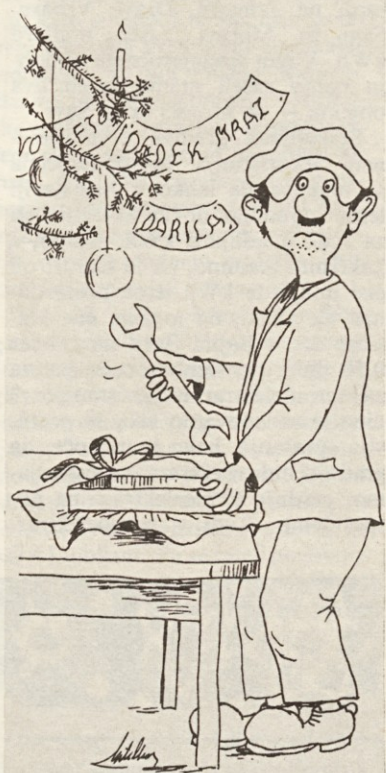
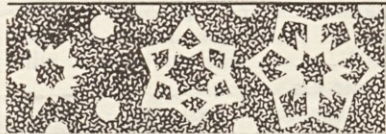
Težave pri prekvalifikaciji vinogradnika, ribiča ali kmeta v delavca, varilca, strugarja, livarja in druge so zahtevale smotrni in takten pristop. Organizirali so dopolnilno izobraževanje, razne tečaje, štipendirali so ustrezne profile, ki jih podjetje potrebuje za svoj obstoj in normalno delovanje.

Radež je zrasel iz majhne livarsko ključavničarsko kovaške delavnice v solidnega izdelovalca ladijske opreme (od enostavnih vitel preko krmnih ramp trajektov, ladijskih pokrovov za RO-RO ladje po licenci Mc Gregor Internacional, do izdelave krožnih ladijskih dvigal po licenci Liebherr). Poleg tega po licenci AB Welin izdelujejo še sohe in razne sisteme vitel, avtomatske stopnice za vstopanja in sestopanja z ladje. Mnogo je še druge drobne

opreme, ki jo Radež izdeluje kot opremo ladij, zanjo je požel že prenekatero mednarodno pohvalo licenčnih partnerjev pa tudi domačih izdelovalcev, ki v svoje ladje vgrajujejo opremo izdelano v tej delovni organizaciji. Ne smemo mimo podatka, da je Radež doslej opremil že 121 ladij z izdelki iz tega programa in da vsa ta oprema v težkih razmerah pomorskega prometa uspešno opravlja svojo funkcijo. Z Radežem smo se srečali že leta 1975, ko smo navezali prve poslovne stike pri izdelavi prvega skupnega objekta. Ta objekt je bil namenjen prvi fazi razširitve Tovarne termičnih aparatov Sarajevo, bila sta to 50 in 350-tonske mostni žerjavi.

Po uspešni izdelavi tega objekta smo v obojestransko zadovoljstvo nadaljevali z izdelavo zvarjencev na mostne žerjave, ki jih je Litostroj izdeloval za kupce v ZSSR. V sedanjem času pa Radež zelo uspešno izdeluje zvarjence za polarne žerjave, ki jih izdelujemo kot opremo jedrskih elektrarn za istega kupca. Za nas so uspešno izdelali še nekaj drugih projektov: žerjave za San Salvador, drugo fazo razširitve TAT Sarajevo itd. Ob tem pa je potrebno posebej omeniti to, da je bil ta žerjav ob pomoči litostrojskih monterjev inštruktorjev montiran in funkcijsko preizkušen ter prevzet v Radežu, kar daje nadaljnjemu sodelovanju dodatno težo in obliko, ki je ne gre prezreti.

Omembe vredno je še zlasti prizadevanje Radeža za čim kvalitetnej-

OBJAVA PROSTIH DEL IN NALOG

Na zahtevo vodstva TOZD SZD (Samostojna zabušantska dejavnost) in v skladu z določilom 313. člena Pravilnika o delovnih razmerjih in Pravilnika o razvidu del in nalog Kadrovske splošni sektor objavlja naslednja prosta dela in naloge:

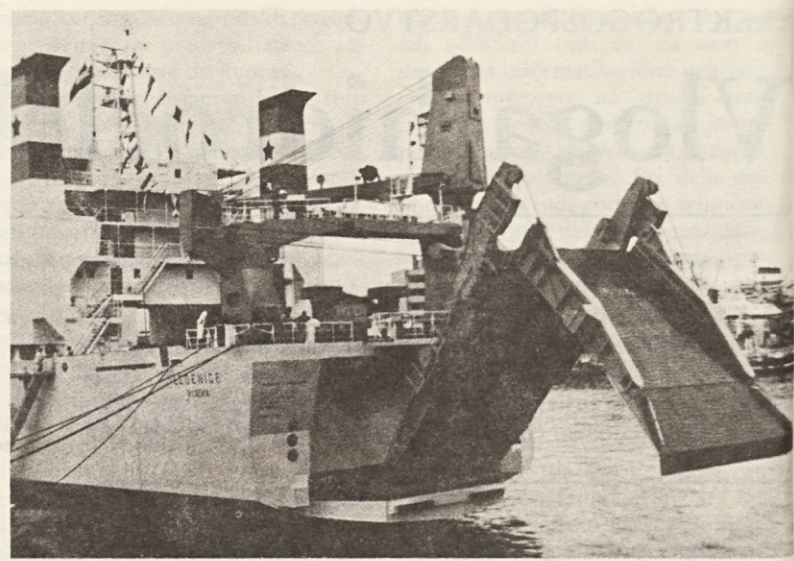
INDIVIDUALNI POSLOVODNI ORGAN — DIREKTOR — MOŠKI!

Za opravljanje razpisanih del in nalog morajo ti moški (!) kandidati izpolnjevati naslednje pogoje in zahteve:

- poznavanje vsaj notranjosti srednjih ali visokošolskih ustanov (posebno tujih) in podatke o najmanj enemu vpisu,
- perspektivne možnosti eventualnih zaključnih izpitov,
- osnovno znanje s področja samoupravljanja in sposobnost občejanja s strankami,
- kupljen ali pridobljen stabilizacijski čut in čut za odgovornost (kar bo izmerjeno po JUS kriterijih),
- sposobnost dolgotrajnega sedenja, bogatega besednega zaklada in srce, odporno proti nikotinu in kofeinu ter raznim drugim političnim in družbenim pretresom.

Za kandidate, ki ne izpolnjujejo vseh teh pogojev, lahko razpis nekoliko prilagodimo in ga uskladimo po potrebah, sicer pa lahko ugotavljamo tudi z delom pridobljene delovne možnosti.

Vsaka primerjava z že zasedenimi mesti je zgolj naključna! Pismene prijave sprejema tajništvo Kadrovske splošnega sektorja od 29. do 31. februarja 1982.

Krmna rampa dolga 26 m in široka 8 m, ki služi za dovoz in odvoz vozil na trajekt — izdelek RADEŽ Blata

šo izdelavo zvarjencev za 5-tonske viličar starega tipa, ki jih je kot kompletno izdelano serijo naša vhodna kontrola v Radežu prevzela brez pripomb na kvaliteto izdelave in brez večjih dimenzijskih odstopanj.

Na podlagi dosedanjega zelo uspešnega sedemletnega sodelovanja in iz te kratke predstavitve lahko izluščimo obojestranski interes za nadaljnjo razširitev in poglobljanje sodelovanja med Radežem in Litostrojem.

Radež nam daje na razpolago svoje za gabarite neomejene proizvodne prostore z ustreznim strokovnim

kadrom. Radeževe reference vgrajujemo v naše ponudbene in prodajne pogoje, ali z drugo besedo: skupno nastopamo na tržišču. S tem bi želeli doseči povečanje bruto produkta obeh partnerjev. Ob tem je mogoče skrajšati roke izdelave posameznih objektov, povečati produktivnost in s tem v zvezi znižati stroške izdelave in tako postati bolj konkurenčni na tržišču tovrstnih proizvodov. Za vse to pa bo potreben določen napor in znatna mera razumevanja za poslovno politiko obeh partnerjev.

L Krošelj

Zdravo, vojaki

Sneg je pobelil poljane, mraz nas zadržuje v zaprtih prostorih in tako je zopet nekoliko časa za našo rubriko. Vendar se je v tem zimskem času nabralo sorazmerno malo pisem in razglednic s pozdravi in željami, ki so nam jih poslali vojaki iz vse Jugoslavije. Iz pozdravov je razvidno, da ni več toliko pripomb glede prejemanja časopisa. Ponovno pa vas prosimo, da nam pravočasno posredujete spremembe naslovov, kajti s tem nam olajšate delo.

Ponovno pa moramo poudariti naslednje: Nekaterim vojakom bo v kratkem potekel vojaški rok. Ob prihodu v delovno organizacijo morate imeti vojaško knjižico, odjavno-prijavni list (tisti, ki bivate začasno v Ljubljani), kajti brez teh dokumentov se ne morete zaposliti.

Naše želje, da bi vojaki sodelovali z raznimi prispevki iz življenja in dela med služenjem vojaškega roka, se nikakor ne more premakniti z mrtve točke, čeprav smo prepričani, da ste sposobni napisati razne anekdote iz vašega življenja. Danes na kratko objavljamo zapis vojaka Franca iz Niša:

"Najprej prav lep pozdrav vsem sodelavcem iz Litostroja. Najlepši trenutek za mene je, ko prejmem časopis ali pa pismo od doma. Posebno se razveselim, ko zagledam rubriko "Zdravo vojaki", ko vidim, koliko mojih sodelavcev je v JLA. Vojsko služim v Nišu in po kratkem bivanju v tem kraju sem

šel na teren v Đakovico, tri kilometre od albanske meje. Tu sem preživel 100 dni pravega vojaškega življenja. Ljudem tega kraja smo pokazali, da smo enotni, da smo res vojska JLA. Prirejali smo razne zabave in ples, priskočili na pomoč ljudem, ki niso mogli pravočasno obrati jabolke in grozdja. Poudariti moram, da je Kosovo res lepa pokrajina, tako da smo jo s ponosom varovali in s tem dokazali bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti Jugoslavije. Na koncu še enkrat prav lep pozdrav vsem delavcem Litostroja ter srečno novo leto 1982.

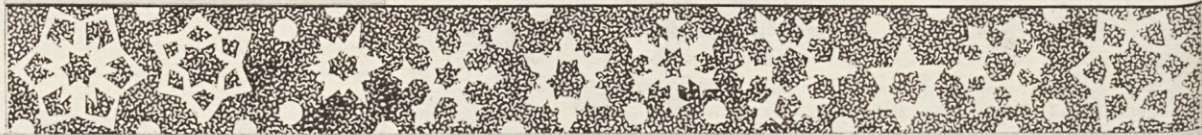
Pozdrave so nam poslali:

Orel in Alojz Gregorčič iz Pulja, Brane Andlovic iz Niša, Jaka Lavš iz Bihaća, Boštjan Bogovič iz Tigrada, Rajko Kržić iz Splita, Boštjan Škulj iz Banjaluke, Tomo Golob iz Niša, Franci Fabjan iz Niša, Vlado Ferko iz Surdulice.

Tudi mi pošiljamo vsem vojakom prav lepe pozdrave in jim želimo veliko uspehov v njihovih enotah. Prav posebej pa čestitamo vsem vojakom za 22. december — dan JLA, z željo, da bi še naprej z vso zavestjo varovali našo domovino.

Vsem vojakom želimo SREČNO NOVO LETO 1982, da bi ta dan veselo proslavili v svojih kasarnah in karavlah ob prijetni glasbi in kozarčku dobre kapljice.

V. Štruklec

Delo na terenih v letu 1981

V navadi je, da se ob koncu leta ozremo nazaj in ugotovljamo rezultate našega dela, kaj smo delali, koliko naredili in zakaj ne več. Na zunanjih montažnih delih smo dokaj uspešno nadaljevali tradicijo vgrajevanja in "oživljanja" naših izdelkov — turbin, žerjavov, črpalk ...

Zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih težav nismo vedno dosegali zastavljenih načrtov. Zaostrene gospodarske razmere, carinski predpisi, še vedno nezadovoljivo razviti medtozdovski odnosi in naše stare "bolezni", ki povzročajo kasnitve v proizvodnem procesu, so razlogi, da nismo še bolj zadovoljni z opravljenim delom.

V letošnjem letu smo delali na naslednjih objektih:

HE GRABOVICA

Na gradbišču hidroelektrarne na Neretvi smo od 1500 ton opreme dveh Kaplanovih turbin s po 58,5 MW moči in druge hidromehanske opreme vgradili približno 70 odstotkov. Na prvi turbini končujemo dela in pred novim letom se bo turbina prvič zavrtela. Druga turbina čaka na gonilnik, katerega izdelava se je nekoliko zavlekla in povzročila kasnitev. Trenutno jo sestavljajo delavci v montaži.

HE ČAKOVEC

Delo na tem gradbišču je dokaj specifično, saj po francoski dokumentaciji montiramo dve cevni turbini, ki sta delno izdelani v francoski firmi Neyrpic, delno pa v Litostroju. Zaradi znanega pomanjkanja električne energije in želje investitorja, kakor tudi zaradi pogodbenih obveznosti, si prizadevamo delo čimprej končati. Prva turbina je sicer zmontirana in pripravljena za preizkuse, vendar zaradi kasnitve vseh izvajalcev bo prvi zagon predvidoma šele v marcu prihodnje leto. Nam manjka še čez sto manjših delov iz uvoza, na to pa naša prizadevna montažna ekipa ne more vplivati. Druga turbina je pripravljena za vgradnjo vodilnika, ki je trenutno na preizkusni montaži in prilagajanju v Litostroju. Tudi pri tem sklopu so bile kasnitve v predhodnih fazah izdelave. V HE Čakovec je vgrajeno približno 60 odstotkov opreme.

HE GOLUBIČ

Od dveh Francisovih turbin z močjo po 3750 kW na prvi potekajo zadnji preizkusi pred prvim zagonom. Upamo, da bo ob izidu našega glasila že začela proizvajati električno energijo. Tudi druga turbina je že zmontirana in bo začela obratovati v začetku prihodnjega leta.

HE HEMREN DAM — Irak

Obe Kaplanovi turbini z močjo po 25 MW in oprema irigacije obratujeta že od letošnjega julija. Trenutno vgrajujemo še zadnjo opremo, in sicer novoizdelane regulatorje tlaka. Na terenu je tudi ekipa za meritve karakteristik turbin. Po končanih meritvah bo izdelan certifikat, kar je pogoj za začetek garancije ter plačila preostalih obveznosti kupca.

Poleg naštetih objektov smo montirali dve majhni turbini v Nepal, nadzirali smo montažo žerjavov v El Salvadorju in Sovjetski zvezi, montažo žerjavov v Energoinvestu Sarajevo, montažo črpalk v Osijeku, Brestu, Beogradu, remontna dela in popravila v HE Doblar, Peručica, Rama, Gojak, Mesiči, Vrla, Orlovac, Gazivode, Zeleni Vir in mnogih drugih elektrarnah, črpalnih postajah, industrijskih objektih doma in v tujini.

Povprečno je bilo vsak mesec na terenskem delu od 50 in 70 naših delavcev. To je veliko število, približno četrtina vseh zaposlenih v tozdu Montaža.

Pospešeno se pripravljamo na nove objekte, predvsem pomembna sta HE Haditha v Iraku, kjer se bodo dela začela prihodnje leto, in HE Obrovac, kjer bomo še ta mesec začeli vgrajevati sesalne cevi.

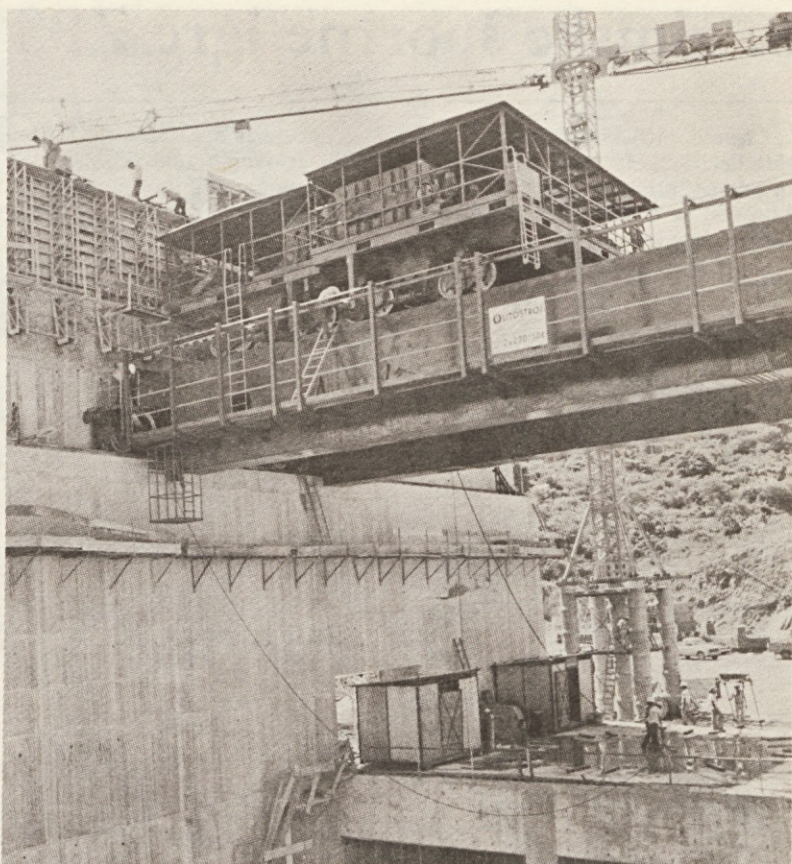
V letošnjem letu so nas pestile

tudi mnoge težave. V veliko primerih nismo mogli oziroma ne moremo kompletirati določenih sklopov in proizvodov zaradi nekompletnosti dobav in s tem nepravočasnega dotoka materiala in delov v montažo. Zavedamo se, da temu botrujejo tudi naši carinski predpisi, dolgotrajni postopki pri pridobivanju dovoljenj za uvoz in pri samem prevzemu prispelih elementov. Vse to je tako zaradi težnje po čim manjšem uvozu. Vendar moramo poudariti in opozoriti na dejstvo, da eno stikalo, ki stane nekaj mark, kar npr. za TOZD Nabava pomeni v realizaciji precej manj kot 1 odstotek, za TOZD Montaža lahko pomeni tudi 50 odstotkov. Toda naši republiški in zvezni organi se morajo zavedati, da tisto stikalo ne pomeni vedno uvoza v pravem smislu, ker je to vgrajeno v proizvod, lahko pogoj za izvoz milijonskih vrednosti. Takšen uvoz ne bi smel imeti nič skupnega z uvozom kemičnih svinčnikov ali plastičnih punčk.

Skrajni čas je, da tudi naše "bolezni" za zamujanje rokov začnemo učinkoviteje zdraviti. Čeprav smo razdeljeni po tozdih, se moramo zavedati, da smo ena skupnost — ena tovarna. Tisti na začetku delovnega procesa mora biti soodgovoren tudi za izpolnjevanje rokov tistega na koncu procesa.

Vsem sodelavcem, posebno tistim, ki bodo silvestrovali daleč od svojih družin, in tistim, ki se bodo k družinam vrnili zadnje dni leta, želimo v novem letu 1982 veliko sreče in uspehov.

M. Čepuran

Pogled na dvigalo in odprto strojnico iz odtočne smeri. Dvigalo, z največjo zmogljivostjo, kar smo jih v Litostroju naredili, se kar izgubi na gigantskem gradbišču bodoče hidroelektrarne.

Članek s slikami o montaži v El Salvadorju bomo objavili v januarskem časopisu

HE Golubič se vrti

Dne 11. 12. 1981 se je zavrtel prvi agregat HE Golubič, iz katerega bodo šli prvi kilovati v omrežje še pred koncem leta.

Pri tem velja omeniti, da je bila oprema izdelana v izjemno kratkem času in v 75 dneh tudi zmontirana.

Da se resnica prav spozna

Zagrebski vjesnik je 22. novembra objavil priložnostni članek pred začetkom obratovanja HE Bočac — elektrarne med Banjaluko in Jajcem. V članku je za konec nekako opravičujoče napisano takole:

"Turbino je izdelalo avstrijsko podjetje 'Andritz', ker so domače tovarne (Litostroj in Jugoturbina) bile blokirane z drugimi naročili. Torej, če ne bi bilo teh turbin, bi naši ljudje in delovne organizacije to same projektirale, izdelale in zgradile ..."

Prvo kar člankarju zamerimo, je to, da Jugoturbina pri Francisovih turbinah nima kaj delati, saj je specializirana za parne turbine. Drugo, mimo česar ne moremo, je izjava, da je bil Litostroj blokirán z že sprejetimi naročili.

Dejstva iz obdobja ponudbe in sklepanja pogodbe za turbine HE Bočac so naslednja:

1. *Prva ponudba za turbinsko opremo je bila oddana v juliju 1975, tj. v času, ko smo imeli pogodbe za HE FORMIN in HE ZAKUČAC II že več kot pol leta v hiši in nismo bili "blokirani" za nova naročila.

2. V oktobru 1975 smo prejeli prve pripombe na poslano ponudbo, na katere smo v roku odgovorili.

3. Januarja 1976 smo predložili novo ponudbo, ki smo jo 26. januarja na sestanku z investorjem in Energoinvestom iz Sarajeva tudi zagovarjali. S tehničnim delom se je investor v celoti strinjal, v komercialnem pa vztrajal pri kreditu.

tiranju, ki pa ga, žal, nismo mogli nuditi.

4. 3. februarja 1976 smo sporočili investitorju ugodnejše plačilne pogoje tj. odloženo plačevanje.

5. V marcu 1976 smo dobili analizo prispelih ponudb, ki je pokazala, da je domača oprema za približno 25 odstotkov dražja in nekreditirana, medtem, ko tuja nudi 10-letni kredit z minimalnimi obrestmi.

6. Zaradi primerjave koncepcije smo zahtevali vpogled v ponudbeno dokumentacijo, ki nam jo je omogočilo združenje Jugel-Jumel.

7. Ker pogodba za HE Bočac še ni bila podpisana, smo v avgustu 1976 in ponovno v novembru 1976 sporočili kupcu svojo pripravljenost za razgovore o naročilu in ga obenem povabili v tovarno na ogled skoraj povsem enake turbine za Novo Zelandijo.

8. V decembru nas je kupec obiskal in predlagal kooperacijo s tujim dobaviteljem, ki pa smo jo seveda odbili, z izjavo, da opremo dobavljamo le v celoti in samostojno, tako, kot smo jo ponudili na začetku.

Tako so potekala in se končala naša prizadevanja za dobavo opreme dveh Francisovih turbin v skupni teži okoli 800 ton ob enaki tehnični rešitvi in rokovnih pogojih, kot jih je nudil in sprejel tudi dobavitelj.

Elektrarna je začela obratovati letos, kar pomeni, da gre za precejšnjo kasnitev od prvotnih rokov.

Želimo, da bi se turbine v redu in brez zastoja vrtele, kajti le tako bodo koristile skupnosti, obenem pa zmanjšale tudi tisto razliko v ceni, ki je bila ob naročilu ugodnejša od naše.

Če bo taka ostala tudi ob obratovanju, bomo novinarji "Vjesnika" radi odpustili njegovo iz trte izvito "blokada".

PRIPIS

Kako povsem drugače se bere v "Privrednem pregledu" članek Mirjane Ilič, s sporočilom, da je v dvanajstletnem obratovanju HE RAMA "pridelala" optimalnih 8,5 milijard kWh.

HE RAMA je z dvema agregatoma po 80 MVA sicer nekoliko močnejša od HE Bočac, ki ima 2 agregata po 65 MVA, vendar je turbinska oprema v HE RAMA v celoti delo domače pameti in rok.

ETO

PONOVNO POPRAVLJENI POPRAVKI ...

V zadnji številki je ponovno prišlo do nekaj manjših tiskarskih napak. Tako je v članku "Litostroj vsem za vzgled" pomotoma napisano, da je bila Kaplanova turbina za HE Abu Dolari v Kuvajtu zgrajena v rekordnem času 5 mesecev in da smo s tem dosegli velik dobiček v devizah, poleg tega pa nam je preko revije "Newsweek" izrazil spoštovanje ter pohvalo sam šejk Ibu Lova.

Dejansko ni šlo za Kaplanovo turbino, temveč za mostno dvigalo, in ne za Abu Dolari v Kuvajtu, temveč za Mrzlo Poljano v BiH.

Tudi ni prav napisano, da je bila zgrajena v rekordnem času 5 mesecev, kajti dejansko je šlo za veliko zamudo petih let. Pri tem pa nismo imeli dobička, temveč izgubo in to v dinarjih. Žal ni šlo za revijo "Newsweek", temveč za tovarniški časopis "Poljanski radnik", v katerem pa ni bilo pohvale, temveč kritika, katero je izrekel njihov direktor Jovan Jovanović. Do pomote je prišlo tudi v naslovu članka, ki se pravilno glasi: "Litostroj izgublja ugled".

V uredništvu upamo, da bralce te manjše napakice niso preveč motile in da niso bistveno spremenile samega bistva vsebine članka.

tt

Stara in nova dokumentacija? Katera pa je nova?

Pa ta dokumentacija

Papirje je nekdanj urejal valptov bič.

Pa zdaj?

Spremembe nič — je valpet — tič.

8. zimske športne igre ZPS

Koordinacijski odbor zveze sindikatov ZPS je za organizatorja 8. zimskih delavskih športnih iger ZPS izbral našo delovno organizacijo. Za nas to pomeni priznanje in hkrati obveznost, da bomo igre dobro organizirali. Litostroj še ni bil organizator zimskih iger, pač pa je organiziral 2. letne športne igre leta 1975.

Predsedstvo konference zveze sindikatov Litostroja je na svoji seji določilo organizacijski odbor, ki bo skrbel za pripravo in nemoten potek iger.

Tekmovanje bo 6. marca 1982

na Soriški planini, kjer se bo približno 500 delavcev iz 22 delovnih organizacij, članic ZPS, pomerilo v veleslalomu in smučarskih tekih. Tekmovalci bodo razporejeni v starostne skupine, kar zagotavlja več-

jo množičnost in širši interes delavcev, ki želijo svoje sposobnosti preizkusiti s sebi enakimi nasprotniki. Razglasitev rezultatov z družabnim srečanjem bo v naši delavski restavraciji.

Organizacijski odbor ne bo imel lahkega dela, saj bo moral v teh težkih gospodarskih razmerah paziti, da bodo igre zahtevale čim manj finančnih sredstev, da pa kljub temu kvaliteta ne bo nič manjša. Sicer pa sredstva za izvedbo iger potekajo iz združenih sredstev ZPS in tako ne obremenjujejo naše delovne organizacije.

Športne igre delavcev ZPS so tradicionalna športna manifestacija in prav sodelovanje na tem področju je lahko za vzgled sodelovanja med članicami ZPS. Udeležba je vsako leto večja, kar je vsekakor rezultat sistematičnega dela delavcev — organizatorjev športne rekreacije v delovnih organizacijah.

Na zadnjih zimskih igrah je bil skupni zmagovalac Litostroj, kako bo letošnje leto, bomo videli. Boj bo vsekakor hud. Še pomembnejše kot to, kdo bo zmagovalac, pa je vsekakor izmenjava izkušenj, spoznavanje in kovanje novih poti našega združevanja in sodelovanja.

Vse Litostrojčane vabimo, da si ogledajo to zanimivo športno rekreacijsko prireditev, ki bo 6. marca 1982 na Soriški planini.

L. Sazonov

ZAHVALE

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem v skladiščnih službah, lahki, srednji in težki obdelavi, montaži, TVN, PPO ter vodstvom in sindikatu lepo zahvaljujem za izkazano pozornost in bogato darilo, ki mi bo lep spomin. Vsem in vsakemu posebej najlepša hvala. Dragi sodelavci, želim vam še veliko zdravih in srečnih let.

Vida Žnidaršič

Ob smrti mojega očeta Jožeta ŠORNA se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem iz službe kvalitete tozda PUM za cvetje in tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Še enkrat iskrena hvala.

Katja Guzelj

Ob smrti mojega očeta Jožeta KERŠMANCA se iskreno zahvaljujem tozdu PPO za denarno pomoč in venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Jože Keršmanc mlajši

PISMO VOJAKA MARIJANA

Zdravo

No, da se ne bo več govorilo naokoli, koliko se Marijan kaj oglašal domov, si preberite, kako izgleda en moj dan v vojski. Izbral sem si kar včerajšnjega, ker si ga bom zapomnil še vsaj nekaj časa.

To, da sem šel ponoči dvakrat lulat, niti ni tako važno, ali ne? Včeraj smo šli dvakrat na poligon, preden pa smo krenili, postrojeni kot smo bili, je prišel komandant kasarne — major in vprašal mojega deseterja: "Kateri med tvojimi vojaki je najboljši?". Ta nas je vse pogledal in rekel (seveda, kaj bi

V spomin

umrlih sodelavcev iz livarne jeklene litine

Umirajo nam naši ljudje, res naši, tisti, ki sta jih skovala vojna in boj, naši povojni graditelji Litostroja.

Sodelavcem sporočamo žalostno vest, da so nas zapustili:

Alojz MAROLT, upokojenec, ki je opravljal težke naloge šamotarja talilnice. Njegovo delo je bilo v dimu in vročini ob pečeh, kjer se je talilo naše jeklo.

Poznali smo ga kot vestnega, dobrega tovariša in sodelavca.

Anton MRVAR, še zelo mlad, aktiven delavec — žerjavovodja. Nepričakovana bolezen ga je iztrgala iz naše sredine.

Pred kratkim si je ustvaril družino, želel je s svojim delom doma in v tovarni ustvariti pogoje za boljši jutri. Usoda življenja je uničila njegova cilje v najbolj obetavnih letih življenja.

Med nami je bil skromen, neprisiljen, vesten sodelavec.

Tone JAKOFCIČ, upokojen visokokvalificiran livar, pionir našega livarstva. Jeklene konjske moči so v hipu razbile vizijo njegove sreče. Njegova življenjska pot ni bila lahka, moral je prehoditi vojno in povojno težko obdobje. Kot zaveden Slovenec se je odzval klicu domovine in je že od začetka aktivno sodeloval v NOB, za kar je prejel visoka odlikovanja. Njegovo priljubljenost med ljudmi dokazuje zadnje spremstvo k prezgodnjemu grobu.

Franc MIHELIČ, upokojen vodja čistilnice. Njegova življenjska pot dela se je začela v železarski Kropi, vodila je tudi skozi železarno Jesenice.

V Litostroju je bil od začetka, od leta 1947.

Spominjamo se ga kot pionirja — žerjavovodjo ob otvoritvi livarne sive litine. S svojim znanjem je izučil nešteto žerjavovodij. Pripadal je generaciji Litostrojskih pionirjev — strokovnjakov. Kot vodja čistilnice je uspešno opravljal svoje delo, s svojim delom je bil vedno vzor drugim. Njegovo začeto delo nadaljujejo ožji člani njegove družine.

Alojz MURN, upokojen brusilec iz čistilnice livarne jeklene litine. Bil je med nami krajšo dobo, toda bil je vesten, dober delavec, znan po svoji skromnosti in poštenosti.

Odšli so od nas in radi bi se jim zahvalili za vse trenutke, ki smo jih preživeli skupaj.

V imenu sodelavcev livarne jeklene litine izrekamo iskreno sožalje vsem družinam in obljubljam, da bomo ohranili v svojih srcih živ spomin nanje in na njihovo delo med nami.

Sodelavci

Odšel je v pokoj

30. novembra smo se v TOZD PZO poslovili od našega dolgoletnega sodelavca tovariša Bogomira VRHOVCA — Mirota. V Litostroj je prišel med prvimi že leta 1946. Zaposlil se je najprej v montaži gonilnikov, kasneje je bil ključavničarski mojster v pločevinarni, največ časa pa je delal v planski operativni jeklolivarni in nazadnje v planski službi pločevinarne na delovnem mestu planerja, kjer je tudi dočkal zasluženi pokoj.

Bil je resnicoljuben, zato je večkrat kritično opominjal na napake, ki so se pojavljale. Bil je tudi dober pedagog. Svoje delo je vestno in vzorno opravljal vsa ta leta, večkrat je bil izvoljen v samoupravne organe, med sodelavci je bil zelo cenjen, zato ga bomo pogrešali.

Ob odhodu v zaslužni pokoj mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let, še veliko sonca in lepih pogledov s Krvavca.

Sodelavci iz pločevinarne
montaže in livarne

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in tudi vodstvu tozda obdelave za prisrčno slovo in prejeta darila, ki mi bodo v nepozaben sponin na 34-letno delo v Litostroju.

Vsem želim še veliko zdravja in delovnih uspehov.

Filip Rant

Težko je dojeti praznino, ki je nastala ob izgubi našega Toma, besede žal ne morejo povedati vsega, kar občutimo. Zato le iskrena hvala za vse njegovim sodelavcem v TOZD Nabava in sindikatu ZPS Titovi zavodi Litostroj.

Žena Nataša Choleva in otroci

V SLOVO

Prijatelj, zdravo,
spij to kavo,
hvala ti za trud.
Ne bodi hud —
kar znal si,
to nam dal si.
Pozdravljen zdaj,
še pridi kaj!
Kot veš, naprej
se zdaj imej.
Nasmeh v slovo
— ti je že tako —
ti še enkrat
podarja
sindikat

ZAHVALNICA

Hvala, dragi,
za čestitke,
za darila in napitke!
Fantje, vse je farsa
— vsi smo ritke.

OBLETNICA

Zdravo, jubilanti!
Za zvestobo vsem enako:
uro, vazo in cekin.
Smejejo se zabušanti,
a garači — ti so itak "hin".

drugega): "Marijan!" Zatem me je poklical s seboj v pisarno, spotoma pa sva malo poklepetala. Vprašal me je od kod sem, kakšne šole sem končal in tako malo o tem, ko pa sva prišla gor (jaz pa sem se ves čas spraševal — bog ve, kaj hoče ta od mene), mi je pokazal polkovnikovo peč in mi naročil, da jo moram vsako jutro, preden pride na delo, zakuriti in mu po pisarni malo pobrisati prah, izprazniti pepelnike in tako naprej. No, vidite torej, zakaj so potrebni tem velikim glavam naj-vojaki! Če pa malo bolje pogledam, je tudi meni super takole. Zdajle sem lepo notri, peč je naložena, rekel je, da bo čez kakšno uro nazaj, jaz pa v udobnem fotelju — ko lord — sedim in pišem. Od zdaj naprej bom nekaj časa delal samo to, ne bom niti dežurni, niti redar, niti na poligon mi ne bo treba. Naokoli se že govori, kako dobro sem se prirnil, ampak jaz v tem sploh ne vidim "grebatorstva", če človeku malo zakurim in odstranim prah. Ali ne?

No, dobro, zatem smo šli na strelišče — 9 km peš v eno stran in to s topovi. (Vmes sem mislil, da se mi bo zmešalo. Šli smo tudi po Strelški, samo to je bila cesta in ne ulica, kot je v Ljubljani. Čisto živčen sem bil, ko smo hodili tam). Tam bi morali streljati s topovi in pištolami, ker pa nismo imeli metkov za top, nas je šest srelcev streljalo s pištolo. Imeli smo po 8 nabojev in tisti, ki je zadel 6, 7 ali 8, je dobil nagradni izhod. Ko sem prišel na vrsto, smo prekinili s streljanjem. Takrat nam je oficir povedal, da

gremo čez soboto in nedeljo drugam — ravno ko bi morala Dana priti na obisk. Bil sem čisto besen, pa še na vrsti za streljanje. Streljal sem popolnoma brez zveze in tako raztresen, da še mislil nisem, kaj delam. Vseeno sem jih nastreljal 6 v tarčo, tako da mi je kasneje čestital še oficir in dobil sem seveda tudi nagradni izhod. Ampak kaj mi to pomaga, če me Dana ne bo mogla priti obiskat. Pozneje me je še pred vsemi pohvalil, ker sva samo jaz in deseter dobro streljala.

Ko smo se vrnili s strelišča, sem takoj oblekel mestno obleko in jo pobrisal (nagradno) v mesto. Vsega skupaj sem šel trikrat ven. Je že res, da je bilo prepovedano odhajati v mesto, ampak jaz ne bi bil jaz, ko ne bi odšel. Vsakič sem zavrtel stražarje, tako, da so me morali spustiti, pa še flašo sem jim postavil pod nos, da so se malo omehčali. Prvič sem kupil album za slike, kopalko in še nekaj drobnarij za moje junake tukaj. Drugič sem odšel po dva litra "domačega" — kaj češ, žejni fantje — vmes pa sem še malo pobrskal po trgovinah, poslušal nekaj novih plošč in tako ... Tisto, tretjič pa so me poslali še po tri litre in lahko si predstavljate, kako je izgledala zjutraj spalnica.

Fantje so se ponoči malo preveč "izklepetali", pa so morali zjutraj čistiti! Ampak kdo jim je kriv, če ga ne prenesejo!

No, toliko za danes, lahko pa bi odpisali s kakšnim jurjem, zaradi lepše vsebine!

Vojaški pozdrav!

Marijan

Ob dnevu JLA

22. decembra je praznik naših oboroženih sil, praznik ljudske armade, ki je izšla iz osvobodilne vojne in socialistične revolucije kot zmagovalka.

Bolj ko podružbljamo ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, bolj se vračamo k virom naše narodnoosvobodilne vojne in revolucije, katere prvi vojak in ustvarjalec je bil naš TITO. Zgodovina vojn in revolucij je o tem času že dala svojo oceno. Mirno lahko rečemo, da jugoslovanska socialistična revolucija nima primera, da bi si kdo zastavil tako resen vojaški in radikalen politični cilj, kot je to storila KPJ, čeprav v tistem trenutku ni imela na voljo skoraj nobene organizirane vojaške sile, ki bi ta cilj dosegla. Sila, s katero se je tovariš TITO postavil po robu polmilijski okupatorski vojski in domačim izdajalcem, je bilo jugoslovansko ljudstvo, ljudstvo, katero je sprejelo politični program Komunistične partije Jugoslavije za svoj program. Osnovno pri tem je bilo: zanašati se na lastne sile ter na bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

Zanašati se na lastne sile je sestavni in neločljivi del vsake družbe, ki želi zaščititi in ohraniti neodvisnost. Bratstvo in enotnost sta osnova obstoja naše samou-

pravne socialistične Jugoslavije. To je zakonitost in te komponente so eden glavnih temeljev koncepcije splošne ljudske obrambe SFRJ, ki je prepletena s Titovim delom.

Bili bi preskromni, če bi ob dnevu JLA zamočali uspehe, ki smo jih dosegli na področju krepitev obrambne sposobnosti Jugoslavije. Organiziranost in začetna usposobljenost pripadnikov civilne zaščite, narodne zaščite, teritorialne obrambe je že za nami. Na vseh ravneh od delovne organizacije, krajevne skupnosti, preko občine do republike imamo organizirane številne oblike obrambe in zaščite. Ne samo enote — za delo so usposobljeni tudi štabi teh enot. Zadnji dve leti smo usposabljali komiteje za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito.

«DELAJMO, KOT DA BO STO LET MIR, IN PRIPRAVLJAJMO SE, KOT DA BO JUTRI VOJNA». (TITO)

Podružbljanju obrambe in zaščite v preteklih letih je morala slediti tudi JLA kot glavna nosilka oboroženega boja proti napadalcu. Enote in štabi JLA so posebej vgrajevali praktične postopke koncepcije SLO in DS od krajevne skupnosti do republike.

V obdobju srednjeročnega načrta 1981—1985 enote in štabi JLA skrbno načrtujejo nadaljnji dvig bojne pripravljenosti. Seveda pa se morajo vsi pripadniki oboroženih sil prilagoditi razmeram v celotni družbi. Napori celotne jugoslovanske družbe za gospodarsko stabilizacijo zahtevajo tudi v oboroženih silah še več načrtnega dela, zavzetosti, treba je delati tako, da bi z manjšimi finančnimi sredstvi dosegli boljše rezultate. Razmere v svetu so takšne, da okrepi gospodarske stabilizacije ne smejo vplivati na stopnjo bojne pripravljenosti oboroženih sil. Prepričani pa smo tudi, da komunisti v JLA, starešine, štabi in enote delujejo tako, da izkoristijo vse notranje rezerve.

J. Babič

Ob dnevu JLA iskrene čestitke vsem pripadnikom naše armade

Litostroj 2000

Čas nezadržno hiti, staramo se in počasi odhajamo. Na osnovi izkušenj, potreb in želja za danes in predvidevanj, kako bo po letu dvatisoč, naj navedem nekaj svojih utopičnih misli, kakšen bo Litostroj tedaj.

Največje pričakovanje je seveda plača: ta naj bi bila leta 2000 res tolikšna, kolikor bi kdo delal, se pravi po učinku. Zato bodo vse stvari tako določene in programirane, da bo vsak vedel, kaj bo delal sleherni dan in da bo brez prenaprezanja opravil zadano nalogo. Dohodek bo tudi tolikšen, da bo sleherni spodobno živel. Na tej osnovi bodo izpolnjeni tudi plani, ki jih zdaj redno ne izpolnjujemo. V planskem oddelku bo takrat vse spremenjeno. Manj ljudi bo, pa več tehnike. Računalnik bo hranil vse podatke o podpisanih naročilih. Dobavitelji bodo sproti po mrežnih planih dobavljali polizdelke, tako da bo proizvodnja tekla nemoteno, kupci pa bodo dobivali svoje izdelke nekoliko pred rokom, kar bo v veliko veselje obeh strank, kupca in Litostroja. Na tej osnovi bo tudi ugled Litostroja v svetu tako porastel, da se bodo zunanji kupci obračali z zaupanjem na našo firmo, ki je že zdaj znana po visoki kvaliteti in tudi po visokih cenah. Cene bodo pod svetovno ravni, saj bodo leta 2000 izrabljene vse notranje rezerve, tako da bomo končno konkurenčni tudi tam, kjer zdaj sploh nismo. Seveda pa se bodo takrat tudi medsebojni tovariški odnosi tako uredili, da bodo spoštovani in cenjeni vsi, ki dobro in pošteno delajo. To bo vsekakor najtežja naloga in danes še ni jasno, kdo naj bi se je lotil. To je res težka naloga in ne ve se, ali je mogoče, da bi leta 2000 res lahko

govorili o tem, da je to vprašanje rešeno zadovoljivo za vse naše delavce. Narava in običaji naših ljudi so tako različni, da bo to ena najtežjih nalog ne samo v Litostroju, temveč tudi drugod. Delovne navede in disciplina sta eden izmed pogojev za to. Leta 2000 zjutraj ne bomo več zamujali. Prevozi in ceste bodo tako urejeni, da o kakšnih zastojih ne bo več govora. Problem ostane le za tiste naše delavce, ki stanujejo v bližnji soseščini z Litostrojem, saj le ti največ zamujajo. Predvideno je, da jih bo vsako jutro budila budnica, ki jo bo zaigrala litostrojka godba. Za kar najlažji dostop do tovarne bodo speljane pokrite steze, delno tudi pod zemljo, kjer bo ob obeh straneh teh poti nekaj trgovin in lokalov, tako da si bodo ljudje mimogrede lahko še kaj nakupili in da si bodo tovarišice uredile svojo vzgojo. Tiste pa, ki se bodo vozili od daleč, na primer iz Štajerske in Dolenjske, bodo sprejeli s toplim zajtrkom, od časa do časa pa jih bo pohvalil tudi generalni direktor ter jim dal priznanje za trud, saj bodo morali nekateri vstajati že pred četrto uro zjutraj, domov pa bodo prišli po peti uri popoldne, kjer jih bo čakalo še veliko domačih opravil, kot danes.

Po letu 2000 bodo vsi delavci vsak teden oddali svoje umazane obleke v pranje in oblekli čiste obleke, kajti tovarna jim bo to omogočila na predlog sindikata, ki bo tedaj deloval povsem na novih izkušnjah in v skladu z načelom "Delu čast in oblast".

Po letu 2000 tudi ne bo več potrebno imeti dveh predpisov o izhodih iz tovarne in več vrst raznobarnih kartic o izhodih, kajti tovarna oziroma kadrovska služba bo preko monitorjev povezana s centrom za računalniško obdelavo vseh podatkov tako, da ne bo treba več hoditi na občino, v tehnično knjižnico, k matičarju na Mačkovo, k mehaniku, k zdravniku in drugam. Vse želje in potrebe bodo zapisane v diskih računalnikov in delavci bodo sproti obveščeni, kje in kdaj naj se popoldne zglase zaradi ureditve vseh problemov, ki jih teže. Na ta način se bodo vsi delavci še dodatno ob delu izobraževali, prvenstveno za delo, ki ga tekoče opravljajo. Posameznik pa bo lahko izbral tudi povsem svojega konjička, za svoje veselje in za dobrobit vse skupnosti.

Visoka športna dejavnost bo tako razgibana, da skoraj ne bo več zaspanih, ampak bodo zjutraj delavci čili in zdravi.

Malica bo urejena tako, da bo po zaužitju obroka preostalo še to-

liko časa, da bodo vsi zaposleni lahko še deset minut sproščeno telovadili.

Stanovanjske problematike ne bo več. Stanovanja bodo grajena z lahkimi in poceni materialov in sploh ne bodo draga. Narobe: ponujali jih bodo in to predvsem mladim, ki se bodo zato iz hvaležnosti družbi obnašali tako, kot se mladi vedno: mladostno resno.

Pitje kave in kajenje cigaret bo omejeno na najmanjšo zdravo mero. Sploh bo ta omama takrat tako druga (če se bo tako dražilo, kot se sedaj), da bodo o tem sprejeti samoupravni akti, ki jih bodo delavci v splošno zadovoljstvo vseh sprejeli po samoupravni poti.

Samoupravljanje bo po letu 2000 tako dograjeno, da ne bo več možno, da bi nekatere odtujene sile moči lahko delovale z etatičnih pozicij. Sodelovanje med tozdi bo tako vzorno, da se bodo delavci za vogali pogovarjali o tem, ali je sploh še smiselno, da je toliko direktorjev potrebnih za vodenje ene tovarne. S tem v zvezi se bo zavest naših ljudi tako dvignila, da bo govorila le še o tem, da smo kot eden za vse in vsi za enega.

Za delavca Litostroja ne bo nič hujšega kot to, če bi po neumnosti izgubili delovno mesto v takšnem kolektivu. Odhajanja iz podjetja takrat sploh ne bo, četudi bo tu pa tam kakšnega dela zmanjkalo. Takrat bodo znali vsem znižati plačo za kak dinar, samo zato, da bodo obdržali dobrega in vestnega delavca v kolektivu.

Po letu 2000 tudi ne bo potrebno, da bi Litostroj še imel institut, kajti ta bo nekje na univerzi, tu pa bodo dobri inženirji, ki bodo skrbeli za to, da bo predvsem proizvodnja tekla nemoteno in da bodo standardni izdelki vse bolj kvalitetni.

Strokovnjaki na vodilnih mestih naj bi po napolnjeni življenjski dobi (pri približno 45 letih) odstopili svoje vodilne položaje mlajšim, njihovi starejši kolegi, pa jih bodo uvajali v delo.

Časopis bo na tanjšem papirju povsem iz praktičnih in varčevalnih ukrepov. Glava bo izraz notranjega zadovoljstva v kolektivu in za čudo nikomur ne bo treba s silo uveljavljati pravic, da bi kaj objavil v njem, v smislu napredka seveda.

Zame, ki to pišem, pa bo, če bom še živ, pokojnina tako ugodna, da bom lahko do konca dni mirno in zadovoljno zrl na Litostroj in da bom s ponosom dejal prijateljem, da sem včasih tudi sam tam delal, dasi se mi niso uresničile nekatere gornje želje, zaradi prevelikega čaja in zaradi subjektivnih in objektivnih težav današnjega časa.

Bralna značka

Pozorni obiskovalec letošnjega knjižnega sejma, ki je bil v Cankarjevem domu v drugi polovici novembra, je v razstavnih prostorih v kletni etaži opazil tudi panoje, ki so slovenski javnosti predstavili dve novi bralni znački: bralno značko pisatelja Leopolda Suhodolčana, ki velja za očeta tega tekmovalstva, in bralno značko Bena Zupančiča, za katero tekmujejo učenci naše šole. Posebej je bilo dodano še obvestilo, da je to bralna značka šole v srednjem usmerjenem izobraževanju, in sicer Izobraževalnega centra Litostroj. Ponosni smo, da prav naša šola, v nasprotju z mnogimi ostalimi, tudi kulturno usmerjenimi srednjimi šolami, uspeša z nadaljevanjem 20-letne osnovnošolske tradicije tekmovalnosti za bralno značko. Verjetno pa je prav novi način izbora knjig bil tisti, ki je k sodelovanju pritegnil mlade tekmovalce. Vsi dijaki, ne glede na to, ali so tekmovalci ali ne, so sodelovali pri sestavi izbora knjig, nato pa je aktiv slavistk v sodelovanju s knjižničarko, izbral najprimernejše med predlaganimi in skušal ugotoviti, kako se izbrani program lahko dejansko realizira.

Žal so bile mnoge izmed predlaganih knjig že razprodane in jih tako ni bilo več moč dobiti v knjižarnah.

V osnovnih šolah se namreč pri izboru knjig opirajo na standardne

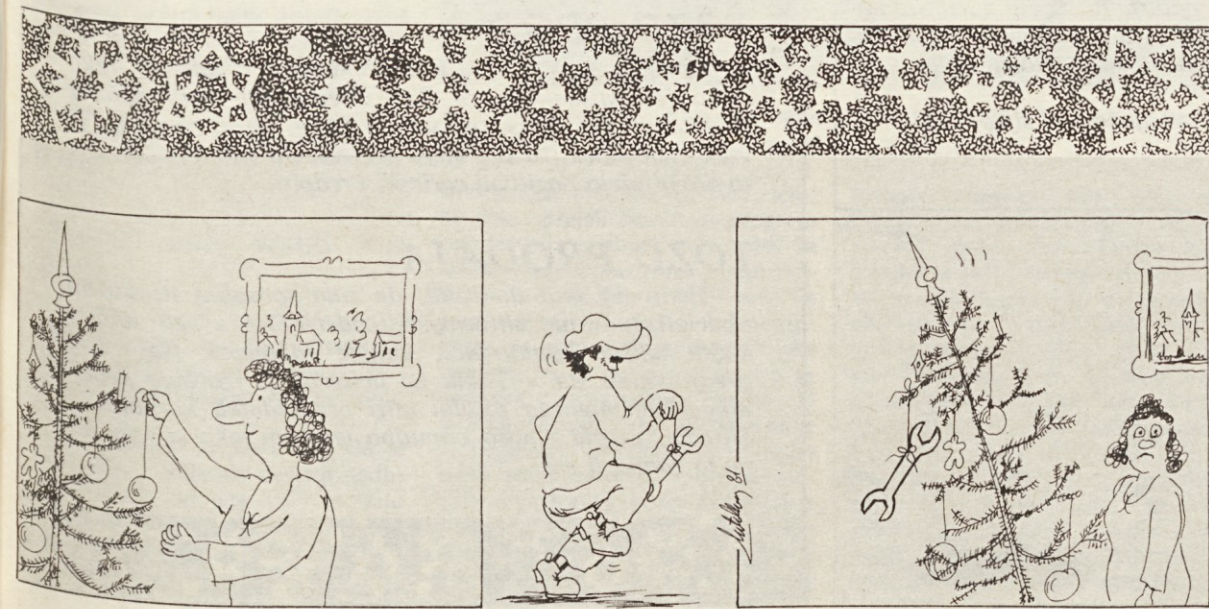
programe, zato opažajo, da število tekmovalcev v sedmem in osmem razredu močno upada.

Pri nas pa smo ob tem načinu izbora hoteli kar najbolj aktivno in samoupravno vključiti čimvečje število dijakov v eno izmed interesnih dejavnosti. Naš način aktiviranja in vključevanja učencev so pohvalili na zboru delegatov bralnih značk Slovenije, ki je bil 24. 11. 1981 v Ljubljani in nam obenem tudi svetovali, naj poskusimo pritegniti k temu tekmovalstvu tudi še druge šole srednjega usmerjenega izobraževanja. Tako je OO ZSMS naše šole poslala tekmovalni izziv pedagoški gimnaziji, vzgojitelski šoli in šolam kovinarskih strok. Da pa ne bi zanemarili branje dejavnosti v lastnem, domačem okolju, bi ta tekmovalni izziv naslovili tudi na vse tiste mlade pa tudi starejše delavce, ki jim je pri srcu dobra knjiga in jih povabili, naj se udeleže pogovora o prebranih knjigah.

Sestajamo se vsako sredo ob 12.15 v čitalnici ICL, lahko pa se zglasite tudi ob ponedeljkih med 14. in 15. uro. Takrat se lahko tudi nadrobno seznanim s knjižnim izborom in se informirate o vsem, kar vas zanima.

Pridite!

D. Fischinger

VESTI IZ PROIZVODNE

TOZD MONTAŽA

Bliža se konec poslovnega leta 1981, zato je toliko bolj čutiti angažiranost vseh odgovornih v delovni organizaciji. Skupni cilj je omogočiti nemoten potek proizvodnega procesa, ki je porok za hitrejšo in večjo količinsko realizacijo.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da smo najbolj sposobni prav ob koncu leta. V prihodnjih letih pa pričakujemo enakomernjšo porazdelitev organizacijsko proizvodnih zmogljivosti, s tem se bomo izognili nevšečnostim ob koncu leta. Če pogledamo, kako smo v našem tozdu uspeli izpolniti količinski plan proizvodnje v novembru, ne smemo prezreti dejstva, da kljub izrednim posegom nismo popolnoma zadovoljni in upravičeno pričakujemo večjo realizacijo v decembru. V oktobru in novembru smo za HE GOLUBIĆ s pospešenim delom izdelali, odpremili in tudi uspešno montirali opremo za obe turbini z regulacijo in elektro opremo.

Tudi za HE Grabovica smo dokončali in odpremili še zadnjo potrebno opremo za prvi agregat, to je kompletno elektro omaro s kabelskimi instalacijami in drugim manjkajočim materialom ter tako omogočili kompletiranje prvega agregata na terenu.

Vzporedno z omenjenim delom pa montiramo ta drugi agregat, tj. kompletan vodilnik s servomotorjem in gonilnikom. Medtem pa je že odpredeljena turbinska gred z dvema ležaji in tesnilkami. Končujemo tudi montažo drugega vodilnika turbine HE Čakovec.

Tako nam je uspelo v času od avgusta do novembra dokončati in odpredelati za HE Golubić, Grabovico in Čakovec okrog 800 ton turbinske opreme.

Pri montaži črpalk se srečujemo s stalnimi problemi zaradi nerednih dobav sestavnih delov, zato ne moremo dokončati montaže črpalk za TE Obrenovac in Smederevo v skupni teži okrog 100 ton.

Nižja količinska realizacija dieselskih motorjev v novembru bo v decembru občutno izboljšana. Zamujena dobava črpalk goriva in turbopuhala iz uvoza je povzročila zamudo pri montaži treh DM 6T 23 LH za drugo gradnjo, namenjeno ladjedelnici v Trogiru, tako da bo dobava možna v začetku januarja 1982.

Intenzivno smo delali tri dieselske motorje DM GS 28 LH-4 za 3. maj Reka. Izdelava teh motorjev pa zahteva veliko angažiranost in prizadevnost vseh zaposlenih na tem področju, saj te tipe motorjev

delamo v Litostroju prvič. Sedaj so v fazi preizkusa, ki traja 2 x 12 ur na dan oziroma cel dan neprekinjeno, tako, da so se poslabšali pogoji dela za neposredno zaposlene in tiste v bližjem okolišju preizkuševališča.

Če ne bo nepredvidenih težav, bomo nove motorje poslali na Reko v decembru. Organizirali pa smo tudi posebne delovne skupine, ki pospešeno izvajajo montažna dela na dvakrat po tri dieselske motorje za splitsko ladjedelnico in Uljanik iz Pulja.

Nekoliko slabša količinska realizacija žerjavov in reduktorjev v novembru zaradi nedobavljenih delov iz uvoza ter odkovkov iz železarne Zenica se v decembru ne more bistveno izboljšati, tako bomo v zamudi glede dobav žerjava za HE Obrovac.

D. Vuković

TOZD PPO

TOZD Proizvodnja preoblikovalne opreme je imela v mesecu novembru 1981 po gospodarskem dinamičnem načrtu predvideno proizvodnjo realizacijo 460 ton. Realizirali smo samo 325 ton ali 71 odstotkov proizvodnje, blagovne proizvodnje pa smo odpredelili 213 ton ali 46 odstotkov. Dosežena kumulativna proizvodna realizacija je bila 2081 ton, to je 59 odstotkov enajstmesečnega gospodarskega načrta, ki znaša 3540 ton. Kumulativna blagovna realizacija za isto obdobje pa je bila 1407 ton oziroma 40 odstotkov.

Glede na gospodarski načrt za leto 1981, ki predvideva 4000 ton proizvodne realizacije, smo dosegli v enajstih mesecih 52 odstotkov proizvodnje in 35 odstotkov blagovne realizacije.

V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta je proizvodna realizacija večja za 16 odstotkov, blagovna realizacija pa manjša za 10 odstotkov.

V decembru bomo predvidoma zmontirali, funkcionalno preizkusili, površinsko zaščitili in odpravili našim naročnikom 62 preoblikovalnih strojev za ISKRO—Kranj hidravlični vlečni stroj HVC—2—40, (P—62—711) in hidravlični stebrični stroj HSO—1—100 (P—62.711), za DONIT — Medvode hidravlični vlečni stroj HVC—2—40 (P—62.720), za IMT Knjaževac hidravlični vlečni stroj HVC—2—100 (P—62.707), za IMV—Novo mesto hidravlični vlečni stroj HVC—2—160 (P—62.616), za STANKOIM-PORT — Moskva dvajset hidravličnih strojev HVC—2—25, (P—

93.136) deset hidravličnih vlečnih strojev HVC—2—40 (P—93.137), pet hidravličnih vlečnih strojev HVC—2—63 (P—93.138), pet hidravličnih vlečnih strojev HVC—2—100 (P—93.139), deset hidravličnih vlečnih strojev HVC—2—160 (P—93.140) in pet hidravličnih vlečnih strojev HVC—2—250 (P—93.141) v skupni teži 490 ton. Tako bomo dosegli samo 2600 ton od načrtovanih 4000 ton proizvodne realizacije v letu 1981.

Z rezultati izpolnjevanja načrta proizvodnje preoblikovalne opreme ne moremo biti zadovoljni. V četrtem četrtletju nas je v proizvodnji montaže najbolj prizadel uvoz. Na tako slabo proizvodnjo v letu 1981 je vplivalo še več dejavnikov: selitev v nove proizvodne prostore, ki niso bili tehnološko opremljeni, neizkoriščenost in neusklajenost proizvodnih zmogljivosti v delovni organizaciji, pomanjkanje reprodukcijskega materiala iz Zenice in iz Jesenic nismo dobili pravočasno odkovkov oziroma pločevine.

V četrtem četrtletju smo nove proizvodne montažne prostore zapolnili s hidravličnimi stroji, namenjenimi za izvoz, vendar je bila montaža 70 hidravličnih strojev motena. Realizacija pa je bila ogrožena predvsem zaradi tega, ker iz uvoza nismo dobili hidromatkovih črpalk iz Prve petoletke, iz Trstenika pa ne zobniških črpalk. Montaža 10 strojev za tlačni liv DMK h—400 M (P—61—241) pa stoji že tri mesece zaradi tega, ker še nismo dobili uvoženih hidravličnih delov.

Delavski svet TOZD PPO je že v septembru sprejel program-gantogram realizacije 70 hidravličnih vlečnih strojev za STANKOIM-PORT iz ZSSR. Realizacija je potekala v skladu s sklepi delavskega sveta in možnostmi za realizacijo dogovorjene proizvodnje. Pri naročilih, ki so bila materialno pokrita, so se sklepi v polni meri izpolnjevali. Pri naročilih, ki pa niso bila materialno pokrita (črpalke) se sklepi niso izvajali, pač pa smo skušali kasnejše faze (pleskanje, razvod cevovodov) izvesti v taki meri, da bi bila kasnejša realizacija čim krajša. Delavski svet je na svoji 44. redni seji ponovno pregledal realizacijo naročil za Sovjetsko zvezo in ostala naročila, predvidena za realizacijo v decembru. Ugotovil je, da se dogovorjene planske zadolžitve izpolnjujemo. Istočasno je pohvalil vse sodelavce, obdelovalce, monterje, ki so v mesecu novembru in decembru v prostih sobotah in na praznik ob dnevu republike 29. novembru nesebično prihajali na delo.

L. Gorjanc

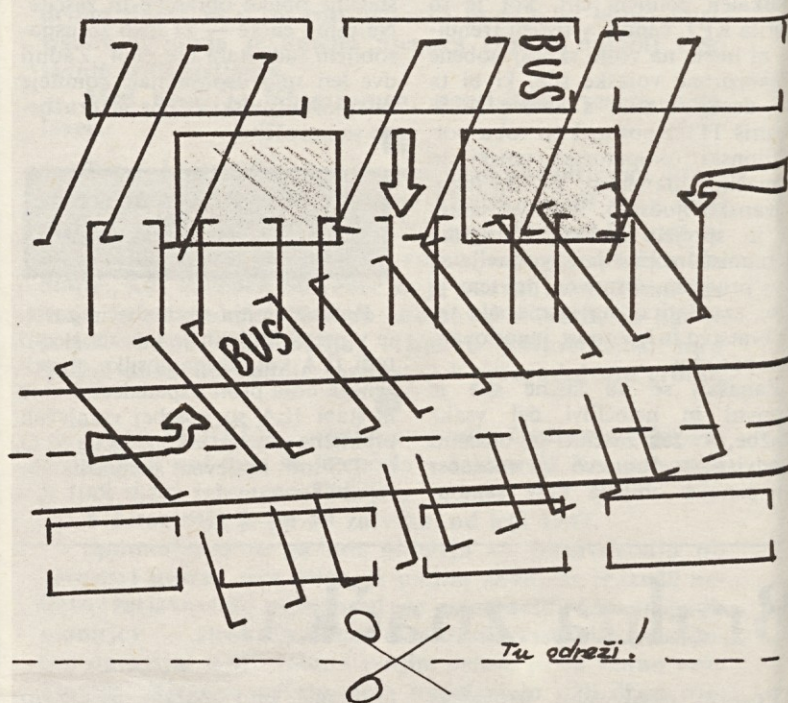
UREDITEV PARKIRIŠČA IN AVTOBUSNE POSTAJE

Končno smo dočakali ureditev avtobusne postaje in parkirišča pred glavnim vhodom v našo delovno organizacijo.

Dosedanjemu drenjanju avtobusov in divjemu parkiranju je le odklenalo! Hkrati ob tem veselem spoznanju pa nas navdaja skrb, da bi nove in kristalno jasne označbe na asfaltu lahko prekril sneg, ki bo po napovedih strokovnjakov hidrometeorološkega zavoda zapadel tudi letos.

Zato na tem mestu objavljamo pregledno skico, ki nazorno prikazuje novo prometno ureditev pred vhodom v našo tovarno. Priporočamo, da skico izrežete iz časopisa, ter jo ob snežnih dneh nosite s seboj. Pa srečno!

tt.

VESTI IZ PROIZVODNJE

TOZD PUM

V mesecu decembru nam je zelo prav prišla smola, ki smo jo imeli v zvezi z otvoritvijo nove jeklolivarne. Uporabili smo jo namreč namesto manjkajočih furanskih smol. Glede pomanjkanja surovega železa pa nam je priskočila na pomoč TOZD NABAVA in nam odstopila 380 ton zatičev po konkurenčni ceni.

TOZD OBDELAVA

Prioriteto smo dali turbini za HE Vodičiči, za katero smo dobili naročilo februarja 1973 in katera je izrednega gospodarskega pomena, saj naj bi njeni kilovatni pripomogli tudi k brezhnevski izvedbi mediteranskih iger v Splitu. Težave imamo s karuzlom, katerega na noben način ne moremo ustaviti. Če ga z nobenimi sredstvi ne bomo ukrotili, bomo nanj priključili agregat in začeli proizvajati lastno električno energijo.

TOZD MONTAŽA

Delo imamo dobro organizirano, vse poteka po planu, pojavil se je le manjši kadrovski problem. Že drugi teden namreč pogrešamo skupino dvanajstih monterjev, vključno z delovodjem. Natančnejše raziskave vse bolj potrjujejo domnevo, da smo to ekipo pomotoma zaprli v spiralno cev HE Arivederci na terenu. Vso zadevo bomo skušali razčistiti še pred poskusnim obratovanjem.

TOZD PPO

Končno smo rešili problem uvoza črpalk in tako dokončali stiskalnice za SZ! Organizirali smo namreč sindikalni izlet na Gosposvetsko polje, nazaj grede pa je vsak član kolektiva čez mejo prinesel po eno črpalko, kot to dovoljujejo pozitivni carinski predpisi.

TOZD PRODAJA

Ponovno smo dokazali, da smo sposobni strokovno obdelati tudi najzahtevnejše tenderje ter uspeti tudi v deželi takšne konkurence, kot je Japonska. Naša dva predstavnika sta v Tokiu na licitaciji za izdelavo pepelnika, namenjenega pisalni mizi predsednika korporacije Hitachi, uspela z našo ponudbo ter nam tako odprla pot na ta zahtevni trg.

tt

In tako smo pridrsali do novega leta

ZAMENJAVE

Zamenjam 25 ton letošnjih papirnatih dokumentiranih idej za samo en izpolnjen litostrojski celoletni plan!

Prijave pod šifro: IZGUBE